

KỊCH BẢN KINH BIỂN THẾ GIỚI

JEAN-PALU
SARTRE

Quỷ & Chúa

VŨ QUANG HÙNG dịch

"Hãy trung thành với
thế gian này, đừng tin
lời hứa hẹn của bất cứ ai
về một cuộc sống tốt đẹp
hơn ở thế giới khác!"

JEAN PAUL SARTRE

Quang Hùng dịch

QUỶ VÀ CHÚA

(Le Diable et Le Bon Dieu)

LỜI MỞ ĐẦU

Jean Paul Sartre là một trong những nhà văn, nhà triết học vĩ đại của thế kỉ 20. Là bậc thầy của trường phái hiện sinh, ông quan tâm đến việc trải nghiệm cuộc sống hơn là sự vật hay những ràng buộc đạo lý. Tác phẩm của ông luôn ẩn chứa nhiều triết lý và quan niệm sống sâu sắc. Nhờ những đóng góp to lớn trong văn học và triết học, năm 1964 ông đã được trao giải Nobel văn học danh giá. Tuy nhiên, với quan điểm sống và tính cách của mình, ông đã từ chối nhận giải. Dù vậy, ông vẫn được bình chọn vào danh sách một trong mười nhân vật đoạt giải Nobel xuất sắc nhất trong lịch sử.

YBOOK xin trân trọng giới thiệu cùng bạn đọc tác phẩm được Jean Paul Sartre yêu thích nhất trong sự nghiệp sáng tác của mình: “Le Diable et Le Bon Dieu” với bản dịch mang tên “Quỷ và Chúa” của dịch giả kỳ cựu Vũ Quang

Hùng. Đây là một kịch bản kinh điển liên quan đến sự lựa chọn đạo đức của các nhân vật: lãnh chúa Goetz, giáo sĩ Heinrich, lãnh đạo nông dân Nasti và những người khác trong thời gian chiến tranh nông dân Đức.

Mời các bạn cùng thưởng thức một trong những kiệt tác bất hủ của Jean Paul Sartre.

YBOOK

Qui và Chúa là một vở kịch gồm 3 hồi của Jean Paul Sartre, lần đầu tiên xuất hiện và trình diễn ở Paris, tại Nhà hát Antoine (đạo diễn Simone Berriau), vào ngày 7.4.1951.

Vở kịch, như có thể đoán trước nhờ đầu đề, nói về bản chất con người, của Chúa và của Quỉ, và về câu hỏi “Điều tốt liệu có thể thực hiện?”

Tóm tắt

Câu chuyện diễn ra tại nước Đức vào thế kỷ XVI, trong cuộc nổi dậy của nông dân chống Giáo hội.

Goetz, đứa con hoang của một gia đình quý tộc, đã tham gia cuộc nổi dậy ở Worms, rồi phản bội và giết chết anh trai, cũng là người chỉ huy của mình. Không nghe theo lệnh của TỔNG GIÁM MỤC, GOETZ quyết định san bằng thành phố đơn giản chỉ do muốn làm điều Xấu và thách thức Chúa.

Để cứu các tu sĩ bị NASTY, chỉ huy đạo quân người nghèo, đe dọa, HEINRICH, một linh mục bình thường, giao thành phố cho GOETZ. Đã sẵn sàng hạ lệnh tàn sát, GOETZ bị HEINRICH thuyết phục rằng thực hiện điều Tốt khó hơn là làm điều Xấu trong thế giới này. Để thách thức, GOETZ quyết định chỉ chuyên làm điều Tốt. Ông ta giải phóng cho CATHERINE, cô gái điếm bị mình bắt làm tình nhân, cô chết vì buồn rầu; ông ta chia đất của mình cho nông dân, điều này gây ra một trận chiến; ông ta trở thành tiên tri về tình yêu; các đệ tử không bạo lực chết tử vì đạo.

GOETZ lui về sống với HILDA trong một khu rừng, nơi ông ta theo đuổi cuộc sống của một ẩn sĩ điên, cho tới khi HEINRICH đến để phán quyết mọi hành vi của GOETZ. Nhưng GOETZ quả quyết Chúa đã chết và chỉ có con người. Cuối cùng GOETZ nhận lời chỉ huy đạo quân của NASTY.

Kịch 3 hồi, 11 cảnh

CÁC NHÂN VẬT

GOETZ - Lãnh chúa, vị tướng giỏi nhất nước Đức

HEINRICH - Linh mục

NASTY - Lãnh tụ nông dân

TETZEL - Cha xứ

KARL - Một người lãnh đạo nông dân, quá khích

HILDA - Thiếu nữ

CATHERINE - Phụ nữ

TỔNG GIÁM MỤC

GIÁM MỤC

CHỦ NGÂN HÀNG FOUCRE

LINEHART - Đại tá, người của TỔNG GIÁM MỤC

SCHMIDT - Nông dân

GERLACH - Nông dân

CÁC SĨ QUAN, NGƯỜI HẦU

CUỘN DÂN THÀNH WORMS

HỒI I

CẢNH MỘT

Phía trái lơ lửng trên cao, một căn phòng của lâu đài được dùng làm Tòa TỔNG GIÁM MỤC; bên phải, nhà của GIÁM MỤC và tường thành. Lúc này, chỉ căn phòng trong lâu đài được chiếu sáng. Phần còn lại chìm trong bóng tối.

MÀN DUY NHẤT

TỔNG GIÁM MỤC đến bên cửa sổ. - Ông ta về chưa?

Chúa ơi, ngón tay thần dân của con đã bào mòn hình con in trên những đồng tiền vàng và ngón tay khủng khiếp của ngài đã bào mòn khuôn mặt của con. Con chỉ còn là cái bóng của vị TỔNG GIÁM MỤC. Đến cuối bữa may mà con chưa nghe tin gì về cuộc chiến, mọi người sẽ thấy con mòn mỏi biết chừng nào! Và Thượng đế, ngài sẽ làm gì với một sứ giả đã bị nhận rõ? (*Người hầu bước vào.*) Đại tá LINEHART phải không?

NGƯỜI HẦU - Không. Đó là ông CHỦ NGÂN HÀNG FOUCRE. Ông ta yêu cầu...

TỔNG GIÁM MỤC - Đợi đã. - (*Một lát.*) LINEHART làm gì? Lê ra ông ta phải ở đây với các tin mới nhất. (*Một lát.*) Dưới bếp người ta có bàn về cuộc chiến không?

NGƯỜI HẦU - Mọi người chỉ bàn về việc ấy, thưa Ngài.

TỔNG GIÁM MỤC - Họ nói sao?

NGƯỜI HẦU - Rằng mọi việc đều tốt đẹp, rằng Conrad đã bị vây chặt giữa dòng sông và ngọn núi, rằng...

TỔNG GIÁM MỤC - Ta biết, ta biết. Nhưng khi đánh nhau, người ta có thể chiến bại.

NGƯỜI HẦU - Thưa Ngài...

TỔNG GIÁM MỤC - Đi đi. (*Người hầu đi ra.*) Tại sao ngài cho phép điều ấy Chúa ơi? Kẻ thù xâm lấn đất đai của con và thành Worms tốt lành nổi loạn chống con. Trong khi con chiến đấu với Conrad, Worms đã đâm một nhát

dao vào lưng con. Con không hiểu, Đức Chúa, có phải ngài muốn con phải đi ăn mà tùng nhả, mù loà và có một đứa bé dẫn đường không? Tất nhiên, con tuân theo sự xếp đặt của ngài nếu quả thật đó là ý muốn của ngài. Nhưng con cầu khẩn ngài, con không còn trẻ nữa và con chưa bao giờ mong tử vì đạo.

Nghe đàng xa có tiếng hô “Thắng trận! Thắng trận! Tiếng hô gần dần... TỔNG GIÁM MỤC lắng tai nghe và đặt tay lên ngực.

NGƯỜI HẦU, bước vào. - Thắng trận! Thắng trận! Chúng ta đã thắng trận, thưa Ngài. Đại tá LINEHART đây rồi.

ĐẠI TÁ, bước vào. - Chiến thắng, thưa Ngài. Chiến thắng hoàn toàn và đúng qui cách. Một cuộc chiến kiểu mẫu, một ngày lịch sử. Quân địch mất 6.000 người bị giết hoặc chết đuối, số còn lại đang bỏ chạy tán loạn.

TỔNG GIÁM MỤC - Cám ơn Chúa. Còn Conrad?

ĐẠI TÁ - Ông ta nằm trong số đã chết.

TỔNG GIÁM MỤC - Cám ơn Chúa. (*Một lát sau.*) Nếu anh ta đã chết, ta tha thứ cho anh ta. (*Với LINEHART.*) Còn con, ta ban phước lành cho con. Hãy loan truyền tin chiến thắng.

ĐẠI TÁ, chỉnh lại thế đúng - Ngay sau khi mặt trời mọc, chúng tôi nhận thấy một đám mây bụi...

TỔNG GIÁM MỤC, chấn lại. - Không, không! Đừng kể chi tiết! Tốt nhất đừng kể chi tiết. Một chiến thắng kể

từng chi tiết, người ta sẽ không phân biệt được với chiến bại. Ít ra, đó đúng là chiến thắng chớ?

ĐẠI TÁ - Chiến thắng kỳ diệu: cao quý nữa là khác.

TỔNG GIÁM MỤC - Đì đi. Ta sẽ cầu nguyện (*Đại tá đi ra. TỔNG GIÁM MỤC bắt đầu nhảy múa.*) Ta đã thắng! Ta đã thắng! (*Đặt tay lên ngực.*) A! (*Ông quỳ gối trước bàn thờ Chúa.*) Hãy cầu nguyện.

Cảnh được chiếu sáng một phần bên trái: Đó là những tường thành, một con đường chạy vòng. Heinz và SCHMIDT đang nghiêng mình trên lõi châu mai giữa tường thành.

HEINZ - Không thể được... Không thể như vậy được; Chúa không cho phép điều ấy.

SCHMIDT - Chờ đã, họ bắt đầu lại ngay mà. Coi kia! Một - hai - ba. Ba... và một - hai - ba - bốn - năm...

NASTY xuất hiện trên tường thành. - Này! Có gì vậy?

SCHMIDT - **NASTY!** Có những tin rất xấu.

NASTY - Tin không bao giờ xấu đối với kẻ đã được Chúa lựa chọn.

HEINZ - Từ hơn một giờ nay, chúng tôi nhìn dấu hiệu của ánh lửa. Cứ mỗi phút, chúng đều lặp lại giống nhau. Coi kia! Một - hai - ba và năm! (*Anh chỉ ngọn núi.*) **TỔNG GIÁM MỤC** đã thắng trận.

NASTY - Tôi biết rồi.

SCHMIDT - Tình trạng tuyệt vọng: Chúng ta bị nhốt trong Worms, không có đồng minh, chẳng có lương thực. Anh nói với chúng tôi rằng GOETZ sẽ mỏi mệt, rằng rốt cuộc y sẽ giải vây, rằng Conrad sẽ nghiền nát TỔNG GIÁM MỤC. Và rồi, anh thấy đấy, chính Conrad đã chết và đạo quân của TỔNG GIÁM MỤC sẽ gặp đạo quân của GOETZ ngay dưới chân thành của chúng ta và chúng ta chỉ còn nước chờ chết.

GERLACH *chạy vào.* - Conrad đã bại trận. Bọn xã trưởng và hội thẩm họp ở Tòa thị sảnh và đang bàn bạc.

SCHMIDT - Mẹ kiếp! Chúng tìm cách đầu hàng đấy.

NASTY - Các bạn có lòng tin không, các bạn?

TẤT CẢ - Có, NASTY, có chớ!

NASTY - Vậy thì đừng sợ gì cả. Sự thất trận của Conrad, đó là một dấu hiệu.

SCHMIDT - Một dấu hiệu?

NASTY - Một dấu hiệu mà Chúa ban cho tôi. GERLACH, hãy chạy đến Tòa thị sảnh và cố xem thử Hội đồng quyết định ra sao.

Tường thành biến mất trong bóng đêm.

TỔNG GIÁM MỤC, *đứng dậy.* - Vô biếu! (*Người phục vụ bước vào.*) Đưa CHỦ NGÂN HÀNG vào. (*CHỦ NGÂN HÀNG vào.*) Con ngồi xuống đây. Người con toàn bùn: Con từ đâu tới?

CHỦ NGÂN HÀNG - Con đi suốt ba mươi sáu giờ để ngăn ngài làm một việc điên rồ.

TỔNG GIÁM MỤC - Một việc điên rồ?

CHỦ NGÂN HÀNG - Ngài sắp bóp chết con gà mái mỗi năm để cho ngài một quả trứng vàng.

TỔNG GIÁM MỤC - Con muốn nói về cái gì?

CHỦ NGÂN HÀNG - Về thành Worms của ngài: Mọi người cho con hay ngài bao vây thành phố. Nếu quân đội của ngài cướp phá Worms, ngài sẽ khánh tận và con cũng vậy. Phải chăng ở lứa tuổi ngài cần phải chơi trò làm lãnh tụ?

TỔNG GIÁM MỤC - Ta không phải là người đã khiêu khích Conrad.

CHỦ NGÂN HÀNG - Có thể ngài không khiêu khích. Nhưng ai dám chắc ngài đã không tạo ra cớ để hắn khiêu khích?

TỔNG GIÁM MỤC - Hắn là thuộc hạ của ta và hắn phải vâng lời ta. Nhưng Quỉ đã thì thầm xúi hắn khích động bọn kỵ sĩ nổi loạn và hắn cầm đầu bọn chúng.

CHỦ NGÂN HÀNG - Sao ngài không cho hắn những gì hắn muốn trước khi hắn nổi giận?

TỔNG GIÁM MỤC - Hắn muốn tất cả.

CHỦ NGÂN HÀNG - Thôi, bỏ qua chuyện Conrad đi. Chắc chắn hắn là kẻ gây hấn vì hắn đã thất trận. Nhưng còn thành Worms của ngài...

TỔNG GIÁM MỤC - Worms châubáu của ta, Wormstinh yêu của ta, Worms bội bạc chống lại ta đúng vào ngày Conrad vượt qua biên giới.

CHỦ NGÂN HÀNG - Đó là một lỗi nặng. Nhưng ba phần tư lợi tức của ngài đến từ đó. Ai sẽ đóng thuế cho ngài, ai sẽ hoàn trả tiền tôi ứng trước nếu ngài giết chết bọn trưởng giả giống như bạo chúa Tibère?

TỔNG GIÁM MỤC - Chúng đã phỉ báng các linh mục và buộc họ tự nhốt mình vào các tu viện; chúng đã sỉ nhục GIÁM MỤC của ta và cấm ông ra khỏi giáo khu.

CHỦ NGÂN HÀNG - Các trò trẻ con ấy! Họ sẽ chẳng bao giờ chống lại nếu ngài không ép buộc họ làm vậy. Bạo lực là điều dành cho những kẻ chẳng có gì để mất.

TỔNG GIÁM MỤC - Con muốn gì nào?

CHỦ NGÂN HÀNG - Khoan hồng cho họ. Họ sẽ trả một món tiền bồi thường lớn và chúng ta không bàn đến chuyện ấy nữa.

TỔNG GIÁM MỤC - Than ôi!

CHỦ NGÂN HÀNG - Sao lại than ôi?...

TỔNG GIÁM MỤC - Ta yêu Worms con ạ. Ngay cả không có tiền bồi thường, ta vẫn sẵn lòng tha thứ.

CHỦ NGÂN HÀNG - Và rồi?

TỔNG GIÁM MỤC - Không phải ta bao vây nó.

CHỦ NGÂN HÀNG - Vậy thì ai?

TỔNG GIÁM MỤC - GOETZ.

CHỦ NGÂN HÀNG - GOETZ là ai? Em của Conrad?

TỔNG GIÁM MỤC - Phải. Vị chỉ huy quân sự giỏi nhất trên toàn nước Đức.

CHỦ NGÂN HÀNG - Gã làm gì dưới chân tường thành phố của ngài? Gã có phải là kẻ thù của ngài không?

TỔNG GIÁM MỤC - Thật ra, ta cũng chẳng rõ gã là ai. Thoạt đầu, gã liên minh với Conrad và là kẻ thù của ta. Sau đó gã liên minh với ta và là kẻ thù của Conrad, và bây giờ... Gã có tính khí hay thay đổi, ít nhất đó là điều người ta có thể nói.

CHỦ NGÂN HÀNG - Sao ngài lại liên minh với kẻ đáng ngờ như vậy?

TỔNG GIÁM MỤC - Ta có quyền lựa chọn không? Conrad và gã cùng xâm lấn đất của ta. May thay, ta nghe tin bọn chúng bất hòa và ta đã bí mật hứa với GOETZ sẽ cho gã đất của anh gã nếu gã theo phe ta. Nếu ta không tách gã khỏi Conrad, ta hẳn đã bại trận từ lâu.

CHỦ NGÂN HÀNG - Vậy là, gã và đạo quân của gã chuyển sang phía ngài. Và sau đó?

TỔNG GIÁM MỤC - Ta giao gã bảo vệ hậu tuyến. Hắn là gã chán nản: Ta cho rằng gã không thích cuộc sống gác nhà nữa. Một ngày đẹp trời kia, gã dẫn quân đến thành Worms và bao vây nó dù ta chẳng hề yêu cầu.

CHỦ NGÂN HÀNG - Hãy ra lệnh cho gã... (*TỔNG GIÁM MỤC mỉm cười buồn rầu và nhún vai.*) Gã không tuân lệnh ngài?

TỔNG GIÁM MỤC - Do đâu con cho rằng một viên tướng ở chiến trường phải tuân lệnh nguyên thủ quốc gia?

CHỦ NGÂN HÀNG - Tóm lại, ngài nằm trong tay gã.

TỔNG GIÁM MỤC - Phải.

Tường thành được chiếu sáng.

GERLACH, bước vào - Hội đồng đã quyết định cử đại diện gặp GOETZ...

HEINZ - Như vậy đấy! (*Một lát.*) Lũ hèn!

GERLACH - Cơ may duy nhất cho chúng ta là GOETZ ra những điều kiện không thể chấp nhận. Nếu gã đúng như người ta nói về gã, ngay cả khoan nhượng cho bọn ta gã cũng chẳng muốn đâu.

***CHỦ NGÂN HÀNG** - Có lẽ gã sẽ không đụng đến của cải.

TỔNG GIÁM MỤC - Ta e rằng, đến sinh mạng mọi người gã cũng chẳng tha.

SCHMIDT, với GERLACH. - Nhưng tại sao? Tại sao?

TỔNG GIÁM MỤC - Đó là một thằng con hoang tồi tệ nhất: do nơi mẹ nó. Gã chỉ hài lòng khi làm điều xấu.

GERLACH - Đó là thằng con hoang, là một con heo: nó thích làm điều xấu. Nếu gã muốn tàn phá Worms, bọn trưởng giả phải dựa lưng vào tường mà cố chiến đấu.

SCHMIDT - Nếu gã muốn san bằng thành phố, gã đâu ngày thơ nói vậy. Gã sẽ yêu cầu người ta để gã vào và hứa chẳng đụng đến bất cứ thứ gì.

CHỦ NGÂN HÀNG, *tức giận.* - Worms còn nợ con ba chục ngàn ducats. Phải chặn ngay gã lại. Lệnh cho quân ngài đến đánh GOETZ.

TỔNG GIÁM MỤC, *mệt mỏi.* - Ta sợ gã đánh tan quân ta.*

Cẩn phòng của TỔNG GIÁM MỤC biến mất trong đêm.

HEINZ, *với NASTY.* - Sao? Chúng ta chịu thua thiệt sao?

NASTY - Chúa ở cùng chúng ta, anh em ạ: Chúng ta không thể thua. Đêm nay, tôi sẽ ra khỏi Worms và tôi cố vượt qua doanh trại của GOETZ để tới Waldorf; tám ngày đủ để tập trung mười ngàn nông dân có vũ khí.

SCHMIDT - Làm thế nào chúng tôi cầm cự nổi tám ngày? Bọn họ có thể mở cổng thành cho gã ngay tối nay.

NASTY - Cần làm cho họ không thể mở cổng.

HEINZ - Anh muốn chiếm chính quyền ư?

NASTY - Không. Tình thế quá bấp bênh.

HEINZ - Cần phải nói với bọn trưởng giả cách sao cho họ sợ phải mất đầu.

TẤT CẢ - Cách nào?

NASTY - Bởi một cuộc tàn sát (*Cảnh được chiếu sáng phía dưới chân tường thành. Một phụ nữ đang ngồi, dựa vào cầu thang dẫn đến chỗ đường vòng, mắt đăm đăm. Bà trạc ba mươi lăm tuổi, quần áo rách rưới. Một cha xứ đi ngang, đọc quyển kinh nhật tụng.*)... Cha xứ nào vậy? Tại sao ông ta không bị nhốt cùng những linh mục khác?

HEINZ - Anh không nhận ra ông ta à?

NASTY - À! **HEINRICH**. Ông ta thay đổi nhiều quá. Dẫu sao cũng phải giam ông ta lại chớ.

HEINZ - Những người nghèo mến ông ta vì ông ta sống như họ: e rằng làm họ bất mãn.

NASTY - Chính ông ta là kẻ nguy hiểm nhất.

NGƯỜI PHỤ NỮ, nhận ra linh mục - Cha xứ! Cha xứ! (Cha xứ bỏ chạy. Bà kêu:) Cha chạy đi đâu mà lẹ thế?

HEINRICH, dừng lại - Ta chẳng còn gì cả! Chẳng còn gì! Chẳng còn gì! Ta đã cho hết sạch rồi.

NGƯỜI PHỤ NỮ - Đó không phải lý do khiến cha chạy trốn khi người ta gọi cha.

HEINRICH, đi về phía người phụ nữ vẻ mệt mỏi. - Con đói không?

NGƯỜI PHỤ NỮ - Không.

HEINRICH - Vậy con cần gì nào?

NGƯỜI PHỤ NỮ - Con muốn cha giải thích cho con.

HEINRICH, *sôi nổi*. - Cha không thể giải thích gì cả.

NGƯỜI PHỤ NỮ - Cha chưa biết con nói về điều gì mà.

HEINRICH - Vậy hãy nói. Nói nhanh đi. Cần giải thích gì nào?

NGƯỜI PHỤ NỮ - Tại sao đứa trẻ lại chết?

HEINRICH - Đứa trẻ nào?

NGƯỜI PHỤ NỮ, *hở cười*. - Con của con. Coi này, cha, cha vừa chôn nó hôm qua. Nó mới ba tuổi và nó chết đói.

HEINRICH - Ta mệt mỏi, con ạ, và ta chẳng nhận nổi con. Ta nhìn thấy các con đều cùng khuôn mặt và ánh mắt như nhau.

NGƯỜI PHỤ NỮ - Sao nó chết?

HEINRICH - Ta không biết.

NGƯỜI PHỤ NỮ - Nhưng cha là cha xứ mà.

HEINRICH - Phải, ta là cha xứ!

NGƯỜI PHỤ NỮ - Như vậy, ai sẽ giải thích cho con, nếu cha không thể? (*Một lát.*) Nếu bây giờ, con tự tử, điều ấy xấu phải không?

HEINRICH, *mạnh bạo*. - Phải. Rất xấu.

NGƯỜI PHỤ NỮ - Đó cũng là điều con nghĩ. Tuy

nhiên, con lại rất muốn chết. Cha thấy đấy, cần phải giải thích cho con.

Một thoáng yên lặng. HEINRICH đặt tay lên trán và phát cử chỉ cố hết sức.

HEINRICH - Không điều gì xảy ra mà không được Chúa cho phép và Chúa cũng chính là sự tốt lành; vậy điều xảy ra là điều tốt.

NGƯỜI PHỤ NỮ - Con không hiểu.

HEINRICH - Chúa biết nhiều hơn con: có những điều có vẻ xấu đối với con lại là điều tốt dưới mắt Người bởi vì Người đã cân nhắc tất cả mọi hậu quả.

NGƯỜI PHỤ NỮ - Cha có thể hiểu điều ấy, thưa cha?

HEINRICH - Không! Không! Ta không hiểu! Ta không hiểu gì cả. Ta không thể hiểu và cũng không muốn hiểu! Cần phải tin! Tin! Tin!

NGƯỜI PHỤ NỮ, *hở mỉm cười*. - Cha nói cần phải tin và cha không có vẻ gì tin ở điều cha nói.

HEINRICH - Điều ta vừa nói, con ạ, ta đã lập lại biết bao nhiêu lần từ ba tháng qua và ta không còn biết ta nói do đức tin hay do thói quen nữa. Nhưng con đừng nhầm lẫn: Ta tin. Ta tin với tất cả sức mạnh và với tất cả tâm hồn. Chúa ơi, hãy làm chứng cho con rằng chưa một khoảnh khắc nào nghi ngờ lướt qua tâm hồn con. (*Một lát.*) Con ạ, con của con ở trên trời và con sẽ gặp lại nó.

HEINRICH quỳ xuống.

NGƯỜI PHỤ NỮ - Phải, thưa cha xứ, chắc chắn như vậy. Nhưng trời là chuyện khác. Và rồi, con mệt mỏi đến nỗi con sẽ không bao giờ còn đủ sức để vui mừng nữa. Ngay cả trên trời cao.

HEINRICH - Con ạ, hãy tha thứ cho ta.

NGƯỜI PHỤ NỮ - Tại sao con lại tha thứ cho cha, thưa cha xứ? Cha có làm gì con đâu?

HEINRICH - Tha thứ cho ta. Tha thứ cho ta nhân danh tất cả các linh mục, những người giàu cung như những người nghèo.

NGƯỜI PHỤ NỮ, *vui vẻ* - Con sẵn lòng tha thứ cho cha. Vậy cha hài lòng chớ?

HEINRICH - Hài lòng. Con, bây giờ chúng ta sẽ cùng cầu nguyện Chúa trả lại hy vọng cho chúng ta.

Trong những lời đối đáp sau, NASTY chậm chạp bước xuống những bậc thang của tường thành.

NGƯỜI PHỤ NỮ (*bà thấy NASTY và vui mừng ngắt ngang*) - NASTY! NASTY!

NASTY - Bà cần gì nơi tôi?

NGƯỜI PHỤ NỮ - Ông thợ bánh mì, con tôi đã chết. Ông, người biết tất cả, hẳn ông phải biết tại sao.

NASTY - Phải, tôi biết.

HEINRICH - NASTY, tôi van anh, hãy lặng thinh.
Khốn khổ thay cho những kẻ gây ra nỗi bất bình.

NASTY - Cháu chết vì bọn nhà giàu trong thành phố chúng ta nổi loạn chống lại **TỔNG GIÁM MỤC**, đức ngài rất giàu của họ. Khi bọn nhà giàu đánh nhau, những kẻ nghèo khó phải chết.

NGƯỜI PHỤ NỮ - Chúa có cho phép xảy ra cuộc chiến này không?

NASTY - Chúa đã ngăn cấm họ.

NGƯỜI PHỤ NỮ - Cha xứ đây nói không điều gì xảy ra mà không được phép của Chúa.

NASTY - Không điều gì trừ cái xấu phát sinh do tính độc ác của con người.

HEINRICH - Anh thợ bánh mì, anh nói láo, anh lẩn lộn điều thực với điều giả để đánh lừa mọi người.

NASTY - Cha tin rằng Chúa cho phép những tang tóc và đau khổ vô ích này ư? Tôi, tôi nói rằng Người không hề hay biết gì cả.

HEINRICH lặng thinh.

NGƯỜI PHỤ NỮ - Vậy Chúa không muốn con tôi chết sao?

NASTY - Nếu Người muốn vậy, sao Người còn cho nó ra đời?

NGƯỜI PHỤ NỮ, *thở ra*. - Tôi thích vậy hơn. (*Với linh mục*.) Cha thấy đấy, vậy là con hiểu rồi. Chúa lòng lành hẳn là buồn khi Người thấy con đau khổ.

NASTY - Buồn đến chết được.

NGƯỜI PHỤ NỮ - Và Người không thể làm gì cho tôi?

NASTY - Có chớ. Người sẽ trả lại bà đứa con.

NGƯỜI PHỤ NỮ, *thất vọng*. - Ô vâng. Tôi biết rồi! Ở trên trời.

NASTY - Trên trời à, không đau. Dưới trần thế.

NGƯỜI PHỤ NỮ, *ngạc nhiên*. - Dưới trần thế?

NASTY- Trước hết phải chui qua lỗ một cây kim và chịu đựng bảy năm đau khổ và rồi nước của Chúa sẽ bắt đầu trên mặt đất: những người chết sẽ được trả lại cho chúng ta, tất cả mọi người sẽ thương yêu nhau và không còn ai đói nữa.

NGƯỜI PHỤ NỮ - Tại sao phải chờ đợi bảy năm?

NASTY - Bởi vì cần bảy năm chiến đấu để loại bỏ hết bọn người xấu.

NGƯỜI PHỤ NỮ - Cần phải làm nhiều dữ ạ.

NASTY - Chính vì vậy Chúa cần chị giúp.

NGƯỜI PHỤ NỮ - Chúa Toàn Năng cần sự giúp đỡ của tôi ư?

NASTY - Phải, chị ạ. Trong bảy năm tới, cái xấu còn ngự

trị trên mặt đất; nhưng nếu mỗi người trong chúng ta đều dũng cảm chống lại, chúng ta sẽ tự cứu vớt tất cả chúng ta, và Chúa đứng về phía chúng ta. Chị tin tôi không?

NGƯỜI PHỤ NỮ, *đứng dậy* - Vâng, NASTY: Tôi tin anh.

NASTY - Con của chị không ở trên trời đâu. Cháu ở trong bụng chị và chị sẽ mang cháu suốt bảy năm và đến khi ấy, cháu sẽ bước bên cạnh chị, cháu sẽ đặt tay trong tay chị và chị sẽ có con lần thứ hai.

NGƯỜI PHỤ NỮ - Tôi tin anh, NASTY, tôi tin anh.

HEINRICH - Anh mê hoặc bà ấy.

NASTY - Nếu cha tin chắc như thế, tại sao cha không ngắt lời tôi?

HEINRICH - A! Bởi vì bà ấy tỏ vẻ bớt đau khổ (*NASTY nhún vai và bước ra.*) Thương đế, con không có can đảm làm anh ta im tiếng: con đã phạm tội. Nhưng con tin, Chúa ơi con tin ở Chúa Toàn Năng, con tin nơi Hội Thánh của ngài là Hội Thánh mẹ của con, là thân xác thiêng liêng của chúa Jésus, mà con là một thành viên; con tin rằng tất cả mọi điều xảy ra đều do ý Ngài, ngay cả cái chết của một đứa bé và tất cả đều tốt lành. Con tin vậy bởi điều đó là phi lý! Phi lý! Phi lý!

Toàn cảnh được chiếu sáng. Bọn trưởng giả và vợ họ tụ tập quanh lâu đài của GIÁM MỤC và chờ đợi.

ĐÁM ĐÔNG - Có tin gì không?...

- Không có tin gì cả...
- Họ làm gì ở đây?
- Họ chờ...
- Họ chờ cái gì?
- Chẳng có gì...
- Ông thấy chớ?...
- Bên tay phải.
- Phải.
- Bọn thối mồm.
- Nước động thì bùn lên.
- Ở đường phố người ta không tự chủ được nữa.
- Phải chấm dứt thôi, cuộc chiến này, phải chấm dứt lẹ thôi. Nếu không hẳn sẽ khốn khổ khốn nạn.
- Tôi muốn gặp đức GIÁM MỤC, tôi, tôi muốn gặp đức GIÁM MỤC.
- Ngài không xuất hiện đâu. Ngài đang giận lắm....
- Ai?... Ai?...
- Đức GIÁM MỤC...
- Từ khi Ngài bị giam ở đây, đôi lúc người ta thấy Ngài ở cửa sổ, Ngài vén màn lên và nhìn ra.
- Ngài tỏ vẻ không hài lòng.

- Chớ ông muốn Ngài nói với ông thế nào, đức GIÁM MỤC ấy?

- Có lẽ có tin mới.

Nhiều tiếng thì thầm

TIẾNG NÓI TRONG ĐÁM ĐÔNG - Đức GIÁM MỤC! Đức GIÁM MỤC! Ngài hãy xuất hiện!...

- Hãy khuyên răn chúng con.

- Điều gì sẽ xảy ra?...

TIẾNG NÓI - Ngày tận thế!

Một người ra khỏi đám đông, nhảy lên mặt tiền của Tòa nhà GIÁM MỤC và dựa lưng vào đó. HEINRICH lui ra xa ông ta và nhập vào đám đông.

NHÀ TIÊN TRI

Thế giới hỏng bét! Hỏng bét!

Chúng ta hãy tự hành xác.

Đánh đi, đánh đi, đánh đi: Chúa ở trong đó.

Nhiều tiếng kêu và sự hoảng loạn bắt đầu.

MỘT TRƯỞNG GIẢ - Nào! Nào! Im nào. Đó chỉ là một gã tiên tri.

ĐÁM ĐÔNG - Hãy còn một gã à? Đủ rồi! Hãy câm mõm đi. Chỗ nào cũng thấy gã. Thật là mệt khi giam giữ các cha xứ.

NHÀ TIÊN TRI

Đất bốc mùi hôi.

Mặt trời than vãn với Chúa lòng lành!

Thượng đế, con muôn tắt ngấm.

Lưng con đầy chất thối rữa này.

Con càng sưởi nóng, nó càng bốc mùi.

Nó làm ô uế đến tận chót cùng tia sáng của con.

Khổ thay! Mặt trời nói. Mái tóc vàng của con dâm trong
đống cút.

MỘT TRƯỞNG GIẢ, *dánh gã*. - Câm mồm đi!

Nhà tiên tri ngã ngồi xuống đất. Cửa sổ Tòa nhà GIÁM MỤC mở thiệt mạnh. GIÁM MỤC hiện ra trên bao lớn.

ĐÁM ĐÔNG - Đức GIÁM MỤC!

GIÁM MỤC - Đạo quân của Conrad đâu? Các kỵ binh
đâu? Binh đoàn các thiên thần đáng lẽ khiến kẻ địch rút
chạy đâu? Các con trơ trọi, không bạn bè, không hy vọng
và bị nguyên rủa. Nào, các trưởng giả thành Worms, hãy
trả lời ta; nếu để làm hài lòng Chúa bằng cách nhốt các sứ
giả của Ngài, thì tại sao Chúa lại bỏ rơi các ngươi? (*Tiếng
rên rỉ của đám đông.*) Hãy trả lời!

HEINRICH - Đừng tước mất can đảm của họ.

GIÁM MỤC - Ai nói đó?

HEINRICH - Con, HEINRICH, cha xứ họ đạo Gilhau.

GIÁM MỤC - Hãy nuốt lưỡi ngươi đi, đồ linh mục phản bội. Ngươi dám nhìn thẳng vào mặt GIÁM MỤC của ngươi sao?

HEINRICH - Nếu họ xúc phạm ngài, thưa Đức cha, xin ngài hãy tha thứ cho sự xúc phạm ấy, cũng như con tha thứ cho ngài lời sỉ nhục vừa rồi.

GIÁM MỤC - Judas! Judas Iscariote! Hãy tự treo cổ ngươi đi!

HEINRICH - Con không phải Judas.

GIÁM MỤC - Vậy thì ngươi làm gì giữa bọn chúng? Tại sao ngươi ủng hộ chúng? Tại sao ngươi không bị bắt giam như chúng ta?

HEINRICH - Họ để con tự do vì họ biết con yêu họ. Và nếu tự con không đến với các linh mục khác do bởi có những buổi lễ cần rao giảng và những lần ban phép Thánh cần thực hiện trong thành phố bị mất này. Không có con Nhà thờ sẽ vắng mặt, Worms bị giao phó mà không được bảo vệ cho tà giáo và mọi người sẽ chết như những con chó... Thưa đức cha, không nên tước mất niềm tin của họ!

GIÁM MỤC - Ai đã nuôi nấng ngươi? Ai đã dạy dỗ ngươi? Ai đã dạy ngươi đọc? Ai cho ngươi kiến thức? Ai phong ngươi làm linh mục?

HEINRICH - Đó là Hội Thánh, Mẹ - Rất - Thánh - Thiện của con.

GIÁM MỤC - Người chịu ơn tất cả từ đó. Trước hết người là người của Hội Thánh.

HEINRICH - Trước hết con là của Hội Thánh - nhưng con là anh em của họ.

GIÁM MỤC, *cao giọng*. - Hội Thánh trước hết.

HEINRICH - Vâng. Hội Thánh trước hết, nhưng...

GIÁM MỤC - Ta sắp nói với bọn người này. Nếu họ cứ ngoan cố trong những lỗi lầm và nếu họ muốn kéo dài cuộc nổi loạn ta ra lệnh cho người hòa nhập với những người của Hội Thánh, các anh em thật sự của người, và người phải tự giam mình cùng họ ở tu viện Minimes hay tại chung viện. Người có tuân lệnh đức GIÁM MỤC của người không?

MỘT NGƯỜI TRONG ĐÁM ĐÔNG - Đừng bỏ chúng con, HEINRICH, cha là linh mục của những người nghèo, cha thuộc về chúng con.

HEINRICH, *với vẻ nặng nề nhưng giọng quả quyết*. - Con thuộc về Hội Thánh trước hết: Thưa đức cha, con sẽ vâng lệnh ngài.

GIÁM MỤC - Cư dân thành Worms, hãy nhìn kỹ, thành phố của các người trắng đẹp và đông đúc, hãy nhìn nó lần cuối. Nó sắp trở thành nơi trú ngụ của đói kém và bệnh dịch hạch; và sẽ kết thúc bằng cuộc tàn sát lẫn nhau giữa bọn nhà giàu và bọn nghèo. Khi quân lính của GOETZ vào đây, chúng chỉ còn thấy những xác chết thối rữa và những

đống gạch đổ nát. (*Một lát.*) Ta có thể cứu các con, nhưng phải biết làm ta xúc động.

NHIỀU TIẾNG NÓI - Hãy cứu chúng con, thưa đức cha. Hãy cứu chúng con!

GIÁM MỤC - Bọn trưởng giả kiêu hãnh hãy quỳ xuống và xin Chúa tha tội! (*Các trưởng giả lần lượt quỳ xuống. Những người nghèo vẫn đứng.*) HEINRICH! Người không quỳ sao? (*HEINRICH quỳ xuống.*) Đức Chúa, ngài tha tội chúng con đã xúc phạm và hãy làm dịu cơn giận của TỔNG GIÁM MỤC. Lặp lại.

ĐÁM ĐÔNG - Đức Chúa, ngài tha tội chúng con đã xúc phạm và hãy làm dịu cơn giận của TỔNG GIÁM MỤC.

GIÁM MỤC - Amen. Các con đứng dậy. (*Một lát.*) Trước hết các con giải thoát các linh mục và thầy tu, rồi các con hãy mở cổng thành phố; các con quỳ gối trên sân nhà thờ và các con chờ đợi trong niềm hối cải. Còn chúng ta, chúng ta sẽ đi thành đoàn đến xin GOETZ không động đến các con.

MỘT TRƯỞNG GIẢ - Và nếu gà chảng muốn nghe theo?

GIÁM MỤC - Trên GOETZ còn có TỔNG GIÁM MỤC. Đó là cha của tất cả chúng ta và phán xét của ngài là của người cha.

Từ nãy giờ, NASTY đã xuất hiện trên con đường vòng. Anh yên lặng nghe, rồi đến câu sau cùng, bước xuống hai bậc tam cấp của tường thành.

NASTY - GOETZ không phải của TỔNG GIÁM MỤC... GOETZ là Quỉ. Gã đã thề với Conrad, anh ruột của gã và rồi, gã phản bội. Nếu gã hứa với các bạn hôm nay tha mạng, các bạn có ngu gì mà tin lời gã không?

GIÁM MỤC - Tên ở trên cao kia, dù người là ai, ta ra lệnh cho người...

NASTY - Người là ai mà ra lệnh cho ta? Và các bạn nữa, các bạn có cần thiết phải nghe ông ta không? Các bạn không cần nhận lệnh của bất cứ ai, trừ các lãnh tụ do các bạn lựa chọn.

GIÁM MỤC - Và ai đã chọn người, tên hôi hám?

NASTY - Dân nghèo. (*Với những người khác.*) Quân lính về phe chúng ta; tôi đã đặt người canh giữ các cổng ra vào của thành phố; ai nói đến chuyện mở cổng thành, kẻ đó phải chết.

GIÁM MỤC - Lòng can đảm, khổ thay, dẫn họ đến chỗ chết. Họ chỉ có một cơ hội để cứu thoát và người vừa tước đoạt mất.

NASTY - Nếu không còn chút hy vọng nào, ta sẽ là người đầu tiên khuyên ông đầu hàng. Nhưng ai bảo Chúa đã bỏ chúng ta? Người ta muốn làm cho các bạn nghi ngờ

các thiên thần sao? Anh em của tôi, thiên thần đây này! Không, đừng ngược mắt lên, bầu trời trống rỗng. Thiên thần làm việc trên mặt đất này; họ đang hăng say tấn công doanh trại quân địch.

MỘT TRƯỞNG GIẢ - Các thiên thần nào?

NASTY - Thiên thần dịch tả và thiên thần dịch hạch, thiên thần đói khát và thiên thần bất hòa. Hãy tin tưởng: Thành phố không thể mất và Chúa sẽ giúp chúng ta. Bọn chúng sẽ giải toả bao vây.

GIÁM MỤC - Cư dân thành Worms, những ai nghe tên tà giáo này sẽ sa vào địa ngục đấy; ta làm chứng điều này nhân danh phần của ta trên Thiên đường.

NASTY - Phần của ngươi trên Thiên đường, Chúa đã đem cho chó từ lâu rồi.

GIÁM MỤC - Và phần của ngươi, chắc hẳn Ngài còn giữ nóng hổi để chờ ngươi đến lấy đấy! Hắn lúc này Ngài vui sướng lắm khi nghe ngươi phỉ báng linh mục của Ngài.

NASTY - Ai phong ngươi làm linh mục?

GIÁM MỤC - Giáo hội.

NASTY - Giáo hội của ngươi là một con điểm: Giáo hội bán ân sủng cho bọn nhà giàu. Người, ngươi có dám thú nhận với ta không? Người, kẻ giải mọi tội lỗi cho ta? Linh hồn ngươi bị bệnh rụng lông, Chúa nghiến răng khi thấy linh hồn ngươi. Các anh em, chẳng cần linh mục: Tất cả

mọi người đều có thể rửa tội, tất cả mọi người đều có thể giảng đạo. Tôi nói với các bạn sự thật: Tất cả mọi người đều là tiên tri hoặc Chúa không hiện hữu.

GIÁM MỤC - Hừ! Hừ! Hừ! Đồ đáng bị rút phép thông công!

Ông quăng ruột tượng vào mặt NASTY.

NASTY, chỉ tay vào cổng lâu đài. - Cổng này đã bị mọt ruỗng; dùng vai đẩy một cái nó đổ ngay. (*Yên lặng.*) Các anh em đã nhẫn nhục biết bao lâu rồi! (*Một lát. Nói với những người nghèo.*) Bọn chúng cá mè một lứa cả: GIÁM MỤC, Hội đồng, lũ nhà giàu; chúng muốn nộp thành phố vì các bạn làm chúng sợ. Và ai sẽ phải trả tiền nếu chúng nộp thành phố? Chính các bạn! Vẫn luôn là các bạn! Nào, hãy đứng lên, anh em cần phải giết để chiếm lấy Thiên đường.

Những người nghèo gầm lên.

MỘT TRƯỞNG GIÁ, nói với vợ. - Nào! Chúng ta rút thôi.

MỘT NGƯỜI KHÁC, với con trai. - Nhanh lên! Chúng ta về đóng cửa tiệm và kê đồ chặn cửa.

GIÁM MỤC - Thưa Chúa, xin Ngài làm chứng rằng con đã làm điều con có thể làm để cứu vớt những người này. Con sẽ chết không hối tiếc, trong vinh quang của ngài, bởi con biết lúc này cơn giận của ngài sẽ giáng xuống Worms và biến nó thành tro bụi.

NASTY - Lão già này ăn sống các bạn đấy. Do đâu giọng

nói của lão sang sảng như vậy? Vì lão ních đầy bụng. Hãy coi thử trong kho của lão: Các bạn sẽ thấy trong đó có đủ bánh để nuôi cả một trung đoàn trong sáu tháng.

GIÁM MỤC, *cất cao giọng*. - Người nói láo. Kho của ta trống rỗng và người biết thế.

NASTY - Hãy tới đó xem, anh em. Hãy tới đó xem. Các bạn tin lời lão à?

Bọn trưởng giả vội vã tháo lui. Chỉ còn lại những người nghèo với NASTY.

HEINRICH, *lại gần NASTY*. - NASTY!

NASTY - Còn cha, cha muốn gì?

HEINRICH - Anh thừa biết mà, kho trống rỗng. Anh biết rằng ngài ăn rất ít, rằng ngài dành phần ăn của ngài cho người nghèo.

NASTY - Cha ủng hộ hay chống lại chúng tôi?

HEINRICH - Tôi ủng hộ các anh khi các anh đau khổ, chống lại các anh khi các anh muốn làm giáo hội đổ máu.

NASTY - Cha ủng hộ chúng tôi khi họ giết chúng tôi, chống lại chúng tôi khi chúng tôi dám tự vệ.

HEINRICH - Tôi thuộc về Hội Thánh mà, NASTY.

NASTY - Hãy xô sập cửa!

Mọi người tấn công cửa, GIÁM MỤC đứng yên, cầu nguyện.

HEINRICH, nhảy đến đứng trước cửa. - Phải giết tôi đã...

MỘT NGƯỜI - Giết cha? Để làm gì?

Họ đánh HEINRICH và quăng xuống đất.

HEINRICH - Các bạn đã đánh ta! Ta yêu các bạn còn hơn cả linh hồn ta và các bạn đã đánh ta! (*Ông đứng dậy và tiến về phía NASTY.*) Đứng đụng đến đức GIÁM MỤC, NASTY, đứng đụng đến! Đánh ta đi nếu anh muốn, nhưng đừng đụng đến đức GIÁM MỤC.

NASTY - Sao lại đứng? Đó là một tên làm người ta chết đói!

HEINRICH - Anh biết rằng không phải! Anh biết mà. Nếu anh muốn giải phóng anh em của anh khỏi ách áp bức và dối trá, tại sao anh khởi đầu bằng cách nói dối họ?

NASTY - Tôi không nói dối họ bao giờ.

HEINRICH - Anh nói dối: Không có gạo trong kho.

NASTY - Điều ấy có gì quan trọng! Có vàng và đá quý trong nhà thờ. Những người chết đói dưới chân tượng Chúa bằng đá cẩm thạch và tượng đúc Mẹ đồng trinh bằng ngà, tôi cho rằng nhà thờ đã làm họ chết.

HEINRICH - Đó không phải cùng một sự việc. Có thể anh không nói dối, nhưng anh không nói sự thật.

NASTY - Tôi không nói theo giọng của cha. Tôi nói giọng của chúng tôi. Và, nếu Chúa thương yêu người

nghèo, chính giọng nói của chúng tôi sẽ là giọng của Người vào ngày phán xét.

HEINRICH - Vậy này, hãy để Người phán xét đức GIÁM MỤC. Nhưng đừng làm đổ máu giáo hội.

NASTY - Tôi chỉ biết một giáo hội: Đó là cộng đồng con người.

HEINRICH - Tất cả những con người, vậy là, tất cả những người Thiên Chúa giáo nối kết bởi tình yêu. Nhưng anh, anh bắt đầu cộng đồng của anh bằng một vụ tàn sát.

NASTY - Còn quá sớm để thương yêu. Chúng tôi mua quyền được thương yêu bằng cách đổ máu.

HEINRICH - Chúa đã ngăn cấm bạo lực; Người ghê tởm điều ấy.

NASTY - Và còn Địa ngục? Cha tưởng ở Địa ngục không dùng bạo lực với những kẻ bị kết tội sao?

HEINRICH - Chúa đã nói: Kẻ nào rút kiếm...

NASTY - Sẽ chết vì kiếm... Vâng, chúng tôi sẽ chết vì kiếm. Tất cả, nhưng con cái chúng tôi sẽ thấy Nước Của Ngài ngự trị trên mặt đất. Nào, cút đi thôi. Cha cũng chẳng khác hơn bọn kia chút nào.

HEINRICH - NASTY! NASTY! Tại sao anh không thích tôi? Tôi đã làm gì các anh?

NASTY - Cha đã làm cho chúng tôi biết cha là một linh mục và một linh mục rốt lại vẫn là một linh mục dẫu ông ta có làm gì đi nữa.

HEINRICH - Tôi là một người trong số các anh. Tôi nghèo và là con của người nghèo.

NASTY - Này, như vậy chúng tôi cha là một kẻ phản bội, có thể thôi.

HEINRICH, *la lên.* - Họ đã phá cửa! (*Cánh cửa bị xô ngã thật và mọi người xông vào lâu đài.* **HEINRICH** *quỳ xuống.*) Chúa của con, nếu Ngài còn yêu thương loài người, nếu Ngài không làm họ hoảng sợ, hãy ngăn chặn việc giết chóc này.

GIÁM MỤC - Ta không cần các lời cầu nguyện của ngươi, **HEINRICH**! Tất cả các con không biết gì về việc các con làm, ta tha thứ cho các con. Nhưng ngươi, đồ linh mục bội giáo, ta nguyên rủa ngươi.

HEINRICH - Ha!

Ông ta rũ người ngã xuống.

GIÁM MỤC - Alleluia! Alleluia! Alleluia!

Nhiều người đánh GIÁM MỤC. Ông té sụm trên bao lơn.

NASTY, *với SCHMIDT* - Này, bây giờ xem bọn họ có dám giao nộp thành phố không.

MỘT NGƯỜI NGHÈO, *xuất hiện nơi cổng lâu đài.* - Không có gạo trong kho.

NASTY - Vậy là chúng giấu ở tu viện Minimes đấy!

NGƯỜI ẤY, la lớn. - Ở tu viện Minimes! Đến tu viện!

Mọi người chạy ra cổng.

MỌI NGƯỜI - Đến tu viện! Đến tu viện đi !

NASTY, với Shmidt. - Đêm nay, ta sẽ cố vượt chiến tuyến.

Họ đi ra. HEINRICH đứng dậy, nhìn quanh. Chỉ còn ông ta với nhà tiên tri. Ông ta nhận ra GIÁM MỤC, mắt mở trừng trừng, đang nhìn ông.

HEINRICH (*định đi vào lâu đài, GIÁM MỤC giang tay đầy trở lại.*) - Con không vào đâu. Hãy bỏ tay xuống, bỏ xuống. Nếu cha chưa chết hẳn, hãy tha thứ. Lòng thù hận, thật nặng nề, nhưng đó là cõi trần, hãy để lại cõi trần: cái chết sẽ nhẹ nhàng. (*GIÁM MỤC cố nói.*) Sao? (*GIÁM MỤC cười.*) Một tên phản bội? Đúng, chắc chắn như vậy. Cả bọn họ nữa, cha biết đấy, họ cũng gọi con là đồ phản bội. Nhưng hãy nói cho con nghe thử: Con sắp xếp cách nào để cùng lúc phản bội tất cả mọi người? (*GIÁM MỤC vẫn cười.*) Tại sao cha cười? Nào. (*Một lát.*) Họ đã đánh con. Và tuy nhiên con vẫn thương yêu họ. Chúa ơi! con thương yêu họ biết bao. (*Một lát.*) Con thương yêu họ, nhưng con nói dối họ. Con nói dối họ bằng sự yên lặng. Con lặng thinh! Miệng bị khâu, răng cắn chặt: Họ chết như lũ ruồi và con lặng thinh. Khi họ cần bánh, con lại đến với cây thánh giá. Cha tưởng rằng cái đó ăn được à, cây thánh giá ấy? A! Hãy bỏ tay xuống, nào, chúng ta là đồng loã. Con muốn sống

cuộc sống nghèo của họ, chịu cái đói, cái lạnh của họ: Tuy vậy họ vẫn chết có phải không nào; Coi nào, đó là một cách phản bội họ: Con làm họ tin rằng giáo hội nghèo. Bây giờ họ giận dữ và họ giết chóc; họ bị mất: họ sẽ chỉ còn biết đến Địa ngục; trong cuộc sống này trước hết và cả mai đây trong cuộc sống khác (*GIÁM MỤC thốt ra ít chữ không nghe được.*) Nhưng cha muốn con làm gì ở nơi này? Làm sao con có thể ngăn cản họ? (*Ông đi về cuối phòng và nhìn ra đường.*) Quảng trường đông nghẹt người; họ đang dùng ghế dài xô cổng tu viện. Cổng chắc lắm, sẽ chịu được tối sáng. Con không thể làm gì cả. Không gì cả! Không gì cả! Nào, hãy ngậm miệng, chết một cách xứng đáng. (*GIÁM MỤC làm rơi một chiếc chìa khóa.*) Chiếc chìa khóa nào đây? Nó mở cửa nào? Một cửa của lâu đài? Không à! Cổng nhà thờ? Đúng không? Kho đồ thánh? Không phải?... Khu mộ thánh?... Cánh cửa khu mộ thánh? Cánh cửa luôn đóng kín ấy? Phải không?

GIÁM MỤC - Đường hầm.

HEINRICH - Nó dẫn đến đâu?... Đừng nói ! Ngài có thể chết trước khi nói.

GIÁM MỤC - Ra ngoài.

HEINRICH - Con không nhặt nó đâu. (*Yên lặng.*) Một đường hầm bắt đầu từ khu mộ thánh và dẫn ra ngoài thành phố. Cha muốn con tìm GOETZ và dẫn gã vào Worms theo đường hầm? Đừng mong con làm vậy.

GIÁM MỤC - Hai trăm linh mục. Mạng sống của họ trong tay con.

Một lát.

HEINRICH- Mẹ kiếp, thì ra đó là lý do tại sao ngài cười. Thật là một trò hề. Cám ơn, GIÁM MỤC tốt bụng, cám ơn. Bạn người nghèo sẽ giết các linh mục hoặc GOETZ sẽ tàn sát bạn người nghèo. Hai trăm linh mục hay hai chục ngàn người, ngài để cho con sự lựa chọn hay đấy; vấn đề là phải biết bao nhiêu người bằng giá một linh mục. Chính con phải quyết định: Rốt cuộc, con là người của Hội thánh. Con không nhặt nó đâu: Các linh mục sẽ vọt thẳng lên trời mà. (*GIÁM MỤC ngã xuống.*) Trừ phi họ cũng chết như cha, thù hận trong tim. Vậy là xong, cha đã chấm dứt, chào cha; hãy tha thứ cho ngài, Chúa của con, như con đã tha thứ cho ngài. Tôi không nhặt nó đâu. Vậy thôi. Không! Không! Không!

Ông nhặt chìa khóa.

NHÀ TIÊN TRI, *vừa đứng dậy:*

Thương đế, ý muốn của Người sẽ được thực hiện.

Thế giới đã hỏng bét, hỏng bét!

Ý muốn của Người sẽ được thực hiện.

HEINRICH - Thương đế, ngài đã nguyên rủa Cain và con cái Cain! Ý muốn của ngài sẽ được thực hiện. Ngài đã cho phép con người có trái tim rỉ sét được, ý định hao

mòn được, hành động bị tan rã và rũa nát được: Ý muốn của ngài sẽ được thực hiện. Thượng đế, ngài đã muôn sự phản bội là số phận của con trên trái đất: Ý muốn của ngài sẽ được thực hiện! Ý muốn của ngài sẽ được thực hiện! Ý muốn của ngài sẽ được thực hiện!

Ông đi ra.

NHÀ TIÊN TRI :

Chúng ta hãy tự hành xác.

Đánh, đánh mạnh vào: Chúa ở trong đó!

Màn

CẢNH HAI

Bên cạnh doanh trại GOETZ. Ban đêm. Phía trong cùng là thành phố. Một sĩ quan xuất hiện, nhìn thành phố. Liên đó, một sĩ quan khác bước vào theo.

MÀN 1

CÁC SĨ QUAN, HERMANN

SĨ QUAN THỨ HAI - Anh làm gì đó?

SĨ QUAN THỨ NHẤT - Tôi nhìn thành phố: nhiều khi nó bay đâu mất, một bữa đẹp trời...

SĨ QUAN THỨ HAI, với SĨ QUAN THỨ NHẤT. - Nó không bay mất đâu. Chúng ta không có dịp may ấy (*Đột ngột quay lại.*) Chuyện gì vậy?

Hai người đi ngang, khiêng một chiếc cát trên có tấm đắp phủ lên một thân người. Họ yên lặng.

*Viên sĩ quan thứ nhất đến bên cảng, giở tấm đắp
lên rồi buông xuống.*

SĨ QUAN THỨ NHẤT - Khiêng ra sông! Ngay lập tức!

SĨ QUAN THỨ HAI - Hắn bị...?

SĨ QUAN THỨ NHẤT - Đen.

Một lát. Hai Y TÁ cất bước. Người bệnh rên lên.

SĨ QUAN THỨ HAI - Đợi đã.

Họ dừng lại.

SĨ QUAN THỨ NHẤT - Sao vậy?

SĨ QUAN THỨ HAI - Hắn còn sống.

SĨ QUAN THỨ NHẤT - Tôi không cần biết. Khiêng ra
sông!

SĨ QUAN THỨ HAI, với Y TÁ. - Trung đoàn nào?

Y TÁ - Thập tự xanh.

SĨ QUAN THỨ HAI - Này! Trung đoàn của ta. Quay lại!

SĨ QUAN THỨ NHẤT - Anh điên rồi! Khiêng ra sông!

SĨ QUAN THỨ HAI - Tôi không để người ta dìm chết
lính của tôi như lũ mèo.

*Họ nhìn nhau. Hai Y TÁ trao đổi bằng ánh mắt,
đặt cảng xuống chờ đợi.*

SĨ QUAN THỨ NHẤT - Chết hay sống, nếu giữ hắn lại,
hắn sẽ gieo rắc dịch tả sang cả đạo quân.

SĨ QUAN THỨ BA, bước vào. - Và nếu không phải bệnh dịch tả, sẽ là sự kinh hoàng... Đi đi ! Quẳng hắn xuống sông!

Y TÁ - Hắn rên.

Một lát. SĨ QUAN THỨ HAI quay về phía YTÁ, vẻ bất bình, rút dao găm một cách giận dữ và đâm vào kẻ nằm trên cát.

SĨ QUAN THỨ HAI- Hắn không rên nữa rồi. Đi đi! (*Hai người đi ra.*) Ba. Ba kể từ chiều qua.

HERMANN, bước vào. - Bốn. Có một tên vừa ngã xuống ngay giữa doanh trại.

SĨ QUAN THỨ HAI- Mọi người có thấy không?

HERMANN - Ngay giữa trại, tôi nói rồi.

SĨ QUAN THỨ BA - Nếu tôi chỉ huy, tôi nhổ trại giải vây đêm nay.

SĨ QUAN THỨ NHẤT - Này, phải nói với gã.

HERMANN - Ai sẽ nói? (*Một thoáng yên lặng. Họ nhìn nhau.*) Các bạn sẽ làm tất cả những gì gã bảo phải làm.

SĨ QUAN THỨ HAI- Vậy thì chúng ta ngoéo ráo. Nếu bệnh dịch tả có tha chúng ta, chúng ta cũng sẽ bị bọn lính cắt cổ.

HERMANN - Trừ khi gã tiêu đời.

SĨ QUAN THỨ NHẤT - Gã? Bị dịch tả?

HERMANN - Bị dịch tả hoặc cái gì khác. Người ta nói với tôi rằng đức **TỔNG GIÁM MỤC** sẽ không nhìn cái chết của gã bằng con mắt xấu đâu.

Yên lặng.

SĨ QUAN THỨ HAI- Tôi không thể.

SĨ QUAN THỨ NHẤT - Tôi cũng không thể, gã làm tôi ghét đến nỗi tôi ghê tởm khi phải đánh gã.

HERMANN - Chẳng ai yêu cầu anh làm gì cả. Trừ việc lặng thinh và để kẻ nào không ghét gã bằng anh thực hiện.

Yên lặng. GOETZ và CATHERINE bước vào.

MÀN 2

Những người cũ, GOETZ, CATHERINE

GOETZ, bước vào. - Bọn anh không có điều gì cần báo với ta hả? Lính không thiếu bánh chớ? Ngay cả bệnh dịch tả làm chết hàng chục người cũng không có chớ? Bọn anh không yêu cầu gì ta chớ? Không cả giải vây để tránh một đại họa chớ? (*Một lát.*) Ta làm các anh khiếp sợ lắm hả?

Họ yên lặng.

CATHERINE - Coi họ nhìn anh kìa, châu báu của em. Bọn này chẳng thích anh chút xíu nào và em không ngạc

nhiên khi một bữa kia người ta bắt gặp anh nằm sấp với một lưỡi dao bự găm vào bao tử.

GOETZ - Em có yêu anh không?

CATHERINE - Không quá đi chớ!

GOETZ - Này, em thấy đấy, em không giết anh mà.

CATHERINE - Em chẳng có lỗi khi muốn điều ấy.

GOETZ - Anh biết. Em dệt những giấc mộng đẹp. Nhưng anh bình thản: Lúc anh chết em sẽ được hai chục ngàn thằng đàn ông ve vãn. Và hai chục ngàn thằng đàn ông thì hơi nhiều đấy, dù là với em.

CATHERINE - Chẳng thà hai chục ngàn người còn hơn một người làm em ghê tởm.

GOETZ - Điều anh yêu nơi em, chính là sự ghê tởm mà anh gây ra cho em. (*Với các sĩ quan.*) Vậy bọn anh muốn ta giải vây khi nào? Thứ Năm? Thứ Ba? Chủ nhật? Nay, các anh bạn, chẳng giải vây vào thứ Ba, thứ Năm đâu, mà ta sẽ chiếm thành phố: vào đêm nay.

SĨ QUAN THỨ HAI - Đêm nay?

GOETZ - Chút xíu nữa (*Nhin thành phố.*) Ánh sáng nhỏ màu xanh, ở phía dưới, các anh có thấy không? Đêm nào ta cũng nhìn nó và đêm nào, vào đúng phút ấy, nó tắt ngãm. Coi kia: ta nói với các anh gì vậy? Nào, ta vừa thấy nó tắt lần thứ một trăm lẻ một và là lần cuối cùng. Chào tạm biệt: phải giết chết thứ mình yêu. Và kia, những ánh sáng khác...

những ánh sáng khác cũng biến mất. Mẹ nó, có những kẻ đi ngủ sớm vì họ muốn sáng ngày mai thức dậy sớm. Và sẽ chẳng có ngày mai. Đêm đẹp, phải không? Không quá sáng nhưng đầy sao. Mặt trăng sắp mọc, lát nữa thôi. Tất cả đều y như các đêm chẳng có chuyện gì xảy ra. Chúng đã tiên đoán trước tất cả, chấp nhận tất cả, ngay đến việc tàn sát: nhưng không phải cho đêm nay. Trời trong đến nỗi mang lại niềm tin cho chúng, đêm nay thuộc về chúng. (*Bỗng nhiên.*) Hỡi Chúa đầy quyền năng! Thành phố này là của con và con dâng hiến cho Người. Con sẽ đốt cháy nó ngay bây giờ vì sự vinh quang của Người! (*Với các sĩ quan.*) Một linh mục vừa trốn thoát khỏi Worms và muốn dẫn chúng ta vào thành. ĐẠI UÝ Ulrich đang hỏi ông ta.

SĨ QUAN THỦ BA - Hừm!

GOETZ - Gì thế?

SĨ QUAN THỦ BA - Tôi không tin bọn phản bội.

GOETZ - Vậy à: Ta, ta khoái họ.

Một sĩ quan bước vào cùng một người lính đầy vị linh mục.

MÀN 3

Những người cũ, HEINRICH, VIÊN ĐẠI UÝ

HEINRICH, quỳ gối trước **GOETZ**. - Hãy tra tấn ta!
Hãy rút móng tay ta! Hãy lột sồng da ta !

GOETZ, quỳ gối trước linh mục. - Hãy móc ruột ta! Hãy
quay sồng ta! Hãy xé xác ta! (*Đứng dậy.*) Thôi, vậy đủ rồi.
(Với **ĐẠI UÝ**.) Người này là ai?

ĐẠI UÝ - Đó là **HEINRICH**, linh mục thành Worms,
người lê ra đã giao thành phố cho chúng ta.

GOETZ - Rồi sao?

ĐẠI UÝ - Ông ta không muốn nói nữa.

GOETZ, đi tới trước **HEINRICH**. - Tại sao?

ĐẠI UÝ - Ông ta nói đơn giản rằng ông đã đổi ý.

SĨ QUAN THỦ BA - Đổi ý! Con mẹ nó! Vận răng nó ra
! Bẻ gãy cột sống nó !

HEINRICH - Hãy vặt răng ta ra! Hãy bẻ gãy cột sống
ta!

GOETZ - Làm gì mà hăng thế! (Với **HEINRICH**.) Tại
sao cha muốn giao thành phố cho chúng tôi?

HEINRICH - Để cứu các linh mục khỏi bị bọn dân đen
muốn giết chết họ.

GOETZ - Và tại sao cha nghĩ lại?

HEINRICH - Ta đã thấy cái mõm bọn lính đánh thuê
của ngươi.

GOETZ - Vậy đã sao?

HEINRICH - Chúng nói.

GOETZ - Chúng nói gì?

HEINRICH - Rằng ta sẽ gây ra một cuộc tàn sát khi muốn ngăn chặn dám ba vụ giết người.

GOETZ - Cha biết đấy, bọn lính tráng ấy mà. Và cha thà biết bọn chúng chẳng có vẻ tốt lành gì.

HEINRICH - Bọn này tệ hơn các bọn khác.

GOETZ - Hà! Lính tráng nào chẳng thế. Bộ cha tưởng cha tìm ai ở đây? Các Thiên thần à?

HEINRICH - Con người. Và ta muốn yêu cầu những người này không động đến những người khác. Họ sẽ đi vào thành phố nếu họ thể với ta tha mạng cho tất cả cư dân trong đó.

GOETZ - Vậy cha có tin lời tôi không?

HEINRICH - Tin lời người? (*Nhin GOETZ.*) Anh là GOETZ?

GOETZ - Phải.

HEINRICH - Tôi...Tôi nghĩ tôi có thể tin điều ấy.

GOETZ, ngạc nhiên - Tin lời tôi? (*Một lát.*) Tôi hứa với cha. (*HEINRICH im lặng.*) Nếu cha đưa chúng tôi vào thành phố, tôi thể sẽ giữ mạng sống cho các cư dân trong đó.

HEINRICH - Và anh muốn tôi tin?

GOETZ - Cha há chǎng đã có ý tin tôi sao?

HEINRICH - Có: trước khi nhìn thấy anh.

GOETZ, *bật cười*. - Phải đấy, tôi biết: người nào thấy tôi ít khi tin lời tôi: Tôi hẳn có vẻ quá thông minh để giữ lời. Nhưng hãy lắng tai: Chỉ nghe lời tôi thôi. Còn nhìn, đừng nhìn làm quái gì!... Dẫu sao tôi cũng là người theo đạo Chúa: nếu tôi thề với cha trên Thánh kinh? Hãy cho tôi dịp để gây lòng tin ngốc nghếch chó! Bọn cha, các linh mục, chǎng phải vai trò của cha là quyến rũ bọn độc ác bằng điều tốt đó sao?

HEINRICH - Quyến rũ anh bằng điều tốt, anh? Như vậy hẳn anh khoái chí lắm!

GOETZ - Cha hiểu tôi. (*GOETZ nhìn HEINRICH mỉm cười*.) Bọn người ra ngoài hết.

Các sĩ quan và CATHERINE bước ra.

MÀN 4

GOETZ, HEINRICH

GOETZ, *với bộ điệu dịu dàng*. - Cha đây mồ hôi. Cha đau khổ quá !

HEINRICH - Không đâu! Những kẻ khác đau khổ đấy, chǎng phải ta. Chúa cho phép ta bị ám ảnh bởi niềm đau

của kẻ khác mà không cảm thấy điều ấy bao giờ. Sao anh nhìn ta?

GOETZ, vẫn với vẻ dịu dàng. - Tôi vốn có vẻ mặt giả dối. Tôi nhìn cha và tôi thương hại cho tôi: Chúng ta đều cùng một giuộc.

HEINRICH - Tâm bậy! Anh, anh bán đứng anh của anh. Còn ta, ta sẽ không bán đứng người của ta.

GOETZ - Cha sẽ bán họ đêm nay.

HEINRICH - Không đêm nay và không bao giờ.

Một lát.

GOETZ, giọng rời rạc từng chữ. - Bọn người nghèo sẽ làm gì các linh mục? Treo họ lên móc ở hàng thịt heo à?

HEINRICH, kêu lên. - Câm miệng! (*Lấy lại bình tĩnh.*) Đó là điều khủng khiếp của chiến tranh. Ta chỉ là một linh mục tầm thường, bất lực để có thể giúp họ tránh thoát.

GOETZ - Đạo đức giả ! Đêm nay cha nắm quyền sống hay chết cho hai chục ngàn người.

HEINRICH - Ta không muốn quyền ấy. Nó từ Quỉ đến.

GOETZ - Cha không muốn nhưng cha có. (*HEINRICH chạy trốn.*) Kìa ! Cha làm quái gì vậy? Nếu cha bỏ chạy, là cha đã quyết định rồi.

HEINRICH quay lại, nhìn **GOETZ** và bật cười.

HEINRICH - Anh có lý. Ta có chạy trốn hay tự sát, cũng

chẳng sắp xếp được gì. Đó là những cách để ta im tiếng. Ta là người Chúa đã lựa chọn.

GOETZ - Nói đúng hơn cha giống con chuột mắc bẫy.

HEINRICH - Đằng nào cũng thế: Một kẻ được chọn, là một người bị ngón tay của Chúa dí vào chân tường. (*Một lát.*) Chúa ơi, sao lại là con?

GOETZ, nhẹ nhàng. - Bây giờ là lúc hấp hối. Tôi muốn giúp cha cất gánh nặng. Hãy để tôi giúp cha.

HEINRICH - Anh giúp ta, trong khi Chúa im tiếng? (*Một lát.*) Nào ta nói láo: ta không phải kẻ được Người lựa chọn. Tại sao ta lại là kẻ ấy chớ? Ai đã bắt ta ra khỏi thành phố? Ai đã uỷ nhiệm cho ta đến gặp anh? Sự thật, là chính ta đã lựa chọn chính ta. Khi ta tới cầu xin anh khoan hồng cho các anh em của ta, ta đã tin chắc ta không được chấp thuận. Không phải vẻ dũng tợn trên khuôn mặt bạn anh khiến ta đổi ý đâu, mà đó là thực tế. Ta mơ mộng làm điều xấu và khi ta thấy bạn anh, ta hiểu ra rằng ta sắp thực hiện nó thật. Anh có biết ta ghét bạn nghèo không?

GOETZ - Có, tôi biết.

HEINRICH - Tại sao bạn họ bỏ đi khi ta chìa tay ra cho họ? Tại sao họ luôn đau khổ hơn cả ta không khi nào chịu đựng nổi? Thượng đế, tại sao ngài cho phép có những người nghèo? Vậy sao ngài còn bắt con làm thầy tu? Trong tu viện, con chỉ thuộc về ngài. Nhưng làm sao con chỉ thuộc về ngài khi còn có biết bao nhiêu người chết đói?

(Với GOETZ.) Ta đến để giao cho anh tất cả bọn họ và ta mong anh giết sạch họ, để ta có thể quên rằng họ chưa bao giờ hiện hữu.

GOETZ - Và rồi sao?

HEINRICH - Rồi, ta đổi ý: anh sẽ không vào thành phố.

GOETZ - Và nếu ý Chúa là muốn cha dẫn chúng tôi vào? Hãy nghe một chút: Nếu cha lặng thinh, đêm nay các linh mục bị chết; chắc chắn như vậy. Còn bọn nghèo? Cha tưởng họ sẽ sống sót à? Tôi không giải vây đâu: trong vòng một tháng, tất cả mọi người ở Worms sẽ chết đói. Không phải cha sắp xếp cho họ sống hay chết đâu, mà là chọn cho họ giữa hai cách chết. Đồ ngốc ơi, vậy hãy chọn cách chết nhanh nhất. Cha có biết họ sẽ được cái gì không? Nếu họ chết đêm nay trước khi giết các linh mục, họ còn giữ được bàn tay sạch, mọi người gặp lại nhau trên Thiên đàng. Trong trường hợp ngược lại, cha để họ sống thêm vài ba tuần nữa, là cha đưa bọn họ, vầy đầy máu, xuống Địa ngục đó. Coi này, cha xứ: Chính Quỉ sứ đã xúi giục cha cho họ sống lâu hơn trên cõi trần để họ có thời gian bị kết tội. (*Một lát.*) Hãy nói tôi nghe làm cách nào để vào thành phố.

HEINRICH - Người không hiện hữu.

GOETZ - Sao?

HEINRICH - Người không hiện hữu. Lời của người chết trước khi lọt vào tai ta, mặt người không phải loại mặt mà người ta gặp lúc ban ngày ban mặt. Ta biết tất cả những

gì người nói, ta đoán trước tất cả các cử chỉ của người. Người là tạo vật của ta, và ta truyền cho người suy nghĩ của ta. Ta đang nằm mơ, tất cả đều đã chết và không khí đượm mùi của giấc ngủ.

GOETZ - Trong trường hợp này, tôi cũng đang mơ vì tôi đã đoán trước từng chi tiết cha đang làm tôi nhảm chán. Vấn đề là chỉ cần biết ai đang ở trong giấc mơ của kẻ kia.

HEINRICH - Ta chưa ra khỏi thành phố! Ta chưa đi ra! Chúng ta đang giỡn chơi trước những tấm lụa vẽ. Nào, tên nói giỏi kia, hãy đưa cho ta vở hài kịch. Người biết vai trò của người chưa? Vai của ta là nói không. Không! Không! Không! Không! Người không nói gì sao? Tất cả chỉ là trò quyến rũ rất tầm thường và không giống sự thật lắm. Ta sẽ làm gì ở doanh trại của GOETZ, ta? (*Chỉ thành phố.*) Nếu những ánh sáng này có thể tắt ngấm! Thành phố làm gì ở dưới kia vì ta ở trong đó mà? (*Một lát.*) Có sự cảm dỗ nhưng ta không rõ nó ở nơi đâu. (Với GOETZ) Điều ta biết rõ, là ta sắp thấy Quỷ: Khi nó chuẩn bị nhăn mặt với ta, cảnh vật bắt đầu bằng những hình ảnh hư ảo.

GOETZ - Cha đã thấy nó rồi à?

HEINRICH - Thường hơn là người thấy mẹ người.

GOETZ - Tôi có giống nó không?

HEINRICH - Người, gã đáng thương? Người là tên hế.

GOETZ - Tên hế nào?

HEINRICH - Luôn có một tên hế. Vai trò của gã là làm ngược lại ta. (*Một lát.*) Ta đã thắng.

GOETZ - Cái gì?

HEINRICH - Ta đã thắng. Ánh sáng cuối cùng vừa tắt: ngẫu tượng quỉ quái của Worms đã biến mất. Nào! Đến lượt ngươi biến mất nốt đi, và sự cám dỗ khôi hài ấy sẽ chấm dứt. Đêm, đêm tối khắp nơi. Hãy an nghỉ.

GOETZ - Hãy tiếp tục, linh mục, tiếp tục đi. Ta nhớ lại những gì cha sắp nói. Đã một năm... Ô phải, người anh em, ta nhớ rồi: Cha muốn cả đêm nay chui vào đâu cha biết chừng nào! Cũng như ta đã muốn!

HEINRICH, thì thầm. - Ta sắp tỉnh giấc ở nơi đâu?

GOETZ, bỗng cười lớn. - Cha đã tỉnh rồi, đồ dối trá, và cha biết mà. Tất cả là sự thật. Hãy nhìn ta, rờ ta, ta bằng xương bằng thịt. Coi kìa, trăng đã lên và thành phố quỉ quái của cha ra khỏi bóng đêm; hãy nhìn nó: có phải đó chỉ là hình ảnh? Nào! Đây là tảng đá thật, tường thành thật, đó là một thành phố thật với các cư dân thật. Còn cha, cha là một tên phản bội thật.

HEINRICH - Người ta là một tên phản bội khi người ta phản bội. Và ngươi làm gì cũng vô ích, ta sẽ không phản bội.

GOETZ - Người ta phản bội khi người ta là một tên phản bội. Coi nào, cha xứ, cha đã là một tên phản bội: hai phe xung đột nhau và cha giả bộ thuộc cả hai phe cùng

một lúc. Vậy là cha chơi trò hai mặt, vậy là cha suy nghĩ bằng hai ngôn ngữ: sự đau khổ của người nghèo, được cha gọi bằng tiếng La-tinh của nhà thờ là sự thử thách và bằng tiếng Đức là sự bất công. Thêm điều gì sẽ đến với cha nếu cha dẫn ta vào thành phố? Cha sẽ trở thành tên phản bội mà cha vốn đã là, đơn giản thế thôi. Một tên phản bội làm việc phản bội, đó là tên phản bội chấp nhận mình là vậy.

HEINRICH - Sao ngươi biết điều ấy nếu chẳng phải ta đã đọc cho ngươi câu nói?

GOETZ - Bởi vì ta là một tên phản bội. (*Một lát.*) Ta đã trải qua con đường mà cha còn phải làm, tuy nhiên hãy nhìn ta: ta há không có vẻ vui sướng sao?

HEINRICH - Người vui sướng vì người theo bản chất người. Tất cả bọn con hoang đều phản bội, ai chẳng biết. Nhưng ta không phải đồ con hoang.

GOETZ, *định đánh rồi tự chủ lại.* - Thông thường kẻ nào gọi ta là đồ con hoang không có cơ hội lập lại!

HEINRICH - Đồ con hoang.

GOETZ - Cha xứ, cha xứ, hãy nghiêm chỉnh. Dũng ép ta phải cắt tai cha: Làm vậy cũng chẳng sắp xếp được gì vì ta vẫn sẽ để nguyên lưỡi cha. (*Bỗng nhiên ôm hôn HEINRICH.*) Xin chào, chú em! Xin chào nhân danh con hoang! Bởi vì cha cũng là đồ con hoang! Để sinh ra cha, tảng lũ đã ngủ với khốn cùng; sự khoái lạc đáng nguyên rủa! (*Một lát.*) Chắc chắn bọn con hoang phản bội: Cha

còn muốn chúng làm gì khác? Ta, ta là kẻ hai mặt ngay từ lúc chào đời: mẹ ta ngủ với một gã vô lại và ta được hình thành bởi hai nửa chẳng thể dán chung: phần này làm phần kia ghê tởm. Cha tưởng cha khá hơn à? Một nửa linh mục thêm vào một nửa người nghèo không bao giờ làm nên một con người hoàn chỉnh. Chúng ta chẳng là gì và chúng ta chẳng có gì ráo. Tất cả mọi đứa trẻ hợp pháp có thể hưởng thụ đất đai không phải trả giá. Chẳng phải là cha, chẳng phải là ta. Từ lúc thơ ấu, ta đã nhìn thế giới qua một lỗ khóa: Đó là một quả trứng nhỏ đẹp đầy đặn trong đó mỗi người đều chiếm chỗ đã được chỉ định sẵn, nhưng ta có thể cam đoan với cha rằng chúng ta không ở trong đó. Bước ra ngoài đi! Hãy chối bỏ thế giới không muốn có cha! Hãy làm điều xấu: Cha sẽ thấy thanh thản biết bao. (*Một sĩ quan bước vào.*) Người muốn gì?

VIÊN SĨ QUAN - Sứ giả của TỔNG GIÁM MỤC đã tới.

GOETZ - Thì để ông ta tới.

VIÊN SĨ QUAN - Ông ta đem tin đến: quân địch để lại bảy ngàn* xác chết, và tháo chạy.

GOETZ - Và anh của ta? (*VIÊN SĨ QUAN muốn ghé tai GOETZ.*) Đừng đến gần ta và hãy nói to lên.

VIÊN SĨ QUAN - Conrad đã chết.

*Từ lúc này, **HEINRICH** chăm chú nhìn **GOETZ**.*

GOETZ - Tốt. Người ta có tìm thấy xác Conrad?

VIÊN SĨ QUAN - Có.

GOETZ - Trong tình trạng thế nào? Trả lời!

VIÊN SĨ QUAN - Mặt bị biến dạng.

GOETZ - Một nhát kiếm?

VIÊN SĨ QUAN - Những con sói.

GOETZ - Chó sói nào? Có sói à?

VIÊN SĨ QUAN - Rừng Arnheim...

GOETZ - Được rồi. Để ta thanh toán việc này và ta sẽ điều cả đạo quân đánh chúng; ta sẽ lột da tất cả bọn chó sói ở Arnheim. Cút đi! (*VIÊN SĨ QUAN đi ra. Một lát.*) Chết không xứng tội; chó sói găm mặt anh ta, nhưng cha thấy đấy: tôi mỉm cười.

HEINRICH, *dịu dàng*. - Tại sao anh phản bội anh mình?

GOETZ - Bởi tôi có cái thú của sự chung cục. Linh mục, tôi tự làm nên tôi: Con hoang, tôi vốn là vậy ngay khi ra đời, nhưng danh xưng mỹ miều giết anh, tôi chỉ dành được do công lao của tôi. (*Một lát.*) Nó thuộc về tôi, giờ đây, thuộc về mình tôi.

HEINRICH - Cái gì thuộc về anh?

GOETZ - Căn nhà của dòng họ Heidenstamn. Chấm hết, dòng họ Heidenstamn, bị tiêu tùng, tôi đón nhận tất cả nơi tôi, từ Albérie, người sáng lập ra dòng họ cho đến Conrad, người con trai thừa kế cuối cùng. Hãy nhìn kỹ tôi linh mục, tôi là căn hầm mộ của gia đình. Tại sao cha cười?

HEINRICH - Ta tưởng mình ta thấy Quỉ đêm nay nhưng bây giờ đây ta nghĩ rằng cả hai ta sẽ đều thấy.

GOETZ - Tôi cóc cần Quỷ! Nó nhận các linh hồn nhưng nó không phải là kẻ kết tội các linh hồn. Tôi chỉ muốn bàn công việc với Chúa, bạn quỉ sứ và các thánh có nỗi lén cũng tuỳ thuộc vào ngài thôi. Chúa đã thấy tôi rồi đấy, linh mục ạ, ngài biết tôi đã giết anh tôi và tim ngài rướm máu. Và này, phải, Chúa ơi, tôi đã giết anh tôi đấy. Và ngài làm quái gì được tôi nào? Ta đã phạm tội ác nhất và Chúa công bằng chẳng thể trừng phạt ta: Vậy mà ngài đã kết tội ta từ hơn mười lăm năm rồi đấy. Thôi, bữa nay vậy là đủ rồi: Phải ăn mừng. Ta sẽ uống rượu.

HEINRICH, *đi về phía GOETZ*. - Cầm lấy !

Ông ta rút chìa khóa trong túi ra và đưa cho GOETZ.

GOETZ - Cái gì vậy?

HEINRICH - Một chiếc chìa khóa.

GOETZ - Chìa khóa nào?

HEINRICH - Cửa thành Worms.

GOETZ - Hôm nay đủ rồi, ta vừa nói với cha. Một người anh, mẹ kiếp! Không phải ngày nào người ta cũng chôn anh mình đâu: Ta có thể tự cho phép mình nghỉ đến ngày mai.

HEINRICH, *tiến đến trước GOETZ*. - Đồ hèn!

GOETZ, *dừng lại*. - Nếu ta cầm chiếc chìa khóa này ta sẽ đốt ráo.

HEINRICH - Ở đáy khe này, có một tảng đá lớn màu

trắng. Dưới tảng đá, ẩn trong bụi cây rậm, là một cái lỗ. Người đi theo con đường hầm và sẽ thấy một cánh cửa mà chìa khóa này mở được.

GOETZ - Họ sẽ yêu cha biết bao, bọn người nghèo của cha ấy! Hắn họ sẽ ban phúc cho cha !

HEINRICH - Điều ấy chẳng khiến ta bận tâm. Ta, ta đã đánh mất chính mình. Nhưng ta giao bọn người nghèo của ta cho người đó, đồ con hoang. Bây giờ đến lượt người lựa chọn.

GOETZ - Cha vừa nói chỉ cần nhìn thấy vẻ mặt ta...

HEINRICH - Ta chưa kịp nhìn kỹ.

GOETZ - Và bây giờ cha thấy gì?

HEINRICH - Ta thấy người làm người ghê tởm.

GOETZ - Đúng vậy, nhưng cha đừng tự tin. Ta ghê tởm ta đã mười lăm năm rồi. Và sau đó? Cha không biết rằng cái xấu là lý do tồn tại của ta sao? Hãy đưa ta chiếc chìa khóa (*cầm chìa khóa*.) Nay, linh mục, cha nói dối cha đến phút chót. Cha tưởng cha đã nghĩ ra một mèo vặt để che đây sự phản bội của cha. Nhưng rõt cục cha cũng vẫn phản bội. Người đã bán Conrad đấy.

HEINRICH - Conrad?

GOETZ - Đừng lo ngại. Người giống ta đến nỗi ta lầm người là ta.

GOETZ bước ra.

Màn

CẢNH BA

Trong lều GOETZ.

*Qua cửa mở, người ta thấy thành phố ở rất xa
dưới ánh trăng.*

MÀN 1

HERMANN, CATHERINE

*HERMANN bước vào và cố nấp sau chiếc giường.
Đầu và mình anh ta bị che khuất, người ta chỉ còn
thấy cặp mông to tướng. CATHERINE bước vào, lại
gần và đá anh ta. HERMANN hoảng hốt đứng bật
dậy. CATHERINE nhảy lùi lại cười.*

SĨ QUAN THỦ BA, HERMANN* - Nếu cô la lên...

CATHERINE - Nếu tôi la anh sẽ bị bắt và **GOETZ** sẽ
treo cổ anh lên, tốt hơn là hãy nói chuyện. Anh sẽ làm gì
ông ta?

VIÊN SĨ QUAN - Điều tôi sẽ làm, cô điểm ạ, nếu cô có chút máu trong người, cô đã làm cho gã từ lâu rồi. Nào! Cô hãy đi dạo mát và cảm ơn Chúa rằng đã có người chịu làm việc đó thay cô. Nghe ra chưa?

CATHERINE - Tôi sẽ ra sao, nếu ông ta chết? Cả doanh trại sẽ nhảy đè lên tôi.

VIÊN SĨ QUAN - Chúng tôi sẽ cho cô chạy trốn.

CATHERINE - Anh có cho tôi tiền không?

VIÊN SĨ QUAN - Chúng tôi sẽ cho cô chút đỉnh.

CATHERINE - Hãy trả tôi tiền nhập viện và tôi sẽ vô tu viện.

VIÊN SĨ QUAN, *cười* - Vô tu viện, cô ấy à. Nếu cô muốn sống trong cuộc sống cộng đồng, tôi khuyên cô vào nhà thổ thì hơn: với tài năng giữa đùi cô, cô sẽ kiếm bộn vàng. Nào, hãy quyết định đi. Tôi chỉ yêu cầu cô yên lặng.

CATHERINE - Về phần tôi giữ yên lặng, anh có thể tin được: Dẫu thế nào tôi cũng không bán đứng anh đâu. Còn việc để anh cắt cổ ông ta... thì còn tuỳ thuộc.

VIÊN SĨ QUAN - Còn tuỳ thuộc gì nào?

CATHERINE - Chúng ta không có cùng quyền lợi, ĐẠI UÝ của tôi ạ. Danh dự của cánh đàn ông, có thể sửa lại bằng mũi dao. Nhưng tôi, ông ta đã làm tôi thành con điểm và để sửa lại tôi gay go hơn các anh rất nhiều. (*Một lát.*) Đêm nay thành phố sẽ bị chiếm! Chiến tranh chấm dứt,

mọi người bỏ đi hết. Khi ông ta đến đây, chẳng lâu đâu, tôi sẽ hỏi xem ông ta định làm gì tôi. Nếu ông ta giữ tôi lại...

VIÊN SĨ QUAN - GOETZ giữ cô lại? Cô điên à. Cô muốn gã làm gì cô nào?

CATHERINE - Nếu ông ta giữ tôi lại, anh sẽ không động đến ông ta.

VIÊN SĨ QUAN - Và nếu gã đuổi cô?

CATHERINE - Khi ấy, ông ta là của anh. Nếu tôi la lên “Anh muốn thế à!”, hãy vọt ra khỏi chỗ nấp và anh muốn làm gì ông ta thì làm.

VIÊN SĨ QUAN - Tất cả chẳng nói lên với tôi điều gì đáng kể cả. Tôi không thích hành động của tôi phải tùy thuộc một chuyện trời ơi đất hỡi.

CATHERINE, *từ nay giờ nhìn ra ngoài.* - Vậy thì anh chỉ còn nước quỳ xuống năn nỉ ông ta xá tội cho: Ông ta kìa.

HERMANN chạy nấp. **CATHERINE** bật cười.

MÀN 2

GOETZ, CATHERINE, HERMANN, nún kín.

GOETZ, bước vào - Tại sao em cười?

CATHERINE - Em cười với ý nghĩ: em thấy anh chết

với một con dao đâm sau lưng. (*Một lát.*) Sao, ông ta đã nói rồi chớ?

GOETZ - Ai?

CATHERINE - Cha xú.

GOETZ - Cha xú nào? À rồi ! Rồi, rồi, dĩ nhiên.

CATHERINE - Và trong đêm nay?

GOETZ - Điều này liên quan đến em à? Cởi giày cho anh. (*Nàng cởi giày.*) Conrad chết rồi.

CATHERINE - Em biết rồi, cả doanh trại đều biết.

GOETZ - Cho anh uống coi. Phải ăn mừng mới được. (*Nàng đưa đồ uống.*) Em cũng uống đi.

GOETZ - Uống đi, ăn mừng mà.

CATHERINE - Ăn mừng hay đấy khi bắt đầu bằng giết chó và sẽ kết thúc bằng một cuộc tàn sát.

GOETZ - Tiệc mừng đẹp nhất trong đời anh. Ngày mai, anh sẽ đi về vùng đất của anh.

CATHERINE, *bị bắt ngở*. - Sớm vậy sao?

GOETZ - Sớm vậy sao! anh mơ ước đã ba mươi năm nay rồi. Anh sẽ không chờ đợi thêm một ngày nào nữa. (*CATHERINE có vẻ bối rối.*) Em cảm thấy không khoẻ à?

CATHERINE, *trần tĩnh*. - Vì nghe anh nói về đất của anh trong lúc xác Conrad còn nóng hổi.

GOETZ - Từ ba mươi năm nay nó đã bí mật là của anh

rồi. (*Nâng ly.*) Anh uống mừng đất và lâu đài của anh. Cụng ly! (*Nàng lặng lẽ nâng ly.*) Hãy nói: Mừng đất của anh!

CATHERINE - Không.

GOETZ - Tại sao cô bé?

CATHERINE - Bởi vì nó không phải là của anh. Anh có biết anh là đồ con hoang vì anh đã giết anh của anh không? (*GOETZ bật cười, và tát nàng; nàng tránh được, nhảy lùi lại cười.*) Đất đai được chuyển nhượng do thừa kế.

GOETZ - Phải trả giá đắt cho anh để anh chấp nhận thừa kế. Cái gì thuộc về anh, là những cái anh chiếm hữu được. Nào, cung ly không anh giận đấy.

CATHERINE - Mừng đất của anh! Mừng lâu đài của anh!

GOETZ - Và ban đêm, trong hành lang, có những bóng ma rất bất bình phẫn nộ.

CATHERINE - Anh yêu, và anh sẽ làm gì nếu không có mọi người? Em uống mừng các bóng ma (*Một lát.*) Vậy là, anh thân yêu, cái gì thuộc về anh, là cái anh chiếm hữu được?

GOETZ - Chỉ vậy thôi.

CATHERINE - Như vậy, ngoại trừ thái ấp và lãnh địa của anh, anh còn có một kho tàng vô giá mà anh chẳng tỏ vẻ gì lo nghĩ đến nó.

GOETZ - Cái gì nào?

CATHERINE - Em, anh yêu, em đây nè. Chẳng phải anh đã dùng sức mạnh chiếm đoạt em sao? (*Một lát.*) Anh tính làm gì với em. Hãy quyết định đi.

GOETZ (*Nhin nàng và suy nghĩ*) - Anh sẽ dẫn em theo.

CATHERINE - Anh dẫn em theo? (*Nàng bước về do dự.*) Tại sao anh dẫn em theo? Để đặt một con điểm vào trong lâu đài lịch sử à?

GOETZ - Để ngủ với con điểm trong giường của mẹ anh.

Một lát.

CATHERINE - Và nếu em từ chối? Nếu em không muốn theo anh?

GOETZ - Anh hy vọng rằng em không muốn thế.

CATHERINE - A! Anh dùng vũ lực dẫn em đi. Như vậy em thấy dễ chịu hơn. Em sẽ xấu hổ khi tự nguyện theo anh. (*Một lát.*) Tại sao anh luôn luôn muốn chiếm những thứ mà người khác có thể vui lòng đưa cho anh?

GOETZ - Để bảo đảm rằng người ta miễn cưỡng cho anh. (*Đi lại phía nàng.*) Nhìn anh đây, CATHERINE. Em có điều gì giấu anh?

CATHERINE, sôi nổi. - Em à, không có gì!

GOETZ - Lâu nay em không còn là em nữa. Càng ngày em càng ghét anh dẫu phải không?

CATHERINE - Điều này thì đúng: ghét dữ lắm!

GOETZ - Em luôn mơ thấy giết anh chó?

CATHERINE - Nhiều lần mỗi đêm.

GOETZ - Ít ra em không quên rằng anh đã làm nhớ
nhuốc và hạ nhục em?

CATHERINE - Em không hề muốn nhớ.

GOETZ - Và em chịu đựng anh ve vuốt với sự ghê tởm?

CATHERINE - Nó làm em rùng mình.

GOETZ - Tuyệt lắm. Nếu em thấy mình ngây ngất trong
tay anh, anh đuổi em ngay lập tức.

CATHERINE - Nhưng...

GOETZ - Anh sẽ không nhận thêm bất cứ thứ gì, ngay
cả ân huệ của một phụ nữ.

CATHERINE - Tại sao?

GOETZ - Bởi anh đã nhận quá nhiều. Trong hai mươi
năm, mọi thứ đều được tặng cho anh một cách độ lượng.
Đến cả không khí anh hít thở: một gã con hoang, cần phải
hôn bàn tay đã nuôi dưỡng mình. Ô ! Böyle giờ ta sẽ tặng cho
coi ! Ta sẽ tặng cho coi !

FRANTZ, bước vào. - Sứ giả của Đức Ngài đã tới.

GOETZ - Cho ông ta vào.

MÀN 3

Những người cũ, CHỦ NGÂN HÀNG

CHỦ NGÂN HÀNG - Tôi là Foucre.

GOETZ - Tôi là **GOETZ** và đây là **CATHERINE**.

CHỦ NGÂN HÀNG - Hân hạnh được chào một vị chỉ huy quân sự vĩ đại như ngài.

GOETZ - Và tôi cũng hân hạnh được chào một **CHỦ NGÂN HÀNG** giàu có như ông.

CHỦ NGÂN HÀNG - Tôi là kẻ mang đến ba nguồn tin tuyệt diệu.

GOETZ - **TỔNG GIÁM MỤC** chiến thắng, anh tôi đã chết, lãnh địa của anh ta thuộc về tôi. Đúng không nào?

CHỦ NGÂN HÀNG - Đúng phóc. Và này, tôi...

GOETZ - Chúng ta ăn mừng chớ. Ông muốn uống rượu không?

CHỦ NGÂN HÀNG - Bao tử tôi không chịu nổi rượu nữa. Tôi...

GOETZ - Ông muốn cô gái xinh đẹp này không? Cô ta thuộc về ông đó.

CHỦ NGÂN HÀNG - Tôi không biết làm gì với cô ta. Tôi già quá mất rồi.

GOETZ - **CATHERINE** tội nghiệp của anh ơi, ông ta

không muốn em đó. (Với **CHỦ NGÂN HÀNG**.) Hay ông khoái bọn thanh niên hơn? Ngay đêm nay sẽ có một gã ở lầu ông.

CHỦ NGÂN HÀNG - Không, không! Đừng gã thanh niên! Đừng gã thanh niên! Tôi...

GOETZ - Ông nghĩ sao về bọn dung binh*. Tôi có một tên cao 6 pieds, mặt đầy lông; bảo đảm đó là một tên khổng lồ.

CHỦ NGÂN HÀNG - Ô! Ô! Lại càng không...

GHOETZ - Trong trường hợp này, tôi sẽ tặng ông sự vinh quang. (*Gọi lớn.*) Frantz! (*Frantz hiện ra.*) Frantz hãy dẫn Ngài đây qua doanh trại, bắt bọn lính la lên “Hoan hô ông CHỦ NGÂN HÀNG!” vừa tung mũ lên trời.

Frantz đi ra.

CHỦ NGÂN HÀNG - Tôi biết ơn ông, nhưng trước hết tôi mong được hầu chuyện riêng với ông.

GOETZ, ngạc nhiên. - Vậy ông làm gì từ khi ông vào đây? (*Chỉ CATHERINE.*) A! Cô này... Đó là một gia súc thôii. Cứ nói đừng bận tâm.

CHỦ NGÂN HÀNG - Đức Ngài luôn giữ hòa hoãn và ông biết rằng người anh quá cố của ông chịu trách nhiệm về cuộc chiến...

GOETZ - Anh tôi ! (*Rất hăng.*) Nếu lão già đần độn ấy không đẩy anh tôi đến đường cùng...

CHỦ NGÂN HÀNG - Thưa ông...

GOETZ - Phải. Hãy quên điều tôi vừa nói, nhưng tôi buộc phải gạt anh tôi ra khỏi tất cả các chuyện này. Dù sao đi nữa, tôi mang tang anh.

CHỦ NGÂN HÀNG - Đức Ngài đã quyết định cử hành lễ tái lập hòa bình với những khoan hồng đặc biệt.

GOETZ - Hoan hô! Sẽ mở cửa hết các nhà tù?

CHỦ NGÂN HÀNG - Các nhà tù? Ô không!

GOETZ - Ngài có muốn tôi tha tội cho bọn lính mà tôi đang trừng phạt?

CHỦ NGÂN HÀNG - Chắc chắn Đức Ngài mong vậy. Nhưng Đức Ngài nghĩ sự ân xá mang tính chất rộng hơn nhiều. Đức Ngài muốn trải rộng đến tận các thần dân của Ngài ở Worms.

GOETZ - A! A!

CHỦ NGÂN HÀNG - Đức Ngài đã quyết định không khắt khe với kẻ lầm lỗi nhất thời.

GOETZ - Đó là một ý tưởng tuyệt vời.

CHỦ NGÂN HÀNG - Chúng ta đồng ý sao? Nhanh vậy?

GOETZ - Hoàn toàn đồng ý.

CHỦ NGÂN HÀNG xoa tay.

CHỦ NGÂN HÀNG - Này, tất cả đều tốt đẹp; ông quả là người biết điều. Khi nào ông nghĩ đến việc giải vây?

GOETZ - Ngày mai là xong tuốt.

CHỦ NGÂN HÀNG - Ngày mai thì hơi sớm đấy. Đức Ngài muốn nói chuyện với những kẻ bị vây. Nếu quân đội của ông đóng lại thêm ít ngày dưới tường thành, cuộc thương thuyết sẽ dễ dàng hơn.

GOETZ - Tôi biết. Và ai sẽ thương thuyết với họ?

CHỦ NGÂN HÀNG - Tôi.

GOETZ - Khi nào?

CHỦ NGÂN HÀNG - Ngày mai.

GOETZ - Không thể được.

CHỦ NGÂN HÀNG - Tại sao?

GOETZ - **CATHERINE** ! Có nên nói cho ông ấy biết không?

CATHERINE - Nên chớ, châu báu của em.

GOETZ - Em nói đi. Anh, anh không dám nói, sợ ông ta chịu không nổi.

CATHERINE - Ngày mai, ông **CHỦ NGÂN HÀNG** à, tất cả mọi người trong thành đều chết.

CHỦ NGÂN HÀNG - Chết?

GOETZ - Tất cả.

CHỦ NGÂN HÀNG - Chết tất cả?

GOETZ - Chết sạch. Đêm nay. Ông có thấy chiếc chìa

khóa này không? Chìa khóa của thành phố đấy. Trong vòng một giờ nữa, bọn tôi bắt đầu tàn sát.

CHỦ NGÂN HÀNG - Tất cả? Cả bọn nhà giàu?

GOETZ - Cả bọn nhà giàu.

CHỦ NGÂN HÀNG - Nhưng ông đã chấp nhận lòng khoan hồng của **TỔNG GIÁM MỤC**...

GOETZ - Tôi vẫn chấp nhận. Ông ấy đã bị xúc phạm và là một linh mục: hai lý do để tha thứ. Nhưng tôi, tại sao tôi phải tha thứ? Cư dân thành Worms không hề xúc phạm tôi. Không, không: tôi là người lính vậy tôi giết. Tôi sẽ giết họ cho hợp với cương vị của tôi và **TỔNG GIÁM MỤC** sẽ tha thứ họ, phù hợp với cương vị của ngài.

Một lát. Rồi CHỦ NGÂN HÀNG bật cười. CATHERINE rồi GOETZ cũng cười theo.

CHỦ NGÂN HÀNG, cười. - Ông thích cười.

GOETZ, cười. - Tôi chỉ thích vậy thôi.

CATHERINE - Ông ta có óc khôi hài lắm, phải không?

CHỦ NGÂN HÀNG - Nhiều lắm. Và ông ta dẵn dắt công việc rất tốt.

GOETZ - Công việc nào?

CHỦ NGÂN HÀNG - Từ ba mươi năm nay, tôi điều hành dựa trên một nguyên lý: Chính tư lợi dẵn dắt mọi người. Dưới mắt tôi, mọi người điều chỉnh hành vi bởi

những nguyên do cao quý nhất. Tôi nghe họ bằng một tai và tôi tự nhủ: “Hãy tìm ra tư lợi”.

GOETZ - Và khi ông đã tìm thấy?

CHỦ NGÂN HÀNG - Người ta đàm phán.

GOETZA - Ông đã tìm ra tư lợi của tôi chưa ?

CHỦ NGÂN HÀNG - Coi nào.

GOETZ - Tư lợi của tôi là gì nào?

CHỦ NGÂN HÀNG - Thong thả. Ông thuộc về một loại khó xác định. Với ông, phải tiến từng bước một.

GOETZ - Loại nào?

CHỦ NGÂN HÀNG - Loại lý tưởng.

GOETZ - Loại ấy là loại như thế nào?

CHỦ NGÂN HÀNG - Ông thấy đấy, tôi chia người ta thành ba loại: Loại có rất nhiều tiền, loại chẳng có gì ráo và loại có chút đỉnh. Loại đầu tiên muốn giữ những gì họ có: Tư lợi của họ, đó là giữ vững trật tự, loại thứ nhì muốn chiếm đoạt những gì họ không có: Tư lợi của họ, đó là phá nát trật tự hiện hành và thiết lập một trật tự khác có lợi cho họ. Cả hai loại này là những kẻ hiện thực, những người mà ta có thể thoả thuận với họ. Loại thứ ba muốn lật đổ trật tự xã hội để chiếm đoạt những gì họ không có, mặt khác muốn giữ lại trật tự để không ai lấy mất những gì họ đã có. Vậy là họ giữ lại trên thực tế những gì họ phá hủy bằng ý tưởng, hoặc là họ phá hủy trên thực tế những gì họ làm ra vẻ giữ lại. Đó chính là loại lý tưởng.

GOETZ - Những kẻ đáng thương. Làm sao chữa lành họ?

CHỦ NGÂN HÀNG - Bằng cách chuyển họ qua một loại khác trong xã hội. Nếu ta làm họ giàu lên, họ sẽ bảo vệ trật tự đã được thiết lập.

GOETZ - Vậy hãy làm tôi giàu đi. Ông sẽ cho tôi gì nào?

CHỦ NGÂN HÀNG - Đất đai của Conrad.

GOETZ - Ông đã cho tôi rồi còn gì.

CHỦ NGÂN HÀNG - Thật ra, ông chỉ cần nhớ lại ông có được là nhờ lòng tốt của Đức Ngài.

GOETZ - Hãy tin rằng tôi không quên đâu. Còn gì nữa?

CHỦ NGÂN HÀNG - Anh của ông mắc nợ.

GOETZ - Ông anh tội nghiệp!

Làm dấu. Nắc nghẹn ngào.

CHỦ NGÂN HÀNG - Sao vậy?

GOETZ - Không có chi: Tinh thần gia tộc. Vậy là anh ta còn nợ.

CHỦ NGÂN HÀNG - Chúng tôi có thể trả các món nợ ấy.

GOETZ - Đó không phải tư lợi của tôi vì tôi không hề có ý nhận nợ. Đó là tư lợi của bọn chủ nợ.

CHỦ NGÂN HÀNG - Một khoản niêm kim một ngàn ducats?...

GOETZ - Và bọn lính của tôi? Nếu chúng từ chối bỏ đi với hai bàn tay trắng?

CHỦ NGÂN HÀNG - Một ngàn ducats nữa để chia cho quân lính. Vậy đủ chưa?

GOETZ - Quá nhiều rồi.

CHỦ NGÂN HÀNG - Vậy là chúng ta đồng ý?

GOETZ - Không.

CHỦ NGÂN HÀNG - Hai ngàn ducats niêm kim? Ba ngàn. Tôi không thêm nữa đâu.

GOETZ - Ai đòi ông niêm kim?

CHỦ NGÂN HÀNG - Vậy ông muốn gì?

GOETZ - Chiếm thành phố và phá nó.

CHỦ NGÂN HÀNG - Chiếm cũng được, không sao. Nhưng con mẹ nó, tại sao cứ muốn phá nó?

GOETZ - Bởi vì tất cả mọi người đều muốn tôi không động đến nó.

CHỦ NGÂN HÀNG, hoảng hồn. - Hắn là tôi đã lầm lẫn...

GOETZ - Phải đó! Ông đã không tìm ra tư lợi của tôi! Coi nào: Nó là gì nào? Hãy tìm đi! Tìm đi! Nhưng lẹ lên: Ông phải tìm cho ra trước một tiếng đồng hồ; nếu đến lúc đó mà ông chưa khám phá được sợi dây làm con rối chuyển động, tôi sẽ lôi ông đi qua khắp các phố và ông sẽ thấy từng căn nhà bị châm lửa cho bốc cháy.

CHỦ NGÂN HÀNG - Ông đã phản bội lòng tin của TỔNG GIÁM MỤC.

GOETZ - Phản bội? Lòng tin? Bạn các ông giống hệt nhau, bạn hiện thực ấy: Khi các ông không biết nói gì hơn, các ông lại vay mượn ngôn ngữ của bạn lý tưởng.

CHỦ NGÂN HÀNG - Nếu ông san bằng thành phố, ông sẽ không được đất của Conrad.

GOETZ - Hãy giữ lấy đất! Tư lợi của ta, ông CHỦ NGÂN HÀNG, là có đất và về sống ở đó. Nhưng ta không dám chắc người ta hành động chỉ vì tư lợi. Này, hãy giữ lấy đất và để Đức Ngài làm mẹ gì thì làm. Ta đã hy sinh anh của ta cho TỔNG GIÁM MỤC và người ta muốn ta gạt hai mươi lăm ngàn tên nhà quê qua một bên à? Ta sẽ dâng hiến cư dân thành Worms cho vong hồn của Conrad: Họ sẽ bị quay sống để tôn vinh Conrad. Còn về lãnh địa Heidenstamn, TỔNG GIÁM MỤC rút về nghỉ ở đó đi, nếu ông ta khoái, và ông ta lao vào trống tấp đi: ông ta cần làm vậy, vì ta sắp làm ông ta phá sản tối nay. (*Một lát.*) Frantz! (*Frantz xuất hiện.*) Giữ lão già hiện thực này, canh chừng để mọi người tôn vinh lão và khi lão đã vô lếu, trói chặt tay chân lão lại.

CHỦ NGÂN HÀNG - Không! Không! Không! Không!

GOETZ - Sao vậy?

CHỦ NGÂN HÀNG - Tôi bị suyễn nặng lăm, dây trói giết tôi chết mất. Ông có muốn tôi hứa không ra khỏi lếu không?

GOETZ - Lời hứa của lão à? Đó là do tư lợi của lão nên lão hứa, nhưng liền đó cũng sẽ do tư lợi mà lão không giữ lời. Đi, Frantz và siết thật chặt nút dây.

Frantz và CHỦ NGÂN HÀNG đi ra. Liền đó, người ta nghe tiếng la “Hoan hô CHỦ NGÂN HÀNG!” rất gần rồi xa dần và yếu dần.

MÀN 4

GOETZ, CATHERINE, HERMANN, núp kín.

GOETZ - Hoan hô ông CHỦ NGÂN HÀNG! (Bật cười.) Vĩnh biệt đất đai! Vĩnh biệt những dòng sông! Vĩnh biệt lâu đài!

CATHERINE, cười. - Vĩnh biệt đất đai! Vĩnh biệt lâu đài! Vĩnh biệt hình ảnh gia đình!

GOETZ - Đừng tiếc nhớ gì! Chúng ta sẽ buôn nản đến chết mất. (Một lát.) Lão già ngu xuẩn! (Một lát.) A! Lão ta đừng thách thức anh mới phải!

CATHERINE - Anh đau à?

GOETZ - Việc gì đến em? (Một lát.) Cái xấu, phải làm đau tất cả mọi người. Và trước hết cho kẻ làm điều xấu.

CATHERINE, rụt rè. - Và nếu anh không chiếm thành phố?

GOETZ - Nếu anh không chiếm nó, em sẽ là bà chủ lâu đài.

CATHERINE - Em không nghĩ đến điều ấy.

GOETZ - Chắc chắn là không rồi. Vậy em hãy vui lên; anh sẽ chiếm thành phố.

CATHERINE - Nhưng tại sao?

GOETZ - Bởi điều ấy xấu.

CATHERINE - Và tại sao lại làm điều Xấu?

GOETZ - Vì điều Tốt đã được thực hiện.

CATHERINE - Ai đã thực hiện?

GOETZ - Đức Chúa Cha. Còn anh, anh sáng tạo. (*Gọi.*) È! ĐẠI UÝ Shoene. Ngay lập tức!

GOETZ đứng ở cửa lều và nhìn ra ngoài.

CATHERINE - Anh nhìn gì vậy?

GOETZ - Thành phố. (*Một lát.*) Anh tự hỏi không biết có trăng không.

CATHERINE - Khi nào? Ở đâu?

GOETZ - Năm ngoái, khi anh chiếm Halle. Đó là một đêm tương tự đêm nay, anh đứng trước cửa lều và anh nhìn gác chuông nhà thờ vươn cao khỏi tường thành. Buổi sáng, anh đã hạ lệnh tấn công (*Đi về phía nàng.*) Trong mọi trường hợp, anh chuồn khỏi doanh trại trước khi nó bốc mùi. Lên ngựa và tạm biệt.

CATHERINE - Anh... bỏ đi?

GOETZ - Ngày mai, trước buổi trưa, và không báo trước ai.

CATHERINE - Và em?

GOETZ - Em? Hãy bịt mũi lại và cầu gió đừng thổi về hướng này, (*Viên ĐẠI UÝ bước vào.*) Hai ngàn người trang bị vũ khí: trung đoàn Wolfmar và Ulrich. Họ phải sẵn sàng theo ta trong nửa giờ nữa. Toàn thể quân đội còn lại trong tình trạng báo động. Chuẩn bị trong bóng tối và không gây tiếng động (*ĐẠI UÝ ra ngoài. Cho đến cuối hồi, người ta nghe thấy những tiếng động bị ngăn chặn của việc chuẩn bị.*) Vậy là, em yêu, em sẽ không thành bà chủ lâu đài.

CATHERINE - Em sợ là vậy.

GOETZ - Em thất vọng lắm à?

CATHERINE - Em chẳng tin chút nào.

GOETZ - Tại sao?

CATHERINE - Tại em hiểu anh.

GOETZ, *mạnh bạo.* - Em, em hiểu anh? (*Nhưng lại và cười.*) Rốt lại, ngay cả anh, anh cũng bị tiên đoán (*Một lát.*) Chắc hẳn em phải có những ý đồ nho nhỏ về cách thức để chiếm được anh: Em quan sát anh, em nhìn anh...

CATHERINE - Một con chó vẫn nhìn rõ ông GIÁM MỤC.

GOETZ - Phải, nhưng nó nhìn GIÁM MỤC với cái đầu

của một con chó. Anh có cái đầu gì? Của con chó? Của con cá chéy? Của con cá thu? (*Nhin nàng.*) Đến đây và lên giường đi.

CATHERINE - Không.

GOETZ - Đến đây, anh nói với em, anh muốn làm tình.

CATHERINE - Em chưa bao giờ thấy anh hấp tấp như vậy. (*GOETZ nắm vai nàng.*) Cũng không vội vàng như vậy. Anh có điều gì vậy?

GOETZ - Hắn là GOETZ với cái đầu cá thu ra hiệu cho anh. Hắn ta và anh, hai đứa anh lẩn lộn mất. Và rồi nỗi lo sợ khiến người ta muốn yêu.

CATHERINE - Anh lo sợ à?

GOETZ - Phải (*Leo lên, ngồi trên giường, quay lưng lại VIÊN SĨ QUAN đang nấp.*) Nào! Lại đây!

CATHERINE đi tới chỗ **GOETZ**, kéo **GOETZ** đứng dậy và ngồi thay vào đó.

CATHERINE - Em lại nè, vâng, em là của anh. Nhưng trước hết hãy nói cho em biết em sẽ ra sao?

GOETZ - Khi nào?

CATHERINE - Kể từ ngày mai.

GOETZ - Em muốn anh biết à! Bất cứ cái gì em muốn.

CATHERINE - Có nghĩa là: điểm.

GOETZ - Nay, theo anh đó là giải pháp tốt nhất, phải không?

CATHERINE - Nếu em không thích thế?

GOETZ - Tìm một thằng ngốc chịu cưới em.

CATHERINE - Còn anh, anh sẽ làm gì?

GOETZ - Tái đăng lính. Người ta nói bọn Hussites nóng máu lăm; anh sẽ đi đánh chúng.

CATHERINE - Dẫn em theo với.

GOETZ - Để làm gì?

CATHERINE - Có những hôm anh sẽ cần một người đàn bà; sẽ có những đêm sáng trăng và anh muốn chiếm một thành phố, và anh thấy lo sợ và anh muốn làm tình.

GOETZ - Đàn bà nào thì cũng vậy thôi. Lính anh sẽ đưa đến cho anh hàng tá nếu anh thích.

CATHERINE, *đột ngọt*. - Em không thích!

GOETZ - Em không thích?

CATHERINE - Em có thể trở thành hai chục phụ nữ, một trăm, nếu anh thích, tất cả các đàn bà. Hãy cho em lên yên, em nhẹ hều, ngựa của anh không biết gì đâu. Em muốn là nhà thỏ của anh.

Nàng nèp vào GOETZ..

GOETZ - Em bị cái gì vậy? (*Một lát. Nhìn nàng. Bỗng nhiên.*) Cút đi. Tôi mắc cỡ dùm cô !

CATHERINE, *khẩn cầu*. - GOETZ!

GOETZ - Tôi không chịu nổi cô nhìn tôi với ánh mắt

như vậy. Cô hắn là một á thật bẩn thỉu nên mới dám yêu tôi sau tất cả những gì tôi đã gây ra cho cô.

CATHERINE, *la lén*. - Em không yêu anh! Em xin thế ! Và nếu em có yêu anh, anh sẽ không bao giờ biết! Và anh có thể làm gì khi người ta yêu anh mà người ta không nói!

GOETZ - Tôi đã làm gì để được yêu? Nếu cô yêu tôi, chính cô là kẻ thích thú. Cút đi, đồ dơ bẩn! Tôi không muốn ai lợi dụng tôi.

CATHERINE, *la lén*. - GOETZ! GOETZ! đừng đuổi em! Em chẳng còn ai trên đời!

GOETZ *tìm cách quăng nàng ra khỏi lều. Nàng níu chặt tay GOETZ.*

GOETZ - Cô có cút đi không.

CATHERINE - Anh muốn thế à. GOETZ! Anh muốn thế à. (*HERMANN ra khỏi chỗ nấp, nhảy xổ đến, dao đưa cao.*) A ! Hãy coi chừng!

GOETZ *quay lại, nắm được cổ tay HERMANN.* - Frantz (*Bọn lính chạy vào. GOETZ cười.*) Dẫu sao em đã thành công bằng cách đẩy một tên đến cùng đường.

HERMANN, *với CATHERINE*. - Đồ rác rưởi! Đồ phản bạn!

GOETZ, *với CATHERINE*. - Cô là đồng loã với hắn? Ta khoái vậy hơn: Ta khoái vậy hơn nhiều! (*Ve vuốt cằm*

CATHERINE.) Dẫn hắn đi... Tí nữa, ta sẽ quyết định số phận hắn.

Bọn lính đi ra dẫn theo HERMANN. Một lát.

CATHERINE - Anh sẽ làm gì hắn?

GOETZ - Anh không thể thù hận những kẻ tìm cách giết anh. Anh hiểu bọn chúng quá mà. Anh sẽ đâm hắn thủng lỗ chỗ, đơn giản vậy thôi, thằng gì mà như cái thùng phuy bụi.

CATHERINE - Và còn em, anh sẽ làm gì?

GOETZ - Anh phải trừng phạt em là điều đúng đắn.

CATHERINE - Anh không bắt buộc phải làm vậy.

GOETZ - Có chớ. (*Một lát.*) Có nhiều tên lính họng khô khốc khi thấy em đi ngang. Anh sẽ tặng em cho chúng. Sau đó, nếu em còn sống, anh sẽ chọn thằng lính nào chột mắt và mặt rõ chằng chịt vì đậu mùa để vị linh mục thành Worms sẽ làm lễ thành hôn.

CATHERINE - Em không tin thế.

GOETZ - Không à?

CATHERINE - Không. Anh không phải là... Anh sẽ không làm thế. Em chắc chắn vậy mà!

GOETZ - Anh sẽ không làm à? (*Gọi.*) Frantz! Frantz! (*Frantz và hai người lính bước vào.*) Frantz! Hãy lo cho cô dâu?

FRANZT - Cô dâu nào?

GOETZ - **CATHERINE**. Trước tiên mày đem gả cô ta cho tất cả mọi người, trong một hôn lễ lớn, tiếp đó...

MÀN 5

NHỮNG NGƯỜI CŨ, NASTY

NASTY bước vào, đi đến phía **GOETZ** và đập vào tai **GOETZ**.

GOETZ - Э này, gã thô lỗ kia, mi làm gì vậy?

NASTY - Ta đập vào tai ngươi.

GOETZ - Ta cảm thấy vậy rồi. (*Nhin NASTY*.) Mi là ai?

NASTY - **NASTY**, người thợ bánh mì.

GOETZ, hỏi lính. - Đây là **NASTY** à?

BỘN LÍNH - Dạ phải, chính ông ta.

GOETZ - Bắt giỏi đấy, Chúa ơi.

NASTY - Người đâu bắt được ta. Ta tự nộp mình.

GOETZ - Nếu mi muốn vậy: kết quả cũng như nhau. Chúa tặng cho ta quá nhiều quà bữa nay. (*Nhin NASTY*.) Vậy đây là **NASTY**, thủ lãnh bọn khố rách áo ôm trên toàn nước Đức. Mi giống hệt như ta từng tưởng tượng: đáng nản cũng như vẻ đạo đức.

NASTY - Ta không đạo đức đâu. Con cái chúng ta sẽ như vậy nếu chúng ta đổ máu để cho chúng có quyền có đạo đức.

GOETZ - Ta thấy rồi: Mi là gã tiên tri.

NASTY - Như tất cả mọi người.

GOETZ - Thật sao? Vậy ta, ta cũng là tiên tri?

NASTY - Tất cả mọi lời nói đều chứng thực có Chúa; mọi lời nói đều nói lên tất cả.

GOETZ - Mẹ kiếp! Ta cần canh chừng điếu ta nói.

NASTY - Có ích gì đâu? Người không thể tự cản người nói.

GOETZ - Được rồi. Nào, anh chàng, hãy trả lời các câu hỏi của ta và hãy đừng nói mọi lời nói đều nói lên tất cả, nếu không chúng ta sẽ không bao giờ chấm dứt. Vậy, người là NASTY, nhà tiên tri và thợ bánh mì?

NASTY - Đúng, là ta.

GOETZ - Người ta nói người ở trong Worms mà.

NASTY - Ta từ đó đi ra.

GOETZ - Đêm nay?

NASTY - Phải.

GOETZ - Để nói chuyện với ta?

NASTY - Để tìm viện binh và tấn công vào hậu quân người.

GOETZ - Ý định tuyệt vời: điều gì đã làm ngươi đổi ý?

NASTY - Khi đi ngang doanh trại, ta được biết có một tên phản bội đã giao thành phố cho ngươi.

GOETZ - Ngươi hẳn phải trải qua một lúc căng lầm?

NASTY - Phải. Rất căng.

GOETZ - Rồi sao?

NASTY - Ta ngồi trên một tảng đá sau trại. Ta thấy trại được thắp sáng chút đỉnh và nhiều bóng hình di động. Vào lúc ấy, ta được lệnh đi gặp ngươi và nói chuyện với ngươi.

GOETZ - Ai ra lệnh cho ngươi?

NASTY - Ngươi muốn ai ra lệnh nào?

GOETZ - Thật ra là ai? Người sung sướng kia! Anh nhận được lệnh và anh biết ai ra lệnh cho anh. Ta cũng vậy, ta được lệnh, ngươi thử nghĩ coi - này, phải đốt cháy Worms. Nhưng ta đέch biết ai đã hạ lệnh cho ta. (*Một lát.*) Có phải Chúa đã ra lệnh cho ngươi đậm vào tai ta không?

NASTY - Phải.

GOETZ - Tại sao?

NASTY - Ta không rõ. Có lẽ để cạy ra chất sáp đã bị kín tai ngươi.

GOETZ - Đâu ngươi được đặt giá đấy. Chúa đã báo ngươi biết chưa?

NASTY - Chúa khỏi cần báo cho ta biết. Ta luôn biết mình phải kết thúc như thế nào.

GOETZ - Đúng người là tiên tri rồi.

NASTY - Không cần là một tiên tri: Chúng ta, bọn chúng ta chỉ có hai cách chết. Những kẻ cam chịu chết do đói, và những kẻ không chịu chết đói thì bị chết treo cổ. Năm mươi hai tuổi, người đã biết người có chịu chết đói hay không.

GOETZ - Được lắm. Vậy hãy mau quỳ gối trước ta.

NASTY - Để làm gì?

GOETZ - Để năn nỉ xin ta thương hại, ta cho là vậy. Chúa không ra lệnh cho người làm vậy à?

Frantz xỏ giày bốt cho GOETZ.

NASTY - Không: người chẳng có lòng thương, Chúa cũng chẳng có. Và tại sao ta phải năn nỉ người, ta, kẻ có lúc chẳng thương hại ai.

GOETZ, *đúng đây*. - Vậy người đến đây làm mẹ gì?

NASTY - Mở mắt người ra, người anh em ạ.

GOETZ - Ô! đêm tuyệt vời, tất cả đều chuyển vận, Chúa đi trên mặt đất, lều ta là một bầu trời đầy sao sa và đây là vì sao đẹp nhất: NASTY, nhà tiên tri thợ bánh mì, đến đây để mở mắt cho ta. Có ai dám tin rằng trời và đất lại bối rối đến thế chỉ vì một thành phố có hai mươi lăm ngàn người? Thực tế, anh thợ bánh mì, ai làm chứng cho người rằng người không phải là nạn nhân của Quỷ?

NASTY - Khi mặt trời làm chói mắt anh, ai làm chứng cho anh rằng không phải là ban đêm?

GOETZ - Ban đêm, khi anh mơ tưởng đến mặt trời, ai làm chứng cho anh rằng đó là ban ngày? Và nếu ta, ta cũng đã thấy Chúa ? Hả? A! đó sẽ là mặt trời đương cự lại mặt trời. (*Một lát.*) Ta đã nắm tất cả bọn chúng trong tay ta, tất cả: Kẻ muống ám sát ta, sứ giả của TỔNG GIÁM MỤC và ngươi, vua của bọn khố rách áo ôm; ngón tay trỏ của Người đã tháo gỡ âm mưu và vạch mặt bọn tội phạm, nhất là chính một kẻ thừa hành của Người đã đem tới cho ta chiếc chìa khóa của thành phố.

NASTY, *đổi giọng, ra lệnh và ngắn gọn.* - Một trong những kẻ thừa hành của Người? Ai?

GOETZ - Đâu mắc mớ gì tới ngươi - ngươi chết đến nơi rồi. Nào, hãy thú nhận rằng Chúa đứng về phía ta.

NASTY - Phía ngươi à? Không đâu. Người không phải người của Chúa. Đúng ra chỉ là kẻ quấy rối Người.

GOETZ - Người biết gì về Người của Chúa nào?

NASTY - Người của Chúa phá hủy hay xây dựng, còn ngươi lại bảo thủ.

GOETZ - Ta?

NASTY - Người gây ra mọi thứ lộn xộn. Và lộn xộn là thứ phục vụ tốt nhất cho trật tự đã được thiết lập. Người đã làm yếu tinh thần hiệp sĩ bằng cách phản bội Conrad và

sắp làm suy yếu giới trưởng giả bằng cách phá hủy Worms. Ai sẽ được lợi? Bọn chủ. Người phục vụ cho bọn chủ, GOETZ, và người sẽ phục vụ chúng dù người có làm gì đi nữa: tất cả mọi hủy hoại lộn xộn làm yếu thêm kẻ yếu, làm giàu thêm bọn giàu, làm tăng thêm quyền lực cho bọn cầm quyền.

GOETZ - Vậy, ta làm trái ngược với điều ta muốn? (Vé nhạo báng.) May thay, Chúa đã gởi người đến soi sáng cho ta. Người đề nghị gì với ta nào?

NASTY - Một liên minh mới.

GOETZ - Ô! Một phản bội mới? Dễ thương lắm: về việc này, ít ra, ta đã quen, nó sẽ không làm ta thay đổi bao nhiêu. Nhưng nếu ta chẳng buộc phải liên minh với bọn trưởng giả, bọn hiệp sĩ, bọn hoàng tộc, thì ta chẳng hiểu ta buộc phải liên minh với ai nữa cả.

NASTY - Hãy chiếm thành phố, tàn sát bọn nhà giàu và các linh mục, vì những người nghèo thành phố ấy, thành lập một đạo quân nông dân và đuổi cổ TỔNG GIÁM MỤC, ngày mai, cả nước đi theo người.

GOETZ, kinh ngạc. - Người muốn ta liên minh với bọn nghèo?

NASTY - Với bọn người nghèo, đúng vậy! Với đám dân đen ở thành thị và thôn quê.

GOETZ - Đề nghị lạ thiệt!

NASTY - Đó là những đồng minh đương nhiên của ngươi. Nếu ngươi muốn phá hủy, vì cái tốt hãy san bằng các lâu đài và thánh đường do Quỉ Xa-tăng xây dựng, đập phá những pho tượng tục tĩu của bọn tà giáo, đốt cháy sách vở tuyên truyền kiến thức quí quái, loại bỏ vàng và bạc, đến với chúng ta. Không có chúng ta, ngươi quay lòng vòng, ngươi chỉ làm điều xấu cho chính ngươi. Với chúng ta, ngươi sẽ là tai họa của Chúa.

GOETZ - Các ngươi sẽ làm gì bọn trưởng giả?

NASTY - Bọn ta sẽ lấy của cải của họ, để cho những kẻ trần truồng có áo mặc, cho những kẻ đói có thức ăn.

GOETZ - Còn các linh mục?

NASTY - Bọn ta gởi trả họ về La Mã.

GOETZ - Và bọn quý tộc?

NASTY - Bọn ta sẽ chặt đầu chúng.

GOETZ - Và khi chúng ta đã đuổi TỔNG GIÁM MỤC?

NASTY - Sẽ là lúc xây dựng thành phố của Chúa.

GOETZ - Dựa trên căn bản nào?

NASTY - Mọi người đều bình đẳng và là anh em, tất cả đều ở trong Chúa và Chúa ở trong mọi người: Tất cả các miệng đều nói lời nói của Chúa Thánh Thần, tất cả mọi người đều là linh mục và tiên tri, ai cũng có thể rửa tội, ban phép cưới, báo tin lành và cứu chuộc tội lỗi, ai cũng sống chung trên trái đất trước mặt tất cả mọi người và sống riêng tư trong tâm hồn trước mặt Chúa.

GOETZ - Không phải ngày nào người ta cũng cưới trong thành phố của ngươi.

NASTY - Người ta có thể cưới về những gì người ta yêu sao? Luật sẽ là Tình Yêu.

GOETZ - Ta sẽ là gì trong đó, ta?

NASTY - Bình đẳng với tất cả mọi người.

GOETZ - Và nếu ta không thích bình đẳng với các ngươi?

NASTY - Bình đẳng với tất cả mọi người hay là dày tớ cho tất cả các ông hoàng: hãy chọn đi.

GOETZ - Đề nghị của anh thật thà đấy, anh thợ bánh mì ạ. Chỉ có điều như vậy: Bọn nghèo làm ta chết vì buồn chán mất; họ ghê tởm tất cả những gì làm ta thích.

NASTY - Vậy cái gì làm anh thích?

GOETZ - Tất cả những gì anh muốn phá hủy: những pho tượng, sự xa hoa, cuộc chiến.

NASTY - Mặt trăng chẳng phải là của anh, gã bị lừa ngây thơ, và anh chiến đấu để bọn quý tộc có thể thụ hưởng.

GOETZ, sâu sắc và thành thực. - Nhưng ta yêu bọn quý tộc.

NASTY - Anh? Anh giết bọn chúng.

GOETZ - Hả! Ta giết bọn chúng chút đỉnh, đôi lúc, bởi vợ chúng mẫn đẻ và sanh ra hàng chục đứa so với một đứa ta giết. Nhưng ta không muốn các anh treo cổ hết bọn

chúng. Tại sao ta phải giúp các anh thổi tắt ánh sáng mặt trời và tắt cả ánh sáng trên trái đất? Sẽ là đêm địa cực mất.

NASTY - Vậy là anh vẫn tiếp tục chỉ làm om sòm vô ích?

GOETZ - Vô ích, phải. Vô ích với mọi người, nhưng mọi người thì làm quái gì ta nào. Chúa nghe ta, ta làm ông ta điếc tai chơi, và thế là đủ với ta, bởi vì đó là kẻ thù duy nhất xứng đáng với ta. Có Chúa, ta và những bóng ma. Ta sẽ đóng đinh chính Chúa đêm nay, đóng đinh trên anh và trên hai chục ngàn người vì sự đau khổ của Người là vô tận và sẽ biến kẻ nào làm cho Người đau khổ thành vô tận: Thành phố này sắp bốc cháy. Chúa biết vậy. Vào lúc này, Người đang sợ, ta cảm thấy điều ấy, ta cảm thấy Người nhìn trên tay ta, ta cảm thấy Người thổi trong tóc ta, các thiên thần khóc than. Ngài tự nhủ “Có thể GOETZ chẳng dám đâu” - hệt như Ngài chỉ là một con người. Hãy khóc đi, khóc đi các thiên thần: ta sẽ dám đấy. Tí nữa, ta sẽ đi trong sự sợ hãi và giận dữ của Ngài. Nó sẽ bốc cháy: Linh hồn của Thượng đế là một phòng trưng bày kiếng, lửa sẽ phản chiếu vào hàng triệu tấm kiếng trong đó. Như vậy, ta sẽ hiểu rằng ta là một con quỷ thuần chất. (Với Frantz.) Đưa ta thắt lưng.

NASTY, đổi giọng. - Đừng động đến người nghèo. **TỔNG GIÁM MỤC** giàu, anh có thể tiêu khiển bằng cách làm ông ta khánh tận, nhưng những người nghèo, **GOETZ**, chẳng có gì vui khi làm họ đau khổ.

GOETZA - Ô! Không, chẳng vui gì.

NASTY - Vậy thì sao?

GOETZ - Ta được uỷ quyền, ta cũng vậy.

NASTY - Tôi quỳ gối khẩn cầu anh.

GOETZ - Ta tưởng anh không được khẩn cầu.

NASTY - Không có gì cấm khi hành động cứu người.

GOETZ - Hình như, nhà tiên tri, Chúa đã cho anh rơi vào bẫy. (*NASTY nhún vai.*) Anh có biết điều gì sắp xảy ra với anh không?

NASTY - Hành hạ và treo cổ, vậy đó. Tôi đã nói với anh tôi đã biết hết.

GOETZ - Hành hạ và treo cổ... Hành hạ và treo cổ... đơn điệu quá. Chán nản với cái Xấu, đó là điều người ta đã quen, cần thiên tài để sáng tạo. Đêm nay, ta cảm thấy chẳng có cảm hứng.

CATHERINE - Cho ông ta một người giải tội.

GOETZ - Một ...

CATHERINE - Anh không thể để ông ta chết mà không được giải tội.

GOETZ - NASTY! Thiên tài đó. Đúng vậy, con người can đảm ạ, ta sẽ cho anh một người giải tội. Đó là bốn phận Thiên Chúa giáo của ta. Và rồi ta cho anh một sự ngạc nhiên. (*Với Frantz.*) Hãy tìm ông linh mục cho ta... (*Với NASTY.*) Đây là một hành vi mà ta thích: muôn mặt

đó. Hành vi tốt? Hành vi xấu? Lý luận tan biến trong hành vi ấy.

NASTY - Một người La Mã sẽ không làm ô danh ta.

GOETZ - Anh sẽ bị tra tấn cho đến khi anh thú tội, đó là vì điều tốt cho anh đấy.

HEINRICH vào.

MÀN 6

Những người cũ, HEINRICH

HEINRICH - Người đã làm ta đủ trò mà người có thể. Thả ta ra.

GOETZ - Hắn làm gì?

FRANTZ - Hắn ngồi trong bóng tối và lúc lắc đầu.

HEINRICH - Người muốn ta làm gì?

GOETZ - Thực hiện công việc nghề nghiệp của người. Người phụ nữ này cần cưới gả ngay lập tức. Còn gã này đây, người sẽ làm phép bí-tích cho gã.

HEINRICH - Người này đây?... (*Thấy NASTY.*) A!....

GOETZ, làm bộ kinh ngạc. - Hai người biết nhau hả?

NASTY - Đây là vị sứ giả của Chúa đã cho anh chiếc chìa khóa ấy?

HEINRICH - Không! Không! Không!

GOETZ - Linh mục, ngươi nói láo không xấu hổ sao?

HEINRICH - NASTY ! (*NASTY vẫn không nhìn ông ta.*) Tôi không thể để các linh mục bị giết. (*NASTY không trả lời. HEINRICH tiến đến gần NASTY.*) Hãy nói đi, tôi có thể để họ bị giết không? (*Một lát. Ông ta quay lại và đi về phía GOETZ.*) Nay! Tại sao tôi phải cho ông ta xứng tội?

GOETZ - Vì ngươi ta sắp treo cổ gã.

HEINRICH - Nhanh lên, vậy thì nhanh lên! Treo cổ gã nhanh lên! Và để ông ta xứng tội, hãy tìm một kẻ khác.

GOETZ - Sẽ là ngươi hoặc không ai cả.

HEINRICH - Vậy sẽ không có ai.

HEINRICH bước đi để ra ngoài.

GOETZ - Khoan đã! Khoan đã! (*HEINRICH dừng lại.*) Người có thể để gã chết không xứng tội sao?

HEINRICH, bước chậm chập trở lại. - Không, tên hề, không; ngươi có lý: Ta không thể. (*Với NASTY.*) Quỳ xuống. (*Một lát.*) Người không muốn? Người anh em, lỗi của ta không đổ xuống giáo hội và chính nhân danh giáo hội mà cứu chuộc các tội lỗi của con. Người có muốn ta xứng tội công khai không? (*Với tất cả mọi người.*) Ta đã giao nộp thành phố của ta cho sự giết chóc bởi tà tâm và bởi hận thù, ta xứng đáng cho tất cả mọi người khinh bỉ! Hãy phỉ nhổ vào mặt ta và không

nói đến chuyện ấy nữa. (*NASTY không động đậy.*) Gã lính kia, phỉ nhổ ta đi!

FRANTZ, *vui vẻ, với GOETZ.* - Tôi nhổ nghen?

GOETZ, *hiền từ.* - Hãy nhổ đi, cậu bé ạ, nhổ cho vui nào !

Frantz khạc nhổ.

HEINRICH - Chuyện như thế đó. HEINRICH đã chết vì xấu hổ. Còn lại vị linh mục. Một linh mục nào đó: anh phải quỳ gối trước ông ta. (*Sau một lúc chờ đợi HEINRICH bắt ngờ đánh NASTY.*) Đồ sát nhân! Ta phát điên vì tự hạ nhục trước ngươi trong khi mọi việc xảy ra đều do lỗi ngươi!

NASTY - Do lỗi của ta?

HEINRICH - Phải! Phải! Do lỗi của ngươi. Người muốn chơi trò tiên tri và giờ đây ngươi thất bại, bị bắt, chỉ còn nước chờ treo cổ và tất cả những tên đặt lòng tin nơi ngươi sẽ chết. Chết ráo! Chết sạch! Ha! Ha! Người tưởng đâu ngươi biết thương yêu người nghèo và ta cóc biết; này, nhìn xem: ngươi đã làm họ đau khổ còn hơn cả ta.

NASTY - Hơn cả ngươi, đồ cút! (*Nhào đến HEINRICH. Người ta ngăn họ ra.*) Ai đã phản bội? Người hay ta?

HEINRICH - Ta! Ta! Ta! Nhưng ta đã chẳng khi nào làm vậy nếu ngươi không giết chết đức **GIÁM MỤC**.

NASTY - Chúa ra lệnh cho ta đánh ông ta vì ông ta làm người nghèo chết đói.

HEINRICH - Chúa, thật không? Vậy rất đơn giản: Chúa đã ra lệnh cho ta phản bội lũ người nghèo vì họ muốn sát hại các tu sĩ!

NASTY - Chúa không thể ra lệnh phản bội người nghèo! Ngài về phía với họ.

HEINRICH - Nếu Ngài về phía với họ thì do đâu các cuộc nổi dậy của họ luôn thất bại? Do đâu đến bây giờ Người hãy còn cho phép cuộc nổi dậy của người chấm dứt trong tuyệt vọng? Nào, trả lời! Trả lời! Trả lời đi! Người không thể à?

GOETZ - Đây này. Đây là thời điểm. Đây là nỗi lo sợ và mồ hôi của máu. Nào! Nào! Lo sợ vốn tốt. Khuôn mặt người mới dịu dàng làm sao: Ta nhìn nó và ta cảm thấy hai chục ngàn người sắp chết. Ta yêu người (*Ôm hôn lên miệng HEINRICH*.) Nay, anh em, chưa phải ta đã nói hết đâu: Ta quyết định chiếm Worms, nhưng nếu Chúa đứng về phía anh, điều gì đó có thể sẽ xảy ra để ngăn cản ta.

NASTY, *lặng lẽ, với lòng tin*. - Điều gì đó sẽ xảy ra.

HEINRICH, *la lên*. - Chẳng có gì! Chẳng có gì ráo! Chẳng có gì sẽ xảy ra. Thật quá bất công. Nếu Chúa muốn làm một phép lạ, tại sao Người lại không làm trước khi ta phản bội. Tại sao Chúa lại hại ta, nếu muốn cứu người?

Một sĩ quan bước vào. Mọi người giật mình.

VIÊN SĨ QUAN - Tất cả đã sẵn sàng. Binh lính đã xếp hàng bên bờ khe, sau các chiến xa.

GOETZ - Đã đến lúc! (*Một lát.*) Đi nói với ĐẠI UÝ Ulrich rằng ta tới ngay.

VIÊN SĨ QUAN đi ra. **GOETZ** buông người xuống ghế.

CATHERINE - Phép lạ của anh đấy, anh yêu quý. (*GOETZ đưa tay lên rờ mặt.*) Đi đi! Cướp phá và giết chóc đi! Tạm biệt.

GOETZ, với vẻ chán chường dần dà đổi sang phần khích giả tạo. - Đến lúc nói lời vĩnh biệt. Khi ta trở lại, ta sẽ nhuốm đầy máu và lêu ta trống trơn. Tai hại thay, ta đã bén hơi các ngươi (*Với NASTY và HEINRICH.*) Các anh trải qua đêm với nhau như một cặp tình nhân. (*Với HEINRICH.*) Canh chừng để nhẹ nhàng giữ bàn tay ông ta trong khi siết kẽm nghe. (*Với Frantz,, chỉ NASTY.*) Nếu ông ta chịu xưng tội, ngưng tra tấn lập tức; khi ông ta được giải tội, treo cổ ông ta lên. (*Làm như vừa nhớ đến sự có mặt của CATHERINE.*) A! Còn cô đâu! Frantz, triệu tập bọn hầu chuồng ngựa đến và giới thiệu bà đây với chúng. Chúng muốn làm gì bà thì làm trừ việc giết bà.

CATHERINE, bỗng nhiên quỳ gối. - **GOETZ!** Hãy thương em! đừng làm thế! Đừng làm việc ghê tởm thế! Hãy thương em!

GOETZ, lùi lại vẻ ngạc nhiên. - Cô vừa mới nghênh ngang lớn tiếng mà... Cô không tin?

CATHERINE - Không, **GOETZ**, em không tin.

GOETZ - Trong đáy lòng, chính ta cũng không tin.

Cái xấu, người ta tin nó sau đó (*CATHERINE ôm đầu gối GOETZ.*) Frantz, gỡ cô ta ra coi. (*Frantz nắm lấy CATHERINE và quăng lên giường.*) Như vậy đó. Vậy đó. Ta chẳng quên điều gì... Không! Ta tin rằng thế là xong. (*Một lát.*) Vẫn luôn chẳng có phép lạ: Ta bắt đầu tin rằng Chúa cho ta toàn quyền hành động. Cám ơn, Chúa của con, cám ơn rất nhiều. Cám ơn nhân danh những phụ nữ bị hãm hiếp, cám ơn nhân danh những đàn ông bị chặt đầu. (*Một lát.*) Nếu ta muốn nói! Ta biết điều này đã từ lâu, này, bọn giả nhân giả nghĩa bẩn thỉu. Nào, NASTY, ta sắp bẻ vụn ngươi: Chúa đã sử dụng ta. Người thấy rồi đó, đêm nay: Ngày, Ngài đã cho các thiên thần theo ta đến cùng.

HEINRICH - Các thiên thần của Chúa?

GOETZ - Tất cả bọn ngươi. CATHERINE quá chắc ăn là một thiên thần. Người cũng thế, tay CHỦ NGÂN HÀNG cũng thế. (*Đi về phía NASTY.*) Và chiếc chìa khóa này? Có phải ta đã đòi hỏi Ngài, ta, chiếc chìa khóa này? Ta không hề ngờ sự hiện hữu của nó: nhưng hẳn Ngài đã sai một trong những linh mục của Ngài đặt nó vào tay ta. Người biết Ngài muốn gì, đương nhiên: rằng ta cứu cho Ngài bọn linh mục và nữ tu sĩ. Vậy là Ngài cám dỗ ta, nhẹ nhàng, Ngài làm phát sinh những tình huống mà không tự mình dính dáng gì đến. Nếu ta mắc bẫy, Ngài sẽ có quyền chối bỏ ta: Rốt cuộc, ta có thể quăng chìa khóa xuống khe.

NASTY - Này, đúng thế, anh đã có thể làm như vậy, anh vẫn còn có thể làm như vậy.

GOETZ - Ôi thiên thần của ta: Anh dư biết ta không thể làm vậy.

NASTY - Tại sao không?

GOETZ - Vì ta không thể là một kẻ nào khác ta. Nào, ta sắp tắm chút đỉnh máu để phục vụ cho Người. Nhưng khi công việc xong xuôi, Người vẫn cứ bịt mũi và la lối rằng Người chẳng muốn điều ấy. Ngài đέch muốn vậy, Chúa ơi, phải không? Vậy thì, hãy còn thì giờ để ngăn cản đấy. Ta chẳng yêu cầu bầu trời đổ sập xuống đầu ta; một bāi nước miếng là đủ: ta giẫm phải, trượt té, gãy đùi, bữa nay thế là xong. Không hả? Tốt, tốt. Ta không năn nỉ đâu. Này, NASTY, hãy nhìn chiếc chìa khóa này: thật tốt, một chiếc chìa khóa, thật hữu dụng. Và những bàn tay nữa chó! Thật là một công trình tuyệt vời: phải ca ngợi Chúa đã tặng những bàn tay cho chúng ta. Như vậy một chiếc chìa khóa trong bàn tay, điều này không thể trở thành xấu được: Chúng ta hãy ca ngợi Chúa bởi tất cả những bàn tay đang cầm chìa khóa vào lúc này tại tất cả các nơi trên thế giới. Nhưng bàn tay làm gì với chìa khóa, Chúa chối bỏ hoàn toàn trách nhiệm, vấn đề này chẳng liên quan gì đến Ngài nữa. Vâng, thưa Chúa, Ngài vẫn vô tội: Làm thế nào Ngài quan niệm nổi Hư vô, Ngài vốn là trọn vẹn đầy đủ. Cái nhìn của Ngài là ánh sáng và biến đổi tất cả thành

ánh sáng. Làm thế nào Ngài hiểu nỗi bóng mờ trong tim ta? Và trí tuệ vô biên của Ngài làm sao có thể đi vào các lý luận của ta mà không làm chúng vỡ tung? Hận thù và yếu đuối, bạo lực, chết chóc, bất mãn là những thứ chỉ đến từ con người; đó là đế quốc của riêng ta và ta cô đơn trong đó: điều gì xảy ra tại đó không thể qui kết cho ai khác ngoài ta. Nào, nào, ta chấp nhận tất cả do ta và ta sẽ không nói gì. Vào ngày phán xét, câm nín, miệng bị khâu chặt, rất kiêu hãnh, ta sẽ để cho ta bị kết tội không nói một lời. Nhưng điều này có làm phiền Ngài chút nào không, chút xíu thôi vì đã kết tội người của Ngài? Ta đi đó đây, ta đến đó đây: Binh lính đang chờ, chiếc chìa khóa tốt lành lôi kéo ta, nó muốn tìm lại ổ khóa chôn nhau cắt rốn của nó. (*Lúc bước ra, GOETZ quay đầu lại.*) Các ngươi có biết ai giống ta không? Ta là kẻ làm đắng Quyền-Lực-Tối-cao khó chịu. Với ta, Chúa phải ghê tởm chính Ngài! Có hai chục ngàn nhà quý tộc, ba mươi TỔNG GIÁM MỤC, mười lăm ông vua, người ta đã từng thấy ba vị đại đế cùng lúc, một Đức Giáo hoàng và một phản-Giáo hoàng, nhưng hãy thử kể ta nghe một GOETZ khác? Đôi khi, ta tưởng tượng Địa ngục như một hoang mạc chỉ chờ đợi mình ta. Vĩnh biệt. (*GOETZ sấp bước ra, HEINRICH cười phá lên.*) Có gì vậy?

HEINRICH - Địa ngục là một hội chợ, đồ ngốc! (*GOETZ dừng lại và nhìn HEINRICH. Với những người khác.*) Đây là tên ảo tưởng kỳ dị nhất: Kẻ tin rằng gã là kẻ duy nhất làm cái xấu. Mỗi đêm, đất nước Đức được

soi sáng bởi vô vàn ngọn đuốc sống; đêm nay cũng như mọi đêm, số thành phố bốc cháy có hàng tá và bọn chỉ huy quân đội cướp phá chúng chẳng lăm chuyện như vậy. Chúng giết chóc vào những ngày làm việc, và Chủ nhật, chúng xưng tội, một cách khiêm nhường. Nhưng tên này đây tự cho mình là Quỉ bởi gã hoàn thành nhiệm vụ người lính của gã. (Với GOETZ.) Nếu ngươi là Quỉ, tên hế, thì ta là ai, ta, kẻ đã làm bộ thương yêu bọn người nghèo và rồi bán đứng cho ngươi?

GOETZ nhìn **HEINRICH** hơi sững sờ trong suốt đoạn đối đáp. Đến đoạn cuối, **GOETZ** lắc đầu.

GOETZ - Vậy ngươi yêu cầu gì nào? Quyền bị kết tội? Ta chuẩn y cho ngươi. Địa ngục đủ rộng để ta không đụng đầu ngươi ở đó mà.

HEINRICH - Và những người khác?

GOETZ - Những người khác nào?

HEINRICH - Tất cả những người khác. Tất cả những kẻ không có cơ hội giết người, nhưng đều muốn vậy.

GOETZ - Sự độc ác của ta không giống như chúng: Chúng làm điều xấu vì dâm đãng hoặc vì tư lợi: ta làm điều xấu cho cái xấu.

HEINRICH - Lý lẽ thì ăn thua quái gì nếu người ta đã được định trước rằng chỉ có thể làm điều xấu.

GOETZ - Đã được định trước?

HEINRICH - Phải, tên hế, đã được định trước.

GOETZ - Bởi ai?

HEINRICH - Bởi chính Chúa. Chúa đã muốn rằng điều tốt không thể thực hiện trên mặt đất.

GOETZ - Không thể?

HEINRICH - Hoàn toàn không thể: Không thể có Tình Yêu! Không thể có Công lý! Hãy thử yêu người đứng bên ngươi coi, nói ta nghe có gì mới lạ không nào.

GOETZ - Và tại sao ta lại không yêu hắn, nếu như đó là do tính bất thường của ta?

HEINRICH - Bởi vì chỉ cần một người ghét một người khác là đủ để hận thù lan dần đến toàn thể loài người.

GOETZ, liên hệ. - Gã này yêu bọn nghèo khổ.

HEINRICH - Gã cố tình nói dối họ, gã kích động những đam mê hạ cấp của họ, gã buộc họ giết một ông già. (*Một lát.*) Ta, ta có thể làm gì được? Hả, ta đã có thể làm được gì? Ta trong trắng và tội ác nhảy bổ lên ta như một tên trộm. Cái Tốt ở đâu, tên con hoang? Nó ở đâu? Đâu là cái ít xấu nhất? (*Một lát.*) Người nhọc nhằn cho cố để rồi chẳng ra gì, đồ huênh hoang với tội ác. Nếu ngươi muốn xứng đáng với Địa ngục, chỉ cần ngươi cứ nằm trong giường. Thế giới vốn bất công; nếu ngươi chấp nhận nó, ngươi là đồng loã, nếu ngươi thay đổi nó, ngươi là đao phủ. (*Cười.*) Ha! Mặt đất bốc mùi xú uế đến tận những vì sao.

GOETZ - Vậy là tất cả đều bị kết tội?

HEINRICH - À không! Không phải tất cả! (*Một lát.*)

Ta có lòng tin, Chúa của con, con có lòng tin. Con không phạm tội thất vọng. Con bị nhiễm trùng đến tận xương tuỷ, nhưng con biết Ngài sẽ cứu vớt con nếu Ngài quyết vậy. (*Với GOETZ.*) Chúng ta tất cả đều bình đẳng phạm tội như nhau, đồ con hoang, tất cả chúng ta đều xứng đáng xuống Địa ngục như nhau nhưng Chúa sẽ tha thứ khi Ngài thích tha thứ.

GOETZ - Ngài sẽ không tha thứ cho ta vì như vậy trái ý ta.

HEINRICH - Đồ rác rưởi đáng thương, làm sao ngươi có thể chống lại lòng nhân từ của Ngài? Làm sao ngươi không mệt mỏi trước sự kiên nhẫn bao la của Ngài? Ngài sẽ nắm ngươi trong tay nếu Ngài muốn, để đưa ngươi lên tuốt Thiên đường; với một ngón tay cái Ngài bẻ gãy ý đồ xấu xa của ngươi, Ngài bắt ngươi hả họng ra, nhét hảo tâm của Ngài vào và ngươi sẽ thấy mình trở thành tốt dầu ngươi chẳng muốn. Đi đi! Đi đốt cháy Worms đi, đi cướp bóc, cắt cổ đi; ngươi chỉ tồn thời gian và công sức: một ngày kia, ngươi sẽ thấy ngươi ở luyện ngục như tất cả mọi người.

GOETZ - Vậy tất cả mọi người làm điều xấu?

HEINRICH - Tất cả mọi người.

GOETZ - Và không ai làm điều tốt bao giờ?

HEINRICH - Không ai.

GOETZ - Được lăm. (*Quay lại dưới lều.*) Ta, ta: đánh cá với ngươi ta sẽ làm.

HEINRICH - Làm gì?

GOETZ - Điều tốt. Ngươi dám cá không?

HEINRICH, *nhún vai*. - Không, đồ con hoang, ta chẳng cá gì ráo.

GOETZ - Người lầm rồi; ngươi nói với ta rằng điều Tốt không thể làm, vậy ta cá ta sẽ làm điều Tốt: đó cũng là cách tuyệt nhất để trở thành cô đơn. Ta đã phạm tội, ta thay đổi: ta đột ngột đổi ý và ta cá ta sẽ trở thành một ông thánh.

HEINRICH - Ai sẽ phán xét điều ấy?

GOETZ - Người, trong một năm và một ngày nữa. Người chỉ có việc bắt cá.

HEINRICH - Nếu ngươi bắt cá, ngươi đã thua trước rồi, đồ ngốc! Người làm điều Tốt để thắng cá độ.

GOETZ - Đúng vậy! Này, chúng ta sẽ tung xúc xắc. Nếu ta thắng, chính điều xấu đã thắng. Nếu ta thua. A! Nếu ta thua, ta không nghi ngờ chút nào về những gì ta sẽ làm. Nào? ai chơi với ta? **NASTY**!

NASTY - Không.

GOETZ - Tại sao không?

NASTY - Điều ấy xấu.

GOETZ - Này, phải đó, điều ấy xấu. Anh nghĩ gì vậy? Coi nào, anh thợ bánh mì, ta vẫn còn độc ác.

NASTY - Nếu ngươi muốn làm điều Tốt, ngươi chỉ có việc quyết định làm, rất đơn giản.

GOETZ - Ta muốn dồn Thượng đế vào chân tường. Phen này, là có hoặc không: Nếu Ngài cho ta thắng, thành phố sẽ bốc cháy, và các trách nhiệm của Ngài được thiết lập cách chắc chắn. Nào, chơi thử: Nếu Chúa ở với anh, anh chẳng việc quái gì phải sợ. Anh không dám à, đồ hèn! Anh thích bị treo cổ hơn à? Có ai dám không?

CATHERINE - Em!

GOETZ - Em **CATHERINE**? (*Nhin nàng.*) Tại sao không? (*Đưa xúc xác cho nàng.*) Quăng đi.

CATHERINE, *gioe xúc xác.* - Hai và một. (*Nàng rùng mình.*) Anh khó thua lắm.

GOETZ - Ai bảo em rằng anh mong cho thua? (*Đặt xúc xác vô bình da để gieo xúc xác.*) Chúa ơi, Ngài bị dồn đến chân tường rồi. Đã đến lúc phải lật bài của Ngài lên rồi.

Gieo xúc xác.

CATHERINE - Một và một... Anh thua rồi !

GOETZ - Vậy ta tuân theo ý Chúa. Vĩnh biệt, **CATHERINE**.

CATHERINE - Ôm hôn em đi. (*GOETZ ôm hôn nàng.*) Vĩnh biệt, GOETZ.

GOETZ - Hãy cầm số tiền này và đi bất cứ nơi nào em muốn. (*Với Frantz.*) Frantz, đi nói với ĐẠI UÝ Olrich cho

binh lính đi ngủ. Anh, NASTY, hãy trở về thành phố, còn kịp ngăn chặn cuộc khởi loạn. Nếu anh mở cổng thành lúc bình minh, nếu các linh mục bình yên ra khỏi Worms và đến đây tá túc dưới sự che chở của ta, ta sẽ giải vây vào buổi trưa.

NASTY - Đóng ý.

GOETZ - Anh đã lấy lại niềm tin chưa, nhà tiên tri?

NASTY - Ta chưa bao giờ mất niềm tin.

GOETZ - Đồ gặp thời !

HEINRICH - Người trả cho họ tự do, người trả cho họ cuộc sống và hy vọng. Nhưng còn ta, đồ chó, ta mà người đã bắt ta phản bội, người có trả cho ta sự trong sạch không?

GOETZ - Đó là việc của người tự tìm lại. Rốt cuộc, cũng chẳng xảy ra việc gì thực sự xấu xa lắm.

HEINRICH - Xảy ra hay chưa thì ăn thua đech gi! Chính ý đồ của ta mới đáng kể. Ta sẽ theo người, này, ta sẽ theo người, từng bước một, ngày và đêm; hãy trông cậy vào ta mà cân nhắc các hành động của người. Và nếu người có thể náu mình giữa yên lặng, trong một năm và một ngày, dù người ở nơi đâu, ta cũng sẽ đến gặp người.

GOETZ - Bình minh đến rồi đây. Lạnh léo quá. Bình minh và điều Tốt cùng bước vào lều ta và chúng ta lại không mấy vui: người này khóc nức nở, kẻ nọ ghét ta: mọi người tin rằng đang sống một ngày sau một tai họa. Có

lẽ điều Tốt là thất vọng... Với ta, ăn thua quái gì, vả lại, ta chẳng việc gì phải phán đoán điều Tốt, mà là thực hiện nó. Vĩnh biệt.

GOETZ đi ra, **CATHERINE** phá lén cười.

CATHERINE, cười đến chảy nước mắt. - Anh ta ăn gian! Tôi thấy rồi, tôi thấy rồi, anh ta ăn gian để thua!

Màn

HỒI II

CẢNH BỐN

MÀN 1

KARL, HAI NÔNG DÂN

NÔNG DÂN 1 - Ở trong cãi cọ thứ gì dữ quá!

KARL - Đó là bọn chủ đất mà: Bạn phải biết bọn chúng đang giận điên lên được.

NÔNG DÂN 1 - Nếu chúng hoảng sợ và từ chối?

KARL - Không có gì nguy hiểm đâu, chúng bướng như bò ấy. Nấp đi, gã ra kia!

MÀN 2

NHỮNG NÔNG DÂN, trốn, GOETZ và KARL

GOETZ - Anh bạn, anh làm ơn mang đến cho chúng tôi bình rượu được không? Ba ly là đủ: Tôi không uống đâu. Hãy mang lại giúp tôi.

KARL - Vì anh, tôi sẽ mang lại, anh bạn à.

GOETZ bước ra. **CÁC NÔNG DÂN** ra khỏi chỗ nấp, cười và vỗ đùi.

CÁC NÔNG DÂN - Anh bạn, anh bạn nhỏ của tôi! Người anh em! Nào! Vì anh!

Họ vừa vỗ tay vừa cười.

KARL, đặt ly trên mâm. - Tất cả mọi gia nhân đều là anh em. Hắn nói hắn yêu chúng ta, hắn ve vãn chúng ta và đôi lúc ôm hôn chúng ta. Chiều qua, hắn còn khoái chí khi rửa chân ta. Ông chủ dễ thương, anh bạn tốt bụng. Mẹ nó! (*Nhổ nước miếng*.) Tiếng đó lột da miệng ta và ta luôn khạc nhổ mỗi khi ta thốt thành tiếng. Hắn đáng treo cổ lên vì đã gọi ta là anh em và khi người ta quàng dây vào cổ hắn, ta sẽ hôn lên môi hắn và nói với hắn: “Chào anh bạn nhỏ. Hãy chết vì tình yêu của tôi”.

KARL đi ra mang theo ly và mâm.

NÔNG DÂN 1 - Đó là một người đàn ông. Người ta không bao giờ giấu ông ta chuyện gì.

NÔNG DÂN 2 - Họ bảo ông ta biết đọc nữa đó.

NÔNG DÂN 1 - Hắn đi chớ.

KARL, *quay lại*. - Lệnh đây. Hãy đi khắp vùng đất NOSSAK và SCHULHEIM. Báo tin sau đến các hang cùng ngõ hẻm: "GOETZ cho nông dân đất Heidenstamn." Hãy để họ thở một chút rồi tiếp: "Nếu GOETZ đồ điếm, đồ con hoang đã cho đất của hắn, thì tại sao lãnh chúa cao nhất ở SCHULHEIM lại không cho các bạn đất của y?" Hãy khích họ, làm họ giận điên lên, gây xáo động khắp nơi. Đi đi nào. (*Họ đi ra*.) GOETZ, người anh em thân mến, người sẽ thấy ta sắp làm hỏng các công trình tốt đẹp của người. Hãy cho đi, đất đai của người, vậy hãy cho họ đi: một ngày kia, người sẽ hối tiếc rằng đã không chết trước khi mang đất cho họ. (*Cười*.) Vì tình yêu ! Ngày nào cũng thế, ta mặc quần áo và cởi quần áo cho người, ta thấy lỗ rốn người. Ta đếch cần tình yêu. Conrad lỗ mãng và thô bạo nhưng sự sỉ nhục của gã không xúc phạm ta bằng lòng tốt của người. (*NASTY vào*.) Anh muốn gì?

MÀN 3

KARL và NASTY

NASTY - GOETZ gọi tôi đến.

KARL - NASTY !

NASTY, nhặt ra **KARL**. - Là anh!

KARL - Anh quen **GOETZ**? Quan hệ tốt đấy.

NASTY - Không phải bạn tâm đến chuyện này. (*Một lát.*) Tôi biết anh dự định làm gì, **KARL**! Anh nên khôn ngoan giữ yên lặng và đợi lệnh của tôi.

KARL - Nông thôn chả cần cóc gì lệnh của thành thị.

NASTY - Nếu anh mưu toan ám muội, tôi sẽ treo cổ anh.

KARL - Hãy coi chừng đừng để chính anh lại là người bị treo cổ. Trước hết anh làm gì ở đây? Thật mập mờ. Anh đến nói chuyện với **GOETZ** và rồi anh khuyên chúng tôi đừng nổi dậy: ai nói với tôi rằng anh đã không bị mua chuộc?

NASTY - Ai dám nói với tôi rằng anh đã không bị mua chuộc để làm bùng nổ quá sớm cuộc khởi nghĩa đang ấp ủ và làm nó bị bọn lãnh chúa nghiền nát?

KARK - **GOETZ** kìa.

MÀN 4

GOETZ, NASTY, BỌN CHỦ ĐẤT

GOETZ bước giật lùi vào, các chủ đất **SCHULHEIM**, **NOSSAK**, **RIETCHEL** vây quanh la hét.

NOSSAK - Bọn nông dân điên lên vì anh cái anh muốn
chính là tính mạng chúng tôi.

SCHULHEIM - Anh muốn rửa sạch mọi thứ điểm
đèng của mẹ anh trong máu chúng tôi hả?

NOSSAK - Và trở thành kẻ đào mồ chôn nền quý
tộc Đức.

GOETZ - Các anh em của tôi, các anh em rất thân mến
của tôi, tôi không biết ngay cả các bạn nói về điều gì.

RIETCHEL - Anh không biết rằng hành động của anh
đã châm ngòi lửa vào thuốc súng à? Rằng nông dân của
bọn tôi sẽ nổi cơn điên giận nếu chúng tôi không cho họ
ngay lập tức đất, vàng, đến cả áo xống và hơn nữa, cả lời
cầu chúc của chúng tôi à?

SCHULHEIM - Anh không biết rằng họ kéo đến vây
chúng tôi trong lâu đài à?

RIETCHEL - Rằng nếu chúng tôi chấp nhận sẽ là sự
phá sản và nếu chúng tôi từ chối sẽ là cái chết.

NOSSAK - Anh không biết vậy à?

GOETZ - Các anh em rất thân mến của tôi...

SCHULHEIM - Dẹp những lời tốt đẹp đi! Mi có từ
chối cho đất không? Trả lời bằng tiếng có hay không.

GOETZ - Các anh em rất thân mến, hãy tha thứ cho
tôi: Không.

SCHULHEIM - Mi là quân giết người.

GOETZ - Phải, người anh em, giống như tất cả mọi người.

SCHULHEIM - Một gã con hoang!

GOETZ - Phải: như Chúa Jésus.

SCHULHEIM - Đồ bị cút! Chất thải của đất!

*Đấm vào mặt **GOETZ**. **GOETZ** lảo đảo rồi đứng thẳng dậy, tiến đến trước **SCHULHEIM**; cả bọn lui lại. Bỗng nhiên, **GOETZ** nằm dài xuống đất.*

GOETZ - Cứu tôi với, các thiên thần! Hãy giúp tôi chiến thắng tôi! (*Run rẩy tay chân.*) Tôi không đánh đâu. Tôi sẽ chặt tay phải nếu nó muốn đánh. (*Quắn quại trên đất, SCHULHEIM đá **GOETZ**.*) Hoa hồng, cơn mưa hoa hồng, sự vuốt ve. Chúa mới thương yêu tôi làm sao! Tôi chấp nhận tất cả. (*Đứng dậy.*) Tôi là một con chó hoang, một bị cút, một tên phản bội, hãy cầu nguyện cho tôi.

SCHULHEIM, *đánh GOETZ*. - Mi có từ bỏ không?

GOETZ - Không nên đánh, các bạn tự làm nhục mình.

RIETCHEL, *đe dọa*. - Mi có từ bỏ không?

GOETZ - Thượng đế, hãy giải thoát con khỏi sự muối cười ghê tởm này!

SCHULHEIM - Chúa ơi!

RIETCHEL - Lại đây, chúng ta chỉ mất thì giờ.

MÀN 5

NASTY, GOETZ, KARL

GOETZ trở lại về phía **NASTY**.

GOETZ, vui mừng. - Chào NASTY. Chào người anh em. Tôi rất sung sướng gặp lại anh. Dưới chân tường Worms, cách nay hai tháng anh đã đề nghị tôi liên minh với người nghèo. Tôi chấp nhận. Chờ đã: chính tôi nói; tôi sắp cho anh những tin tốt đẹp. Trước khi làm điều Tốt, tôi tự nhủ cần phải hiểu nó và tôi đã suy nghĩ rất lâu. Này! NASTY, tôi hiểu rồi. Điều Tốt, đó là tình yêu, đúng vậy: Nhưng vấn đề là mọi người không thương yêu nhau; và cái gì đã ngăn cản họ? Sự bất bình đẳng của các điều kiện, trạng thái nô lệ và sự nghèo khổ. Vậy cần dẹp bỏ những thứ đó. Đến đây chúng ta đồng ý với nhau, phải không nào? Điều này chẳng có chi lạ: Tôi đã lợi dụng các bài học của anh. Phải, NASTY, tôi đã nghĩ nhiều đến anh, khoảng thời gian sau này. Chỉ có điều anh, anh muốn sau này mới phục hồi nước Chúa; còn tôi, tôi tinh ranh hơn: tôi đã tìm ra cách để bắt đầu nước Chúa ngay lập tức, ít ra trong một góc trái đất, ngay tại đây. Thời gian đâu: tôi cho hết đất cho nông dân. Giai đoạn thứ nhì: ngay trên mảnh đất đó, tôi tổ chức cộng đồng Thiên chúa đầu tiên; tất cả đều bình đẳng! A! NASTY, tôi là nhà chỉ huy quân đội: tôi giao chiến trường cho điều Tốt và tôi cho rằng sẽ thắng trận ngay và chẳng hề đổ máu. Anh có

muốn giúp tôi không? Anh biết cách nói với những người nghèo. Với hai chúng ta, chúng ta sẽ xây dựng lại Thiên đường, bởi Thượng đế đã chọn tôi để xoá bỏ tội lỗi tổ tông của chúng ta. Nay, tôi đã tìm ra tên cho Tập đoàn lao động của tôi rồi đấy: tôi gọi nó là Thành phố Mặt trời. Có gì vậy? A! đồ đầu lừa! A! đồ râu rí! Anh còn điều gì khiến trách tôi nữa không?

NASTY - Hãy giữ lại đất cho anh.

GOETZ - Giữ lại đất của tôi! Và chính anh, NASTY, anh yêu cầu tôi. Mẹ kiếp, tôi chờ đợi tất cả trừ điều này.

NASTY - Giữ đất lại. Nếu anh muốn điều tốt cho chúng tôi, hãy yên lặng và nhất là đừng đụng đến gì cả.

GOETZ - Vậy là anh, anh cũng tin rằng nông dân sẽ nổi dậy?

NASTY - Tôi không tin đâu, tôi biết.

GOETZ - Tôi phải nghi ngờ điều ấy. Đáng lẽ tôi phải thấy trước rằng tôi làm tâm hồn hẹp hòi và buồng bỉnh của anh tức giận. Tôi hẳn có lý khi khiến cả bọn heo khỉ nãy và anh giờ đây, la hét om sòm như vậy. Nay, vậy lại khuyến khích tôi đấy! Tôi sẽ cho họ, đất đai; tôi sắp cho họ! Điều Tốt sẽ được thực hiện để chống lại tất cả.

NASTY - Ai yêu cầu anh cho họ đất?

GOETZ - Tôi biết rằng tôi phải cho họ.

NASTY - Nhưng ai yêu cầu anh?

GOETZ - Tôi biết phải cho, tôi nói với anh rồi. Tôi thấy con đường của tôi như tôi thấy anh: Chúa đã cho tôi mượn ánh sáng của Ngài.

NASTY - Khi Chúa im lặng, người ta có thể làm Ngài nói điều người ta muốn.

GOETZ - Ô! Nhà tiên tri đáng kính! Ba chục ngàn nông dân chết đói, tôi phá sản để giúp họ bớt nghèo khổ và anh lặng lẽ báo cho tôi biết Chúa cấm tôi cứu họ.

NASTY - Anh, cứu những người nghèo? Anh chỉ làm họ hư hỏng.

GOETZ - Và ai sẽ cứu họ?

NASTY - Đừng lo ngại gì cho họ, họ sẽ tự mình cứu vớt mình.

GOETZ - Và tôi sẽ làm cái gì, tôi, nếu người ta tước mất của tôi các cách thức thực hiện Điều Tốt?

NASTY - Anh có việc phải làm, quản lý tài sản của anh và tích luỹ thêm để làm sao cho cuộc sống đầy đủ.

GOETZ - Vậy để anh vừa lòng tôi phải trở thành một gã giàu xấu xa?

NASTY - Không có người giàu xấu xa. Có những người giàu, thế thôi.

GOETZ - NASTY, tôi là người của các anh.

NASTY - Không.

GOETZ - Tôi đã chẳng nghèo suốt đời sao?

NASTY - Có hai loại người nghèo, những người cùng nghèo với nhau và những người nghèo một mình. Loại đầu là những người nghèo thật sự, loại kia là những người giàu chưa có thời cơ.

GOETZ - Và những người giàu đã cho hết của cải của mình, cũng không phải là những người nghèo nốt, tôi nghĩ vậy.

NASTY - Không, đó là những người nhà giàu cũ.

GOETZ - Vậy là tôi thua ngay từ đầu. Đáng xấu hổ cho anh. NASTY, anh kết tội một người Thiên Chúa giáo không có chỗ dựa. (*Đi lại vé khích động.*) Bạn quý tộc miền quê ghét tôi dù kiêu ngạo đến đâu, anh vẫn còn kiêu ngạo hơn và tôi bước vào giai cấp của họ ít khó chịu hơn là bước vào giai cấp của anh. Tình yêu của tôi sẽ làm sụp đổ bức tường tâm hồn ương ngạnh của anh, nó sẽ làm dịu tính bắn gắt của những người nghèo. Tôi yêu các anh, NASTY, tôi yêu tất cả bọn anh.

NASTY, *dịu dàng hơn.* - Nếu anh yêu chúng tôi, hãy khuấy từ dự định của anh.

GOETZ - Không.

NASTY, *đổi giọng, gấp gáp.* - Nghe đây, tôi cần bảy năm.

GOETZ - Để làm gì?

NASTY - Trong bảy năm, chúng tôi sẽ sẵn sàng bắt đầu cuộc thánh chiến. Không trước được. Nếu hôm nay anh

đưa nông dân vào cuộc chiến, tôi cho rằng trong tám ngày là họ bị tàn sát. Điều mà anh hủy hoại trong một tuần, cần mất hơn nửa thế kỷ để tạo dựng lại.

KARL - CÁC NÔNG DÂN vừa đến, thưa ngài.

NASTY - Đuối họ về, GOETZ. (*GOETZ không trả lời.*) Hãy nghe đây, nếu anh muốn thật sự giúp chúng tôi, anh có thể làm được.

GOETZ, với *KARL*. - Nói họ đợi, người anh em của tôi. (*KARL ra.*) Anh đề nghị gì tôi nào?

NASTY - Anh hãy giữ đất lại.

GOETZ - Điều này tuỳ thuộc anh đề nghị gì với tôi.

NASTY - Nếu anh giữ đất lại, nó có thể cho chúng tôi dùng làm nơi ẩn náu và là điểm tập hợp. Tôi sẽ lập căn cứ ở một trong các ngôi làng của anh. Từ đó, mệnh lệnh của tôi sẽ toả khắp nước Đức, từ đó trong bảy năm sẽ phát ra tín hiệu chiến tranh. Anh có thể giúp chúng tôi những việc không thể đánh giá hết. Nào?

GOETZ - Không.

NASTY - Anh từ chối?

GOETZ - Tôi sẽ không làm điều gì Tốt trong một tuần lễ ngăn ngủi đâu. Vậy là anh không hiểu tôi à, NASTY? Nhờ tôi, trước cuối năm nay, hạnh phúc, tình yêu và đạo đức sẽ ngự trị trên mười ngàn mẫu đất. Trên lãnh thổ của tôi, tôi muốn xây dựng Thành phố Mặt trời và anh, anh lại muốn tôi biến nó thành sào huyệt giết người.

NASTY - Người ta phục vụ cho điêu Tốt như một người lính, GOETZ, và có người lính nào thắng trận chỉ một mình? Hãy bắt đầu bằng cách khiêm tốn.

GOETZ - Tôi sẽ không khiêm tốn. Khiêm nhường bao nhiêu cũng được, nhưng không khiêm tốn. Sự khiêm tốn là đức tính của bọn không có nhiệt tâm. (*Một lát.*) Tại sao tôi lại giúp anh chuẩn bị đánh nhau? Chúa đã cấm đổ máu và anh muốn nước Đức nhuộm máu! Tôi sẽ không là đồng loã của anh.

NASTY - Anh không đổ máu? Này, cho đất đi, cho lâu đài đi và anh sẽ thấy xem đất nước Đức có đổ máu hay không.

GOETZ - Nó sẽ không đổ máu. Điêu Tốt không thể phát sinh cái Xấu.

NASTY - Điêu Tốt không phát sinh cái Xấu, có điêu vì lòng rộng lượng điên khùng của anh sẽ gây nên giết chóc, vậy là anh không làm điêu Tốt.

GOETZ - Tốt là để người nghèo đau khổ vĩnh viễn?

NASTY - Tôi yêu câu bảy năm.

GOETZ - Và những người chết từ nay đến đó? Những người trải qua suốt cuộc đời trong hận thù và sợ hãi sẽ chết trong thất vọng.

NASTY - Chúa rước linh hồn họ.

GOETZ - Bảy năm! Và rồi trong bảy năm sẽ tiếp nối

bằng bảy năm chiến tranh và rồi bảy năm khổ hạnh bởi vì cần phải dựng lại những tàn tích và ai mà biết được điều gì sẽ xảy đến tiếp; có thể là một cuộc chiến mới và một thời kỳ khổ hạnh mới và những nhà tiên tri mới lại yêu cầu bảy năm nhẫn耐. Anh lang băm ơi, anh sẽ bắt họ nhẫn耐 đến tận ngày phán xét à? Tôi, tôi nói rằng điều Tốt là có thể, ngày nào cũng được, giờ nào cũng được, vào ngay lúc này đây: tôi sẽ là người thực hiện điều Tốt liền bây giờ. HEINRICH đã nói: "Chỉ cần hai người ghét nhau là đủ để lòng thù hận sẽ lan truyền dần đến tất cả mọi người." Và tôi, tôi nói, thực ra, chỉ cần một người yêu tất cả mọi người với một tình yêu toàn bộ là đủ để tình yêu ấy dần dần mở rộng đến khắp nhân loại.

NASTY - Và anh sẽ là người ấy?

GOETZ - Tôi sẽ là người ấy, phải, với sự trợ giúp của Chúa. Tôi biết rằng làm điều Tốt khó hơn cái Xấu nhiều. Cái Xấu chỉ là tôi, điều Tốt là tất cả. Nhưng tôi không sợ. Cần sưởi ấm trái đất và tôi sẽ sưởi ấm nó. Chúa đã truyền lệnh cho tôi tỏ sáng và tôi sẽ chảy máu từ ánh sáng. Tôi là hòn than nóng bỏng, hơi thở của Chúa làm tôi hồng rực lên, tôi bốc cháy mãnh liệt. Anh thợ bánh mì, tôi nhiễm bệnh làm điều Tốt và tôi muốn căn bệnh ấy lây nhiễm. Tôi sẽ là chứng nhân, người tử vì đạo và là kẻ dụ hoặc quyến rũ.

NASTY - Đồ bịp!

GOETZ - Anh không làm tôi rối trí đâu! Tôi thấy, tôi biết, trời sáng rồi; tôi sẽ tiên tri.

NASTY - Một gã tiên tri dởm, một đồng đảng của Quỉ, là kẻ nói: ta sẽ làm điều mà ta tin rằng tốt, dù thế giới có bị hủy diệt vì vậy.

GOETZ - Một gã tiên tri dởm, một đồng đảng của Quỉ, là kẻ nói: Hãy hủy diệt thế giới trước đã và ta sẽ thấy điều Tốt có thể có.

NASTY - **GOETZ**, nếu anh cản đường ta, ta sẽ hạ anh.

GOETZ - Anh có thể giết tôi sao, **NASTY**?

NASTY - Phải, nếu anh cản đường ta.

GOETZ - Tôi, tôi không thể: chính tình yêu là số phần của tôi. Tôi sẽ cho họ đắt đai của tôi.

CẢNH NĂM

Trước cổng một nhà thờ trong làng. Dưới vòm cổng có hai chỗ ngồi. Trên một chỗ là một cái trống, trên chỗ kia, một cây sáo.

MÀN 1

GOETZ và NASTY rồi CÁC NÔNG DÂN

GOETZ, bước vào gọi. - Hô là! Hô! Không có một người nào trong vòng ba mươi dặm: Họ nấp trong hang cả rồi. Lòng Tốt của ta giáng xuống họ như một đại họa. Lũ ngù xuẩn. (*Bỗng quay sang phía NASTY.*) Tại sao anh theo tôi?

NASTY - Để dự phần vào thất bại của anh.

GOETZ - Sẽ không thất bại đâu. Hôm nay tôi đặt viên đá đầu tiên cho thành phố của tôi. Họ ở trong các hang động, tôi cho là vậy. Tôi chỉ cần bắt gặp năm bảy người và anh sẽ thấy tôi có biết cách thuyết phục họ không. (*Tiếng kêu, tiếng sáo thổi.*) Gì đấy? (Một đoàn nông dân nửa tinh

nữa say chênh choáng bước vào, khiêng một pho tượng nữ thánh băng thạch cao trên cáng.) Các bạn vui quá. Các bạn ăn mừng quà tặng của ông chủ cũ phải không?

MỘT NÔNG DÂN - Chúa ban ơn cho chúng tôi, tu sĩ tốt bụng ạ!

GOETZ - Tôi không phải là tu sĩ.

Bỏ mũ trùm đầu ra.

CÁC NÔNG DÂN - GOETZ!

Họ lùi lại hoảng sợ. Vài người làm dấu.

GOETZ - GOETZ, phải, GOETZ ông ba bị! GOETZ Thành-Cát-Tư-Hãn đã cho đất đai của mình bởi lòng bác ái Thiên Chúa giáo. Tôi có vẻ đáng ngờ lắm sao? Hãy lại gần đây: tôi muốn nói cùng các bạn. (*Một lát.*) Nay? Các bạn chờ gì vậy? Hãy lại gần đây! (*Yên lặng buồng bỉnh của nông dân. Với một giọng uy quyền hơn.*) Ai cầm đầu?

MỘT ÔNG GIÀ, *vẻ miến cưỡng*. - Tôi.

GOETZ - Lại đây. (*Ông già tách khỏi đám đông và đi về phía GOETZ. CÁC NÔNG DÂN lặng lẽ nhìn họ.*) Hãy nói tôi nghe: Tôi đã thấy các bao đựng hạt trong kho của chủ đất. Vậy các bạn không hiểu tôi à? Không còn thuế thập phân, không còn thuế địa tô nữa!

ÔNG GIÀ - Trong một thời gian ngắn nữa, chúng tôi vẫn để nguyên trạng.

GOETZ - Tại sao?

ÔNG GIÀ - Để coi có gì xảy ra không.

GOETZ - Tốt lắm. Hạt sẽ hư thối mất. (*Một lát.*) Và các bạn nói gì về tình trạng mới của các bạn?

ÔNG GIÀ - Chúng tôi không nói gì đến điều ấy, thưa ngài.

GOETZ - Tôi không còn là ông chủ nào nữa. Hãy gọi tôi là người anh em, ông nghe chưa?

GOETZ - Dạ nghe, thưa ngài.

GOETZ - Người anh em, tôi nói vậy mà.

ÔNG GIÀ - Không. Gọi vậy, không dám.

GOETZ - Tôi ra lệ... Tôi xin ông gọi vậy.

ÔNG GIÀ - Ngài sẽ là anh em của tôi khi nào ngài thích vậy, nhưng tôi không là anh em của ngài. Mỗi người đều có vị trí của mình, thưa ông chủ.

GOETZ - Cứ gọi đi! Ông sẽ quen thôi. (*Chỉ sáo và trống.*) Cái gì đây?

ÔNG GIÀ - Một cây sáo và một cái trống.

GOETZ - Ai chơi?

ÔNG GIÀ - Các tu sĩ.

GOETZ - Có các tu sĩ ở đây à?

ÔNG GIÀ - Cha TETZEL vừa từ Worms đến với hai nhà tu nhỏ tuổi để bán cho chúng tôi những tấm phiếu xá tội.

GOETZ, *chua chát*. - Thì ra đó là lý do khiến các bạn vui nhường ấy? (*Bỗng nhiên*.) Quẳng đi! Tôi không muốn điều ấy ở đây. (*Ông già yên lặng*.) Các phiếu xá tội chẳng có giá trị gì ráo. Ông tin rằng Chúa sẽ dùng mèo vặt để tha thứ à? (*Một lát*.) Nếu tôi vẫn còn là ông chủ của ông và nếu tôi ra lệnh đuổi ba tên vô lại ấy đi, ông có thực hiện không?

ÔNG GIÀ - Vâng, tôi sẽ thực hiện.

GOETZ - Vậy này. Đây là lần cuối cùng, chính ông chủ ra lệnh cho ông.

ÔNG GIÀ - Ông không còn là ông chủ của tôi nữa.

GOETZ - Cút đi; ông già lão quá rồi. (*GOETZ đẩy ông già lùi lại, nhảy lên một bậc tam cấp và nói với tất cả mọi người*.) Các bạn có tự hỏi tại sao tôi đem đất của tôi làm quà tặng cho các bạn không? (*Chỉ MỘT NÔNG DÂN*.) Anh này trả lời đi.

NGƯỜI NÔNG DÂN - Tôi không biết.

GOETZ, *với một phụ nữ*. - Và chị?

NGƯỜI PHỤ NỮ, *do dự*. - Có lẽ... rằng ông muốn đem lại hạnh phúc, cho chúng tôi sự sung sướng.

GOETZ - Trả lời đúng! Phải, đó chính là điều tôi muốn. Duy có điều, hạnh phúc chỉ là một phương tiện. Chị định làm gì với nó?

NGƯỜI PHỤ NỮ, *hoảng hốt*. - Với hạnh phúc? Nhưng trước hết người ta phải có hạnh phúc đã chớ.

GOETZ - Các bạn sẽ có thoi, đừng lo. Chỉ sẽ làm gì với nó?

NGƯỜI PHỤ NỮ - Chưa ai nghĩ tới. Thậm chí chưa ai hiểu hạnh phúc là gì.

GOETZ - Tôi, tôi đã nghĩ điều ấy giúp cho các bạn. (*Một lát.*) Các bạn biết rằng Chúa ra lệnh cho chúng ta thương yêu. Duy có điều đến tận bây giờ vẫn chưa thể thực hiện. Mới hôm qua đây, các anh em, các bạn hãy còn quá cực khổ để người ta nghĩ đến việc đòi hỏi tình yêu nơi các bạn. Nay, tôi muốn rằng các bạn không được miễn trừ. Tôi sẽ làm các bạn lớn mạnh và các bạn yêu thương, mẹ nó, tôi yêu cầu các bạn yêu thương tất cả mọi người. Tôi khước từ chỉ huy phần xác của các bạn, nhưng là để hướng dẫn phần hồn của các bạn bởi Chúa đã soi sáng tôi. Tôi là kiến trúc sư và các bạn là những người thợ: tất cả mọi thứ là của tất cả mọi người, các dụng cụ và đât đai là của chung, không còn kẻ nghèo, không còn người giàu, không còn luật trừ luật yêu thương. Chúng ta sẽ là mẫu cho toàn nước Đức. Nào các bạn, có thử không nào? (*Im lặng.*) Tôi không bắt mẫn vì làm các bạn sợ lúc khởi đầu: Chẳng có gì chắc chắn hơn là một lão quỉ già tốt bụng. Nhưng các thiên thần, anh em của tôi ơi, các thiên thần cũng còn nghi ngờ! (*Đám đông mỉm cười, thở ra và náo động.*) Sau rốt, sau rốt các bạn cười với tôi.

ĐÁM ĐÔNG - Họ kia! Họ kia!

GOETZ, quay lại, thấy **TETZEL**, với vẻ khinh bỉ. - Sao
Quỉ không bắt bọn thầy tu cho rồi!

MÀN 2

NHỮNG NGƯỜI CŨ, TETZEL, HAI TU SĨ NHỎ TUỔI và MỘT LINH MỤC

Hai tu sĩ nhỏ tuổi mang theo khí cụ của họ. Người ta đem đến một cái bàn đặt trên bậc tam cấp cao. TETZEL đặt các cuộn da thuộc trên bàn.

TETZEL - Nào, các ông bố bụ! Lại gần đây! Lại đây nào!
Tôi không ăn tối đâu! (*Họ cười.*) Ở đây công việc ra sao?
Đất tốt chớ?

CÁC NÔNG DÂN - Không quá tệ.

TETZEL - Và các bà vợ? Luôn dễ ghét chớ?

CÁC NÔNG DÂN - A vợ! Cũng như các nơi.

TETZEL - Các bạn chớ nên than vãn: Các bà ấy che chở các bạn chống lại Quỉ vì các bà ấy còn điểm hơn cả Quỉ. (*Đám đông cười.*) A ! Các bạn nhỏ, không chỉ có vậy thôi đâu: chúng ta sẽ nói những chuyện nghiêm túc! Âm nhạc! (*Trống và sáo.*) Luôn làm việc, tốt đẹp lắm, nhưng có những lúc, người ta tựa vào cán mai, nhìn xa xăm và tự hỏi: “Điều gì sẽ đến với ta sau cái chết?” Không phải chỉ có

một ngôi mộ đẹp đầy hoa là xong: Linh hồn có ở trong ấy đâu. Linh hồn ở nơi nào? Địa ngục? (*Tiếng trống.*) Hay trên Thiên đường? (*Sáo.*) Các bạn dễ thương, các bạn dù biết rằng Chúa lòng lành đã đặt câu hỏi. Người lo nghĩ biết bao cho các bạn, Chúa lòng lành ấy, đến nỗi Người không ngủ được nữa. Nay, anh bạn, anh này nè, anh bạn tên gì?

NGƯỜI NÔNG DÂN - Peter.

TETZEL - Nay, Peter, anh thỉnh thoảng có uống rượu hơi nhiều chút đỉnh không? Nào, đừng nói dối nghen!

NGƯỜI NÔNG DÂN - È! điều này có xảy ra với tôi.

TETZEL - Và vợ anh, anh có đánh không?

NGƯỜI NÔNG DÂN - Khi tôi uống.

TETZEL - Tuy nhiên anh kính Chúa chớ?

NGƯỜI NÔNG DÂN - Ô, có chớ!

TETZEL - Và Đức Mẹ Đồng Trinh, anh có yêu không?

NGƯỜI NÔNG DÂN - Hơn cả mẹ tôi.

TETZEL - Và vậy là Chúa lòng lành bối rối. “Gã đàn ông này chẳng độc ác gì lăm, Người tự nhủ. Và ta chẳng muốn làm hại anh ta chút nào. Tuy vậy anh ta đã phạm tội, vậy ta cần phải phạt anh ta”.

NGƯỜI NÔNG DÂN, *thất vọng.* - Than ôi!

TETZEL - Hãy đợi đã. May thay còn có các vị Thánh! Mỗi vị đều xứng đáng lên trời hàng trăm lần, nhưng điều này chẳng giúp họ được gì bởi ông ta chỉ có thể vào đó một

lần. Như vậy, Người sẽ tự nhủ thế nào, Chúa lòng lành? Người tự nhủ: “Những lần vào Thiên đường mà chẳng thể sử dụng được, để khỏi uổng phí mất, ta sẽ phân phổi cho những kẻ không xứng đáng. Anh chàng Peter trung hậu này, nếu gã mua một phiếu xá tội của TETZEL, gã sẽ được vào nước Thiên đường của ta với tấm thiệp mời của thánh Martin”. Heng? Heng? Vậy đó, đã tìm ra rồi, phải không? (*Nhiều tiếng vỗ tay.*) Nào, Peter, móc ví ra. Các anh em, Chúa đề nghị với anh ta cuộc mua bán khó tin này: Hai écus để vào Thiên đường, anh chàng keo kiệt nào, gã biến lận nào không xuất ra hai écus cho cuộc sống đời đời của mình? (*Cầm hai écus của Peter.*) Cám ơn. Nào, hãy trở về nhà và đừng phạm tội nữa. Ai muốn nữa nào? Coi đây, đây là một thứ còn lợi hại hơn: cuộn giấy này khi bạn trình ra trước linh mục của bạn, ông ta sẽ buộc phải giải một tội đáng chết tuỳ theo bạn lựa chọn. Có đúng vậy không, thưa linh mục?

LINH MỤC - Bó buộc, đúng vậy.

TETZEL - Và còn cái này? (*Đưa ra một cuộn giấy bằng da cừu.*) A! Cái này, các anh em của tôi, đó là mỹ vị của Chúa lòng lành! Những phiếu xá tội như vậy, người ta đã chuẩn bị hết sức đặc biệt để dành cho những người trung thực có thân nhân ở Luyện ngục. Nếu bạn bỏ ra một số tiền vừa đủ, tất cả gia đình đã quá cố của bạn sẽ vỗ cánh và bay lên trời cao. Hai écus cho mỗi người chuyển nhượng; việc chuyển nhượng được thực hiện

ngay lập tức. Nào! Ai muốn nào? Ai muốn nào? Ông bạn, ông bạn đã mất ai?

MỘT NÔNG DÂN - Mẹ tôi.

TETZEL - Mẹ ông bạn, có nhiêu đó thôi à? Ở tuổi ông bạn, ông bạn chỉ mất mẹ thôi sao?

NGƯỜI NÔNG DÂN, do dự. - Tôi cũng có một người chú...

TETZEL - Và bạn để ông chú tội nghiệp ở Luyện ngực? Nào, nào! Đếm cho tôi bốn écus. (*TETZEL cầm tiền và đưa lên phía trên chiếc túi đựng tiền bối thí.*) Coi chừng: khi các đồng écus rơi xuống thì linh hồn bay lên (*Bỏ các đồng écus rơi xuống túi. Hồi sáo.*) Và thêm nữa! (*Hồi sáo thứ nhì.*) Và hai linh hồn! Đây này! Chúng đây này! Chúng đang bay phía trên các bạn: hai con bướm trắng xinh đẹp! (*Sáo.*) Mua ngay đi! Ngay đi! Hãy cầu nguyện cho chúng tôi và chào tất cả các vị Thánh. Nào, các bạn, chào chút chút cho hai người thân thương. (*Võ tay.*) Đến lượt ai? (*Nhiều nông dân xô đến.*) Cho vợ và bà nội anh? Cho chị của bạn? (*Sáo - Sáo.*) Trả tiền đi! Trả tiền đi!

GOETZ - Lui lại!

Tiêng ồn ào trong đám đông.

TETZEL, với linh mục. - Người này là ai vậy?

LINH MỤC - Chủ đất cũ của họ. Chẳng có gì đáng sợ.

GOETZ - Thật ngu ngốc khi các bạn cho rằng mình sẽ

bay lên với một số tiên bối thí, các bạn nghĩ những vị thánh tử vì đạo chịu thiêu sống để các bạn vào Thiên đường như là vào nhà máy xay lúa à? Về phần các vị Thánh, các bạn sẽ chẳng tự cứu mình bằng cách mua công lao của họ, nhưng bằng cách học các đức tính tốt của họ!

MỘT NÔNG DÂN - Vậy thì, tôi khoái bị treo cổ hơn và hãy kết tội tôi ngay tức khắc. Người ta không thể trở thành thánh khi phải làm việc mười sáu giờ mỗi ngày.

TETZEL, *với nông dân*. - Vậy hãy im đi, đồ ngốc nghếch: có ai đòi hỏi anh bạn nhiều lắm đâu. Cứ thỉnh thoảng mua một tấm phiếu xá tội và Chúa sẽ nhủ lòng thương đến bạn.

GOETZ - Nào! Mua hàng dỏm của hắn đi. Hắn bắt bạn trả hai écus để được quyền quay trở lại với các tật xấu; nhưng Chúa chẳng thừa nhận việc mua bán này đâu! Bạn chạy thẳng xuống Địa ngục đó.

TETZEL - Tước mất hy vọng của họ! Tước mất niềm tin của họ! Can đảm của họ! Người sẽ thay vào đó bằng gì?

GOETZ - Tình yêu.

TETZEL - Người hiểu gì về tình yêu?

GOETZ - Còn người hiểu gì về tình yêu, người? Làm cách nào kẻ khi dễ họ đến nỗi đưa cho họ cả Thiên đường lại có thể thương yêu họ?

TETZEL, *với CÁC NÔNG DÂN*. - Tôi, các con chiên nhỏ bé của tôi, tôi khi dễ các bạn à?

TẤT CẢ - Ô!

TETZEL - Tôi, các chú gà giờ thân mếnơi, tôi không yêu các bạn sao?

CÁC NÔNG DÂN - Có, có chớ! Cha yêu chúng tôi!

TETZEL - Tôi là người của giáo hội, các anh em ạ: ngoài giáo hội, chẳng đâu có tình yêu. Giáo hội là mẹ của tất cả chúng ta; qua dòng kênh là các tu sĩ và các linh mục, giáo hội phân phổi đến tất cả con cái, đến tận những kẻ bất hạnh nhất cũng như những kẻ được số phận ưu đãi nhất, cùng một tình mẫu tử như nhau. (*Tiếng chuông rung, tiếng còi. NGƯỜI CÙI xuất hiện. CÁC NÔNG DÂN chạy trốn về phía bên kia của sân khấu, kinh hoảng.*) Có chuyện gì vậy?

Linh mục và các tu sĩ nhỏ tuổi chạy vào Nhà thờ.

CÁC NÔNG DÂN, lấy tay chỉ **NGƯỜI CÙI**, nói với **TETZEL**. - Kìa! Kìa! Coi chừng! NGƯỜI CÙI!

TETZEL, hoảng sợ. - Chúa ơi!

Một lát. GOETZ lại gần NGƯỜI CÙI.

GOETZ, chỉ **NGƯỜI CÙI** bảo **TETZEL**. - Ôm hôn anh ta nào!

TETZEL - Ối!

GOETZ - Nếu Hội Thánh thương yêu, không ghét bỏ không khước từ đứa con bất hạnh nhất của mình, người còn đợi gì mà không ôm hôn anh ta? (*TETZEL dùng đầu ra dấu từ chối.*) Chúa Jésus đã từng ôm NGƯỜI CÙI trong tay. Ta, ta yêu anh ta hơn là người yêu.

Một lát. GOETZ tiến đến NGƯỜI CÙI.

NGƯỜI CÙI, *lẩm bẩm trong kẽ răng* - Lại thêm một kẻ làm bộ hôn NGƯỜI CÙI.

GOETZ - Lại đây, người anh em của tôi.

NGƯỜI CÙI - Vậy đó (*Anh ta lại gần, vẻ khó chịu.*) Nếu ông muốn chào hỏi kiểu đó, tôi không thể từ chối, nhưng làm nhanh lên. Cùng một giuộc cả lũ: Họ tưởng Chúa lòng lành cố ý tặng cho ta bệnh cùi để cung cấp cơ hội cho họ bay lên Trời. (*GOETZ sắp sửa ôm hôn.*) Đừng hôn vào miệng! (*Hôn.*) Góm!

Chùi miệng.

TETZEL, *phá lên cười.* - Nay? Người vừa lòng chưa? Nhìn anh ta chùi miệng kia. Anh ta có bớt cùi hơn trước không? Hãy nói tôi nghe, anh bạn cùi, cuộc sống của anh ra sao?

NGƯỜI CÙI - Cuộc sống sẽ dễ chịu hơn nếu có ít người lành lặn hơn và nhiều NGƯỜI CÙI hơn.

TETZEL - Anh sống ở đâu?

NGƯỜI CÙI - Với những NGƯỜI CÙI khác trong rừng.

TETZEL - Và các anh làm gì cả ngày?

NGƯỜI CÙI - Họ kể nhau nghe những chuyện về cùi.

TETZEL - Tại sao anh lại đến làng này?

NGƯỜI CÙI - Tôi đến xem thử mình có kiếm được
tấm phiếu xá tội nào không.

TETZEL - Anh đến đúng lúc đấy.

NGƯỜI CÙI - Vậy chính là cha bán phiếu?

TETZEL - Giá hai écus.

NGƯỜI CÙI - Tôi không có xu nào.

TETZEL, chiến thắng, với CÁC NÔNG DÂN. - Hãy coi
đây! (Với NGƯỜI CÙI.) Anh thấy tấm phiếu xá tội mới
toanh xinh xinh này chớ. Anh thích thứ nào hơn? Ta tặng
anh tấm phiếu, hay ta hôn lên môi anh?

NGƯỜI CÙI - Mẹ kiếp...

TETZEL - A! Ta sẽ làm điều anh muốn. Chọn đi.

NGƯỜI CÙI - Mẹ kiếp, tôi thích cha cho tôi tấm phiếu
hơn.

TETZEL - Phiếu đây, nhờ ơn Chúa, đây là quà tặng của
Hội Thánh Thánh Thiện. Hãy giữ lấy.

NGƯỜI CÙI - Hoan hô Giáo hội!

TETZEL quăng tấm phiếu cho NGƯỜI CÙI. Người này
bắt được tấm phiếu đang bay.

TETZEL - Giờ thì cút lẹ đi. (NGƯỜI CÙI đi xa. Tiếng
chuông và tiếng còi.) Thế nào? Ai yêu NGƯỜI CÙI hơn?

ĐÁM ĐÔNG - Chính là cha! Là cha! Hoan hô TETZEL!

TETZEL - Nào, các anh em! Đến lượt ai? Cho bà chị

của ông bạn bỏ mình nơi đất lạ (Sáo.) Cho các bà cô đã dày công nuôi dưỡng anh. Cho mẹ của bạn. Cho phụ thân và phụ mẫu anh, cho người con trai trưởng của anh! Trả tiền đi! Trả tiền đi! Trả tiền đi!

GOETZ - Lũ chó! (*GOETZ đập bàn và quẳng trống lăn lồng lốc xuống bậc tam cấp.*) Chúa đã đuổi cổ bọn buôn bán ra khỏi Đền thờ... (*Ngừng lại, nhìn CÁC NÔNG DÂN lặng lẽ và đầy thù nghịch, kéo mũ trùm đầu xuống mặt và quỳ gối dựa vào tường nhà thờ, rên rỉ.*) Hô! Hô! Hô! Xấu hổ thay cho con! Con không biết nói với họ, hãy giúp con tìm con đường đi vào tâm hồn họ!

CÁC NÔNG DÂN nhìn GOETZ; *TETZEL mỉm cười, CÁC NÔNG DÂN nhìn TETZEL. TETZEL nháy mắt, đặt ngón tay lên miệng ra hiệu im lặng và, dùng đầu chỉ họ cổng nhà thờ.*

TETZEL nhón chân đi vào nhà thờ.

CÁC NÔNG DÂN vào nhà thờ khiêng theo tượng thánh trên cáng. Tất cả bọn họ biến mất. Sau một khoảnh khắc yên lặng, HEINRICH xuất hiện ở cửa nhà thờ trong quần áo dân thường.

MÀN 3

HEINRICH, GOETZ, NASTY

HEINRICH bước xuống đi về phía **GOETZ**, không thấy **NASTY**.

HEINRICH - Người làm như tâm hồn là rau cải.

GOETZ - Ai nói đó?

HEINRICH - Người làm vườn có thể quyết định cái gì hợp cho cà-rốt nhưng chẳng ai có thể chọn điều tốt giúp cho kẻ khác.

GOETZ - Ai nói đó? **HEINRICH**?

HEINRICH - Phải.

GOETZ (*đứng dậy và bỏ mũ trùm đầu ra phía sau.*) - Ta chắc chắn sẽ gặp anh trong bước sai lầm đầu tiên của ta. (*Một lát.*) Anh đến đây làm gì? Nuôi dưỡng hận thù à?

HEINRICH - “Kẻ gieo điều Tốt sẽ gặp được điều Tốt”. Người đã nói thế, phải không?

GOETZ - Ta đã nói thế, ta vẫn nói lại như thế.

Một lát.

HEINRICH - Ta đến đây mang cho người vụ gặt.

GOETZ - Còn quá sớm để gặt.

Một lát.

HEINRICH - **CATHERINE** sắp chết: Vụ thu hoạch đầu tiên của ngươi đó.

GOETZ - Nàng sắp chết? Chúa rước linh hồn nàng. Vậy

chớ anh muốn ta làm gì. (**HEINRICH** cười.) Đừng cười, đố
ngốc! Anh thừa biết rằng anh không biết cười.

HEINRICH, với giọng xin lỗi. - Nó nhăn mặt với ta.

GOETZ, quay ngoắt lại - Ai? (*Hiểu ra.*) A! (*Quay về phía HEINRICH.*) À ra vậy, bọn các anh chẳng rời nhau nữa!

HEINRICH - Chẳng bao giờ nữa.

GOETZ - Nó thành kẻ đồng hành với anh.

HEINRICH, đưa tay lên mặt. - Thật mệt mỏi.

GOETZ, đi lại phía **HEINRICH**. - **HEINRICH**... Nếu tôi
đã làm gì xấu với anh, hãy tha thứ cho tôi.

HEINRICH - Tha thứ cho ngươi, để ngươi khoe khoang
khắp nơi rằng đã biến thù hận thành tình yêu giống như
Chúa đã biến nước thành rượu vang.

GOETZ - Thù hận của anh thuộc về tôi. Tôi sẽ giải thoát
anh khỏi nó và khỏi Quỷ.

HEINRICH, với giọng nói thay đổi làm như có một
kẻ khác nói qua miệng ông ta. - Nhân danh Cha và Con
và Thánh Thần. Cha chính là ta, Quỷ là con trai ta, thù
hận chính là Thánh Thần. Người chặt khúc Tam vị nhất
thể trên trời còn nhanh hơn cắt Tam vị nhất thể của ta
ra làm ba.

GOETZ - Vậy xin chào. Hãy đi rao giảng lễ ở Worms và
hẹn gặp trong chín tháng nữa.

HEINRICH - Ta sẽ không bao giờ trở lại Worms và ta

sẽ không bao giờ rao giảng lễ nữa. Ta không còn của hội thánh, tên hề ạ. Họ đã truất ta quyền cử hành các thánh lễ và cho chịu lẽ.

GOETZ - Họ có thể trách cứ anh về điều gì?

HEINRICH - Rằng ta đã bị mua chuộc để giao thành phố.

GOETZ - Đó là lời nói láo xấu xa.

HEINRICH - Lời nói láo ấy do chính ta thực hiện. Ta đã bước lên Tòa giảng và ta đã thú tội trước tất cả mọi người; lòng yêu thích tiền bạc của ta, tính ganh ghét của ta, sự vô kỷ luật của ta và các ham muốn xác thịt của ta.

GOETZ - Anh nói láo.

HEINRICH - Rồi sao? Khắp nơi trong thành Worms người ta nói rằng giáo hội muốn diệt hết người nghèo và giáo hội đã hạ lệnh cho ta giao nộp để bị tàn sát. Cân có một cái cớ cho giáo hội chối bỏ ta.

GOETZ - Này, anh được giải oan.

HEINRICH - Người duy biết người ta chẳng giải oan bao giờ!

GOETZ - Phải. Chẳng có gì không xoá bỏ được gì. (*Một lát. Bỗng đi lại HEINRICH.*) Điều gì đã xảy đến với CATHERINE?

HEINRICH - Máu cô ta nhiễm độc, khắp người cô đầy mụn nhọt. Đã ba tuần cô không ăn không ngủ.

GOETZ - Tại sao anh không ở lại bên nàng.

HEINRICH - Cô ta chẳng giúp gì được cho ta và ta cũng chẳng làm được gì cho cô ta.

NASTY đi vào và đứng ở cuối sân khấu.

GOETZ - Cần chăm sóc nàng.

HEINRICH - Cô ta không thể lành bệnh, cô ta cần phải chết.

GOETZ - Nàng chết vì sao?

HEINRICH - Vì xấu hổ. Thân thể cô ta làm cô ghê tởm bởi tất cả các bàn tay đàn ông đã đặt lên đó. Tim cô ta còn làm cô tởm lợm hơn bởi hình ảnh người còn đọng lại. Căn bệnh chết người của cô ta, chính là người.

GOETZ - Đó là hồi năm ngoái, linh mục, và ta không khước từ những lỗi lầm của năm qua. Ta sẽ trả giá cho lỗi lầm ấy trong thế giới bên kia và trong cõi vĩnh hằng. Nhưng trong thế giới này, vốn hữu hạn, ta không để mất giây phút nào.

HEINRICH - Vậy là có hai GOETZ.

GOETZ - Hai, đúng. Một GOETZ đang sống làm điều Tốt và một GOETZ đã chết đã làm điều Xấu.

HEINRICH - Và người đã chôn các tội lỗi của người cùng với cái chết?

GOETZ - Đúng.

HEINRICH - Hoàn toàn đúng. Chỉ có điều không

phải anh chàng GOETZ đã chết đang giết cô bé, mà chính là gã GOETZ đẹp trai hoàn toàn trong sạch mà nàng đã yêu tha thiết.

GOETZ - Người nói láo! Chính tên GOETZ độc ác đã phạm tội.

HEINRICH - Đó không phải là một tội. Bằng cách làm nhục cô ta người đã cho cô nhiều hơn cái người vốn có: tình yêu. Sự thể là cô ta yêu người, ta không biết vì sao. Và rồi, một bữa đẹp trời kia, ân sủng đụng đến người, vậy là người díu một mớ tiền vào tay CATHERINE và đuổi cô đi. Cô ta chết vì thế.

GOETZ - Ta có thể sống với một con điểm sao?

HEINRICH - Được chớ, vì chính người đã làm nàng nôn nóng nỗi ấy.

GOETZ - Cần khước từ điều Tốt hoặc khước từ nàng.

HEINRICH - Nếu người giữ cô ta lại, có lẽ người đã cứu được cô và cả người cùng với cô ta. Nhưng sao? Chỉ cứu vớt có một linh hồn thôi sao? Một GOETZ không lê hạ mình đến thế? Người ta có những dự định lớn lao hơn nhiều.

GOETZ, đột ngột. - Nàng ở đâu?

HEINRICH - Trên đất của chính người.

GOETZ - Vậy nàng muốn gặp lại ta?

HEINRICH - Phải. Và rồi cái Xấu đã hạ gục nàng trên đường đi.

GOETZ - Ở đâu?

HEINRICH - Ta sẽ không nói với ngươi: Người đã gây đủ đau khổ cho cô ta rồi.

GOETZ, *đưa nắm tay lên, giận dữ.* - Ta... (*Trấn tĩnh lại.*) Được lắm, ta sẽ tự tìm nàng. Tạm biệt, **HEINRICH**. (*Nghiêng đầu về phía Quỷ.*) Xin chào. (*Quay qua phía NASTY.*) Lại đây, **NASTY**.

HEINRICH, *giật mình.* - **NASTY!**

NASTY muốn theo **GOETZ**, **HEINRICH** cản đường.

MÀN 4

HEINRICH, NASTY

HEINRICH, *rụt rè.* - **NASTY!** (*Mạnh bạo hơn.*) **NASTY**, tôi đang tìm anh. Dừng lại! Tôi cần phải nói với anh. Cứ khinh bỉ tôi như anh muốn miễn là anh nghe tôi nói. Tôi đã đi qua vùng đất SCHULHEIM: cuộc nổi dậy đang mạnh nha.

NASTY - Để tôi đi... Tôi biết rồi.

HEINRICH - Cuộc nổi dậy này, anh có mong không? Nói đi, anh có mong nổi dậy không?

NASTY - Bộ việc này làm anh quan tâm à? Để tôi đi.

HEINRICH, *giang tay.* - Anh sẽ không được đi khi chưa trả lời tôi.

NASTY im lặng nhìn HEINRICH, rồi quyết định.

NASTY - Dù tôi có mong muốn hay không, cũng chẳng ai ngăn chặn được.

HEINRICH - Tôi, tôi có thể. Trong hai ngày, tôi có thể dựng lên một con đê ngăn biển cá. Để đổi lại, NASTY, tôi muốn anh tha thứ cho tôi.

NASTY - Vẫn trò chơi tha thứ à? (*Một lát.*) Đó là trò chơi làm tôi nản: Tôi không ở trong cuộc. Tôi không có phẩm chất để kết tội cũng như giải tội: Đó là việc của Chúa.

HEINRICH - Nếu Chúa cho tôi chọn lựa giữa sự tha thứ của Người và của anh, tôi sẽ chọn của anh.

NASTY - Anh chọn lầm rồi; anh rời bỏ Thiên đường vì một lời nói thoảng qua.

HEINRICH - Không, NASTY; tôi rời bỏ sự tha thứ của Thiên đường để lấy sự tha thứ của Trần thế.

NASTY - Trần thế không tha thứ.

HEINRICH - Người làm ta mệt mỏi.

NASTY - Vậy sao?

HEINRICH - Không phải tôi nói với anh. (*Với NASTY*). Anh không giúp tôi cố gắng dễ dàng; người ta đẩy tôi đến hận thù, NASTY; người ta đẩy tôi đến hận thù và anh chẳng giúp tôi. (*Làm dấu ba lần.*) Ồn rồi, giờ hãy để ta yên một lát coi. Nghe đây. Nhanh lên. CÁC NÔNG DÂN hình thành

tổ chức. Họ sẽ nói chuyện với bọn chủ đất. Việc này cho chúng ta ít ngày.

NASTY - Anh sẽ làm gì?

HEINRICH, *chỉ nhà thờ*. - Anh đã thấy họ rồi. Họ sẽ liều chết đến cùng cho giáo hội; lòng kính tín trong các vùng quê mạnh hơn tất cả các vùng còn lại trong nước Đức.

NASTY lắc đầu.

NASTY - Các cha xứ của anh bất lực: Người ta yêu họ, đúng vậy, nhưng nếu họ lên án cuộc nổi dậy, họ sẽ rao giảng trong sa mạc.

HEINRICH - Tôi chẳng trông cậy gì đến các bài diễn văn của họ, mà vào sự yên lặng của họ. Hãy tưởng tượng: một buổi sáng đẹp trời, lúc thức giấc, dân làng thấy cổng nhà thờ mở toang và nhà thờ trống rỗng; cha xứ đã biến mất. Chẳng có ai trước bàn thờ, chẳng có ai trước kho đồ thánh hay hầm mộ dưới giáo đường, cũng chẳng có ai ở nhà của cha xứ...

NASTY - Điều này có thể thực hiện được không?

HEINRICH - Tất cả đều sẵn sàng. Anh có người ở đây không?

NASTY - Dám người.

HEINRICH - Bảo họ đi khắp xứ, kêu ầm ĩ hơn bất cứ ai khác, và nhất là với giọng báng bổ. Họ phải gây nên xì-

căng-đan và hoảng sợ. Rồi, ở Righi, Chủ nhật tối, bảo họ bắt cóc cha xứ giữa lúc đang hành lễ, họ dẫn ông ta vô rừng và họ trở về với những lưỡi kiếm dính đầy máu. Tất cả các linh mục trong vùng bí mật rời làng trong đêm sau đó và sẽ đến lâu đài Markstein nơi người ta chờ họ. Bắt đầu từ thứ Hai, Chúa lên trời. Trẻ nít sẽ không được rửa tội, tội lỗi sẽ không được giải và những người bệnh sẽ lo sợ chết không được xưng tội! Sự sợ hãi sẽ bóp chết cuộc nổi dậy.

NASTY, *suy nghĩ*. - Điều này có thể...

Cửa nhà thờ mở ra. có tiếng đại phong cầm. CÁC NÔNG DÂN đi ra khiêng theo tượng trên cáng.

NASTY, *nhìn họ*. - Nếu điều này có thể, thì sẽ được thực hiện.

HEINRICH - **NASTY**, tôi van anh, nếu kế hoạch thành công, hãy nói với tôi rằng anh tha thứ cho tôi.

NASTY - Tôi muốn nói vậy lắm. Điều bất hạnh là, tôi biết anh là ai.

CẢNH SÁU

Bên trong nhà thò mười lăm ngày sau. Toàn thể dân làng đến đây ẩn náu và không ra ngoài nữa. Họ ăn tại đó, ngủ tại đó. Vào lúc này, họ đang cầu nguyện. NASTY và HEINRICH nhìn họ cầu nguyện. Đàn ông và đàn bà nằm trên đất; họ mang cả những người bệnh và người tàn tật vô nhà thò. Có người rên rỉ và cục cựa ở chân Tòa giảng...

MÀN 1

CÁC NÔNG DÂN đang cầu nguyện, NASTY và HEINRICH

NASTY, *tự nói với mình.* - Ta không thể nghe họ được nữa! Than ôi! Các bạn chẳng còn gì ngoài sự giận dữ mà ta đã thổi tắt.

HEINRICH - Anh nói gì vậy?

NASTY - Chẳng có gì.

HEINRICH - Anh không vừa lòng?

NASTY - Không.

HEINRICH - Khắp nơi, mọi người chen nhau trong các nhà thờ, sự sợ hãi kềm họ lại và cuộc nổi dậy bị bóp chết từ trong trứng. Anh còn muốn gì hơn? (*NASTY không trả lời.*) Vậy tôi vui mừng cho cả hai ta. (*NASTY đánh HEINRICH.*) Anh làm gì vậy?

NASTY - Nếu anh vui mừng, ta đánh gãy lưng anh.

HEINRICH - Anh không muốn tôi vui mừng về thắng lợi của chúng ta?

NASTY - Tôi không muốn anh vui mừng vì đã bắt mọi người bò bằng bốn cẳng.

HEINRICH - Điều tôi làm, là làm cho anh và với sự đồng ý của anh. Bộ anh nghi ngờ cả anh sao, tiên tri? (*NASTY nhún vai.*) Tuy nhiên, đây không phải lần đầu anh nói láo với họ.

NASTY - Đây là lần đầu tôi bắt họ quỳ gối để ngăn họ tự bảo vệ; đây là lần đầu tôi thoả hiệp với mê tín dị đoan và tôi liên minh với Quỉ.

HEINRICH - Anh sợ à?

NASTY - Quỉ là tạo vật của Chúa; nếu Chúa muốn vậy, Quỉ sẽ vâng lời tôi. (*Bỗng nhiên.*) Tôi ngạt thở trong nhà thờ này, chúng ta ra thôi.

MÀN 2

HEINRICH và **NASTY** sắp bước ra.

GOETZ đột ngột đi vào và tiến thẳng đến trước **HEINRICH**.

GOETZ - Đồ chó! Tất cả các phương tiện đối với ngươi đều tốt để ngươi thắng cá độ. Ngươi làm ta mất mười lăm ngày, ta chạy vòng khắp vùng đất của ta mười lần để tìm nàng và ta được biết nàng ở đây, trong lúc ta tìm nàng ở chỗ quỉ quái nào đâu. Ở đây, bệnh hoạn, nằm trên nền đá. Bởi lỗi của ta. (*HEINRICH thoát được và ra ngoài với NASTY. GOETZ lập lại cho mình.*) Bởi lỗi của ta... Không có gì, ta có vẻ giả dối. Nàng muốn sự xấu hổ, ta chẳng có. Chính sự kiêu ngạo làm rỉ máu tất cả các vết thương của ta: từ ba mươi lăm năm nay, ta kiêu ngạo quá cỡ, đó là cách ta chết vì xấu hổ. Phải thay đổi điều này. (*Đột ngột.*) Hãy tước bỏ ý nghĩ ra khỏi ta! Tước bỏ đi! Hãy làm ta tự quên đi! Hãy biến ta thành côn trùng! Mong được như nguyện! (*Tiếng lầm rầm của CÁC NÔNG DÂN cầu nguyện to dần, rồi nhỏ dần.*) **CATHERINE!** (*GOETZ đi xuyên qua đám đông, nhìn từng người và gọi.*) **CATHERINE!** **CATHERINE!** (*Đến trước một hình người nằm trên nền đá. GOETZ giờ tấm mền đắp hình người đó, bỏ rơi xuống trở lại, yên tâm. Khuất sau một cột trụ. Người ta vẫn còn nghe tiếng GOETZ gọi.*) **CATHERINE!**

MÀN 3

Chỉ còn CÁC NÔNG DÂN.

Đồng hồ gõ bảy tiếng.

MỘT NGƯỜI NẰM NGỦ, đang nằm trên nền đá, giật mình tỉnh giấc. - Mấy giờ rồi? Chúng ta đang ở ngày nào?

TIẾNG ĐÀN ÔNG - Một buổi sáng Chủ nhật và bây giờ là bảy giờ.

- Không, không phải Chủ nhật.

- Đã hết rồi những ngày Chủ nhật, hết rồi. Sẽ không bao giờ có Chủ nhật nữa, cha xứ của chúng ta đã mang những ngày Chủ nhật theo ông.

- Ông để lại cho chúng ta những ngày còn lại trong tuần, những ngày làm việc và đói khát đáng nguyên rủa.

MỘT NÔNG DÂN - Vậy thì quỉ tha ma bắt cho rồi! Tôi lại ngủ đây! Các bạn đánh thức tôi vào ngày Phán xét.

MỘT PHỤ NỮ - Chúng ta hãy cầu nguyện.

HILDA vào, mang theo một bó rơm và có hai nông dân đi theo, họ cũng mang rơm.

MÀN 4

NHỮNG NGƯỜI CŨ, HILDA, rồi GOETZ

NGƯỜI ĐÀN BÀ 1 - HILDA, HILDA đó!

NGƯỜI ĐÀN BÀ 2 - Chúng tôi nhớ cô quá. Có điều chỉ xảy ra ở bên ngoài? Kể chúng tôi nghe với.

HILDA - Chẳng có gì để kể. Im lặng khắp nơi, trừ tiếng thú vật kêu thét vì chúng sợ.

MỘT TIẾNG NÓI - Trời đẹp không?

HILDA - Tôi không biết.

TIẾNG NÓI - Cô không nhìn trời à?

HILDA - Không. (*Một lát.*) Tôi mang rơm vào đây để làm giường cho người bệnh. (*Với hai nông dân.*) Giúp tôi với. (*Nàng nâng một người bệnh dậy và đặt anh ta trên chiếc giường bằng rơm.*) Vậy. Bây giờ đến người này. (*Cũng vậy.*) Đến bà này. (*Nàng nâng một bà già rồi bà bỗng bật khóc nức nở.*) Đừng khóc nữa, cháu van bà; đừng tước mất can đảm của họ. Nào, bà ơi, nếu bà khóc, tất cả họ sẽ khóc theo bà.

BÀ GIÀ, *thút thít.* - Chuỗi tràng hạt của tôi, kia kia...

Bà chỉ nền đá, chõ bà vừa nằm trước đó.

HILDA, *khó chịu, cầm tràng hạt và quăng lên đầu gối bà.*

- Cầm lấy! (*Nàng trấn tĩnh và dịu dàng hơn.*) Cầu nguyện đi nào, cầu nguyện đi! Thà cầu nguyện hơn là khóc, vậy ít

gây ôn ào hơn. A! Coi nào, không nên vừa cầu nguyện vừa khóc cùng lúc. (*Nàng dùng khăn tay của mình lau nước mắt cho bà già.*) Vậy đó! Vậy đó! Hỉ mũi đi! Rồi xong! Đừng khóc nữa, cháu nói với bà rồi: Chúng ta đâu có phạm tội và Chúa không có quyền trừng phạt chúng ta.

BÀ GIÀ, *thút thít*. - Ôi! Con gái à! Con biết rõ Người có tất cả mọi quyền.

HILDA, *mạnh bạo*. - Nếu Người có quyền trừng phạt những kẻ vô tội, con sẽ bán mình cho Quỷ ngay lập tức. (*Mọi người giật mình và nhìn nàng. Nàng nhún vai và đến dựa vào cột. Nàng nhìn chăm chú một lát, như bị ám ảnh bởi kỷ niệm. Rồi, bỗng nhiên, vẻ chán nản.*) Gớm!

NGƯỜI ĐÀN BÀ 1 - HILDA! Cô sao vậy!

HILDA- Chẳng sao.

NGƯỜI ĐÀN BÀ - Cô rất giỏi trong việc trả lại hy vọng cho chúng tôi...

HILDA - Hy vọng vào ai? Vào cái gì?

NGƯỜI ĐÀN BÀ - HILDA, nếu cô thất vọng, tất cả chúng tôi đều thất vọng theo cô.

HILDA- Tốt. Đừng để ý đến điều tôi nói. (*Nàng rùng mình.*) Trời lạnh. Các bạn là hơi ấm duy nhất của loài người. Các bạn cần siết chặt nhau lại và chờ đợi...

MỘT GIỌNG NÓI - Phải chờ đợi gì?

HILDA- Được sưởi ấm. Chúng ta đói khát, chúng ta sợ

hở, chúng ta bệnh hoạn, nhưng điều đáng kể duy nhất, là được sưởi ấm.

NGƯỜI ĐÀN BÀ - Vậy hãy đến dựa vào tôi đi, hãy đến đây! (*HILDA không động đậy. Người đàn bà đứng dậy đi về phía nàng.*) Cô ấy chết rồi à?

HILDA - Phải.

NGƯỜI ĐÀN BÀ - Chúa rước linh hồn cô ấy.

HILDA - Chúa? (*Cười khan.*) Chúa không thích vậy đâu.

NGƯỜI ĐÀN BÀ - HILDA, sao cô dám nói thế?

Tiếng ồn trong đám đông.

HILDA - Cô ấy đã thấy Địa ngục trước khi chết. Bỗng nhiên cô ấy đứng thẳng dậy, cô ấy nói lên điều cô ấy thấy và rồi cô ấy chết.

NGƯỜI ĐÀN BÀ - Không ai canh chừng cô ấy?

HILDA - Không. Bà muốn đến đó không?

NGƯỜI ĐÀN BÀ - Các vàng tôi cũng không.

HILDA - Tốt. Tôi quay lại đó liên bảy giờ. Hãy cho tôi chút ít thì giờ để sưởi ấm.

NGƯỜI ĐÀN BÀ, *quay về phía đám đông.* - Hãy cầu nguyện, các anh em! Hãy nắn nỉ tha thứ cho người con gái chết đáng thương ấy, người đã thấy Địa ngục và dành để mình sa xuống đó.

Bà ta bước tách ra và quỳ xuống. Tiếng rì rầm cầu nguyện đều đều. GOETZ xuất hiện và nhìn HILDA vẫn đang đứng tựa vào cột.

HILDA, nói nho nhỏ. - Năn nỉ Ngài tha thứ! Vậy Ngài có gì mà tha thứ cho chúng tôi? Chính Ngài mới phải năn nỉ chúng tôi! Với tôi, tôi chẳng biết Ngài để dành cho tôi cái gì và tôi chẳng hiểu quái gì về điều ấy, nhưng nếu ngài để nàng sa xuống Địa ngục, tôi không muốn Thiên đường của Ngài. Ngài tưởng một ngàn năm trên Thiên đường sẽ làm tôi quên được nỗi khiếp sợ trong ánh mắt nàng ư? Tôi chỉ khinh bỉ những kẻ được lựa chọn ngu ngốc của Ngài, bọn họ vui mừng khi thấy có những người bị sa xuống Địa ngục và những người nghèo khổ trên trái đất; tôi, tôi về phe với mọi người và tôi sẽ không rời bỏ họ; Người có thể làm tôi chết không có linh mục và triệu tập tôi bất thình lình đến trước Tòa phán xét của ngài. Chúng ta sẽ coi xem ai phán xét ai. (*Một lát.*) Nàng yêu hắn. Suốt đêm, nàng thét gào tên hắn. Nhưng hắn có cần gì nàng đâu, tên con hoang ấy? (*Nàng bỗng quay về phía họ.*) Nếu các bạn muốn cầu nguyện, hãy cầu xin máu đã đổ ở Righi rơi trở lại xuống đầu **GOETZ**!

MỘT TIẾNG NÓI - GOETZ!

HILDA - Chính hắn là tội phạm!

TIẾNG NÓI - Cầu mong Chúa trừng phạt GOETZ, gã con hoang!

GOETZ, *cười ngắn*. - Và vậy đó! Dù ta làm điều Xấu, dù ta làm điều Tốt, ta luôn làm ta bị ghét bỏ. (*Với MỘT NÔNG DÂN.*) Cô gái đó là ai vậy?

NGƯỜI NÔNG DÂN - Nay, đó là HILDA.

GOETZ - HILDA nào?

NGƯỜI NÔNG DÂN - HILDA Lemn. Cha nàng là chủ máy xay giàu nhất làng.

GOETZ, *chưa chát*. - Các bạn nghe nàng như nghe sấm truyền. Nàng nói các bạn cầu nguyện chống lại GOETZ và rồi tất cả mọi người đều quỳ gối.

NGƯỜI NÔNG DÂN - À, vì chúng tôi rất yêu cô ta.

GOETZ - Các bạn yêu nàng? Nàng giàu và các bạn yêu nàng?

NGƯỜI NÔNG DÂN - Cô ấy không còn giàu nữa. Năm ngoái, cô ấy phải vô tu viện và trong nạn đói, cô từ khước lời khấn để đến sống cùng chúng tôi.

GOETZ - Nàng làm thế nào để mọi người yêu nàng?

NGƯỜI NÔNG DÂN - Cô ấy sống như một người em gái tốt bụng, cô nhịn mọi thứ, cô giúp mọi người...

GOETZ - Đúng, đúng. Tất cả các điều ấy, tôi cũng biết làm. Phải có một cái gì khác, hen?

NGƯỜI NÔNG DÂN - Tôi chẳng biết gì khác.

GOETZ - Không có gì? Hừm!

NGƯỜI NÔNG DÂN - Cô ấy... Cô ấy dễ thương.

GOETZ, *bật cười*. - Dễ thương? Cám ơn, anh bạn tốt, anh đã soi sáng cho tôi (**GOETZ** đi ra xa.) Nếu đúng nàng làm điều Tốt, tôi sẽ sung sướng như là cần phải thế: miễn là Nước Cha đến đây, do nàng hay do tôi là điều không quan trọng. (*Nhin nàng với vẻ căm hận*.) Như một cô em gái tốt bụng! Và ta? Ta đã chẳng sống y như một nhà tu? Nàng đã làm điều chi mà ta không làm? (*Tới gần HILDA*.) Xin chào! Cô biết CATHERINE?

HILDA, *giật mình*. - Tại sao ông hỏi tôi vậy? Ông là ai?

GOETZ - Trả lời tôi đi. Cô biết nàng?

HILDA - Phải. Phải. Tôi biết nàng. (*Nàng đột ngột đẩy mũ trùm đầu phủ kín mặt của GOETZ ra phía sau, và làm lộ khuôn mặt GOETZ*.) Và ông, tôi cũng biết ông nữa, mặc dù tôi chưa thấy ông bao giờ. Ông là GOETZ?

GOETZ - Phải, tôi là GOETZ.

HILDA - Rốt cuộc!!

GOETZ - Nàng ở đâu?

HILDA *nhìn GOETZ không trả lời với nụ cười giận dữ*.

HILDA - Ông sẽ thấy nàng, không cần hấp tấp.

GOETZ - Cô tưởng nàng muốn đau khổ thêm năm phút nữa à?

HILDA - Ông tưởng nàng hết đau khổ khi thấy ông à? (*Nàng nhìn GOETZ. Một lát*.) Cả hai người đều chờ đợi.

GOETZ - Chúng tôi chờ đợi gì?

HILDA - Chờ tôi thoải mái nhìn ông kỹ đã.

GOETZ - Đồ điên! Tôi không biết cô, cũng chẳng muốn biết cô.

HILDA - Còn tôi, tôi biết ông.

GOETZ - Không.

HILDA - Không à? Trên ngực ông có một chùm lông xoăn tít, mọi người nói đó là nhung đen; bên háng trái của ông có một mạch máu tím nhạt căng phồng lên khi ông làm tình, phía trên thận có một vết bớt lớn bằng trái dâu.

GOETZ - Do đâu cô biết?

HILDA - Đã năm ngày đêm tôi chăm sóc CATHERINE. Ba người chúng ta cùng ở trong phòng, nàng, tôi và ông. Và chúng ta đã sắp đặt mọi việc tay ba. Nàng nhìn thấy ông khắp nơi và cuối cùng thì tôi cũng thấy ông. Mỗi đêm, cửa mở ra hai chục lần và ông bước vào. Ông nhìn nàng dáng vẻ lười biếng và tự phụ rồi ông dùng hai ngón tay ve vuốt gáy nàng. Như vậy nè. (*Nàng hung bạo cầm lấy tay GOETZ.*) Và này, chúng có cái gì, những ngón tay này? Chúng có cái gì? Đó là thịt với lông phía trên.

Nàng đẩy tay ra thật mạnh.

GOETZ - Nàng đã nói gì?

HILDA - Tất cả những gì cần nói để tôi ghê tởm ông.

GOETZ - Rằng tôi hung bạo, thô lỗ, gớm ghiếc?

HILDA - Rằng ông đẹp trai, thông minh, can đảm, rằng ông ngạo mạn và dũng mãnh, rằng một phụ nữ không thể thấy ông mà không yêu.

GOETZ - Nàng nói với cô về một GOETZ nào khác?

HILDA - Chỉ có một GOETZ.

GOETZ - Nhưng hãy nhìn tôi với cặp mắt của cô. Dữ tợn ở chỗ nào đâu? Ngạo mạn ở chỗ nào đâu? Than ôi, thông minh ở chỗ nào? Ngày trước, tôi nhìn rõ và nhìn xa, bởi cái Xấu vốn đơn giản, nhưng nhẫn quan của tôi đã bị rỗi và thế giới đầy áp những việc tôi không hiểu. HILDA! Nếu cô vui lòng, đừng là kẻ thù của tôi.

HILDA - Điều ấy có thể giúp gì cho ông, bởi tôi không có cách nào làm tổn thương ông?

GOETZ, chỉ CÁC NÔNG DÂN. - Bên cạnh những người này, cô làm tôi tổn thương.

HILDA - Những người này là của tôi và tôi là của họ; đừng lẫn lộn họ với chuyện của ông.

GOETZ - Thật là họ yêu cô à?

HILDA - Đúng, đó là sự thật.

GOETZ - Tại sao?

HILDA - Chẳng khi nào tôi tự hỏi điều ấy.

GOETZ - Hà! Bởi vì cô đẹp!

HILDA - Không, ông nhà bình à. Các ông thì khác, các ông yêu những người đàn bà đẹp bởi các ông chẳng có gì để làm và bởi các ông đánh chén những thức ăn có nhiều gia vị. Các anh em tôi làm việc suốt ngày và họ đói: Họ không có cặp mắt để nhìn sắc đẹp của phụ nữ.

GOETZ - Vậy thì cái gì? Bởi vì họ cần đến cô?

HILDA - Đúng hơn là bởi vì tôi, tôi cần đến họ.

GOETZ - Tại sao?

HILDA - Ông không hiểu đâu.

GOETZ, *đi lại phía nàng*. - Có phải họ yêu cô ngay lập tức không?

HILDA - Ngay lập tức, phải.

GOETZ, *tự nói*. - Đó đúng là điều ta nghĩ: Ngay lập tức hoặc không bao giờ. Thắng hay bại đã ngay từ trước; thời gian và nỗ lực chẳng ăn nhầm gì. (*Bỗng nhiên*.) Chúa không thể muốn vậy, thật bất công. Khác nào nói có những kẻ bị sa hoả ngục ngay khi mới sinh ra.

HILDA - Có đấy: thí dụ như CATHERINE.

GOETZ, *không nghe thấy nàng*. - Cô đã làm gì họ nào, cô phù thủy? Chắc chắn cô đã làm với họ điều gì đó để thành công trong lúc tôi thất bại?

HILDA - Và ông, để bỏ bùa mê CATHERINE, ông đã làm gì nàng?

Họ nhìn nhau như bị thôi miên.

GOETZ, *không ngừng nhìn nàng*. - Cô đã đánh cắp nơi tôi tình yêu của họ. Khi tôi nhìn cô, tôi nhìn thấy chính tình yêu của họ.

HILDA - Còn tôi, khi tôi nhìn ông, tôi thấy tình yêu của CATHERINE và điều này làm tôi ghê tởm.

GOETZ - Cô khiến trách tôi điều gì nào?

HILDA - Tôi khiến trách ông, nhân danh CATHERINE, vì đã đẩy nàng đến chỗ tuyệt vọng.

GOETZ - Điều ấy không liên quan đến cô.

HILDA - Tôi khiến trách ông, nhân danh các phụ nữ và đàn ông, vì đã quăng hàng xe bò đắt đai của ông lên chúng tôi và đã chôn chúng tôi dưới đó.

GOETZ - Cút mẹ cô đi... Ta chẳng có gì để biện bạch trước một phụ nữ.

HILDA - Tôi khiến trách ông, nhân danh chính tôi, vì ông đã ngủ với tôi trái ngược ý tôi.

GOETZ, *sững sờ*. - Ngủ với cô?

HILDA - Năm đêm liên tiếp, ông đã chiếm đoạt tôi bằng mưu mẹo và bạo lực.

GOETZ, *cười*. - Hắn là phải nằm mơ!

HILDA - Nằm mơ, phải. Chính là trong mơ. Trong giấc mơ của nàng: nàng đã lôi kéo tôi vào đó. Tôi muốn đau nỗi đau của nàng giống như tôi đã đau nỗi đau của họ, nhưng đó là một cái bẫy; bởi tôi phải yêu ông với tình yêu của

nàng. Chúa đáng ngợi khen, tôi thấy ông. Tôi thấy ông giữa ban ngày và tôi được giải thoát. Ban ngày, ông chỉ là chính ông thôi.

GOETZ - Nay, đúng vậy, hãy tỉnh giấc, tất cả diễn ra trong đầu cô; tôi chưa hề đụng đến cô, tôi chưa bao giờ nhìn thấy cô cho đến sáng nay: chẳng có điều gì xảy ra với cô cả.

HILDA - Chẳng có gì. Tuyệt đối chẳng có gì. Nàng kêu thét trong tay tôi, nhưng có sao đâu: chẳng có gì xảy ra với tôi vì ông không đụng đến ngực tôi, cũng không đụng vào miệng tôi. Mẹ kiếp, ông nhà binh đẹp trai của tôi ơi, ông cô độc như một gã hào phú và ông chẳng bao giờ đau đớn ngoài những vết thương mà người ta gây ra cho ông, đó chính là điều bất hạnh của ông. Tôi, tôi khó cảm nhận cơ thể tôi, tôi không biết cuộc sống của tôi bắt đầu từ đâu và chấm dứt khi nào và không phải lúc nào tôi cũng trả lời khi người ta gọi tôi, đôi lúc tôi còn ngạc nhiên vì mình có một cái tên. Nhưng tôi đau trong tất cả các cơ thể, người ta tát tôi trên tất cả các gò má, tôi chết vì tất cả những cái chết; tất cả những phụ nữ mà ông sở hữu bằng vũ lực, ông đã cưỡng hiếp họ trong thịt da tôi.

GOETZ, *hört hört*. - Rồi! (*HILDA nhìn GOETZ kinh ngạc.*) Cô sẽ là người đầu tiên!

HILDA - Người đầu tiên?

GOETZ - Người đầu tiên yêu tôi.

HILDA - Tôi?

Nàng cười.

GOETZ - Cô đã yêu tôi rồi. Tôi đã ôm cô trong vòng tay năm đêm và đã ghi dấu ấn nơi cô. Cô yêu nơi tôi tình yêu mà CATHERINE dành cho tôi và tôi, nơi cô, tôi cũng yêu với tình yêu của nàng. Cô sẽ yêu tôi. Và nếu họ là của cô, như cô đã chắc chắn, họ cũng sẽ yêu tôi qua cô.

HILDA - Nếu một ngày kia mắt tôi nhìn ông âu yếm, tôi sẽ móc chúng ngay. (*GOETZ cầm cánh tay nàng. Nàng bỗng ngưng cười và nhìn GOETZ vẻ dữ tợn.*) CATHERINE đã chết.

GOETZ - Đã chết! (*Choáng váng bởi nguồn tin.*) Khi nào?

HILDA - Vừa mới rồi.

GOETZ - Nàng có... đau khổ không?

HILDA - Nàng đã thấy Địa ngục.

GOETZ, lão đảo. - Chết rồi!

HILDA - Nàng vuột khỏi ông, hen? Vậy hãy đi vuốt ve gáy nàng đi.

Lặng yên, rồi có tiếng kêu ở phía trong sân nhà thò. CÁC NÔNG DÂN đứng dậy và quay về phía cổng nhà thò. Một lát đợi chờ.

Tiếng rì rầm tăng dần, rồi HEINRICH và NASTY hiện ra, khiêng CATHERINE trên cáng.

MÀN 5

NHỮNG NGƯỜI CŨ, HEINRICH, NASTY và CATHERINE

CATHERINE (*nàng không kêu nữa. Nàng lẩm bẩm nửa mê nửa tỉnh.*) Không! Không! Không! Không! Không!

GOETZ, la lên. - **CATHERINE!** (Với **HILDA**.) Đồ thối thây! Cô nói dối tôi!

HILDA - Tôi... Tôi không nói dối ông, **GOETZ**, tim nàng đã ngừng đập.

Nàng cúi người trên CATHERINE.

HEINRICH - Chúng tôi nghe tiếng kêu trên đường: Nàng nói Quỉ đang rình nàng. Nàng khẩn cầu chúng tôi khiêng nàng đến chân thập tự giá.

Đám đông đứng trước họ, vẻ đe dọa.

TIẾNG NÓI - Không! Không! Cô ta đã sa hoả ngục! Ra khỏi đây! Đi ra! Ra khỏi đây ngay!

GOETZ - Mẹ nó, đồ chó, ta sẽ dạy cho các ngươi tình thương Thiên Chúa.

HILDA - Im đi; ông chỉ biết gây ra cái Xấu. (Với **CÁC NÔNG DÂN**.) Đây là một xác chết: linh hồn còn cố bám

vào đấy vì nàng bị quỉ dữ vây quanh. Các bạn cũng vậy, Quỉ rình rập các bạn. Ai sẽ nhủ lòng thương các bạn nếu các bạn không nhủ lòng thương nàng? Và ai sẽ thương yêu người nghèo nếu những người nghèo không tự thương yêu lấy nhau? (*Đám đông yên lặng tránh ra.*) Hãy mang nàng đến trước tượng Chúa vì nàng yêu cầu vậy.

HEINRICH và **NASTY** mang cảng đến chân Thánh giá.

CATHERINE - Ông ấy có ở đây không?

HILDA - Ai?

CATHERINE - Cha xứ.

HILDA - Vẫn chưa có.

CATHERINE - Đi tìm ông ta đi! Nhanh lên! Tôi sẽ sống được đến khi ông ấy tới.

GOETZ, *lại gần*. - **CATHERINE**!

CATHERINE - Có phải ông ấy không?

GOETZ - Anh đây, em yêu.

CATHERINE - Anh? A! Vậy mà em tưởng là cha xứ (*Nàng lại la lên.*) Tôi muốn linh mục, đi kiểm ông ấy nhanh lên; tôi không muốn chết không xứng tội!

GOETZ - **CATHERINE**, em không việc gì phải sợ cả, chúng sẽ không làm gì xấu với em đâu, em đã quá đau khổ trên mặt đất rồi.

CATHERINE - Em nói với anh rằng em đã thấy chúng.

GOETZ - Ở đâu?

CATHERINE - Khắp nơi. Hãy vẩy nước Thánh vào chúng. (*Nàng bắt đâu la.*) Cứu em với **GOETZ**, cứu em với; chính anh đã gây nên tất cả, em không phạm tội. Nếu anh yêu em, cứu em với!

HILDA vòng tay ôm nàng và cố đặt nàng nằm lại trên cảng. **CATHERINE** vừa kháng cự vừa la hét.

GOETZ, khẩn cầu. - **HEINRICH**.

HEINRICH - Tôi không còn là người của giáo hội nữa.

GOETZ - Nàng đâu biết. Nếu anh làm dấu thánh giá trên trán nàng, anh sẽ cứu nàng thoát khỏi kinh sợ.

HEINRICH - Ăn thua gì vì nàng sẽ lại thấy kinh sợ ở bên kia cuộc sống.

GOETZ - Nhưng đó là những ảo ảnh thôi, **HEINRICH**!

HEINRICH - Anh tưởng vậy à?

HEINRICH cười.

GOETZ - **NASTY**, anh đã cho rằng tất cả mọi người đều là linh mục.

NASTY nhún vai và tỏ vẻ bất lực nặng nề.

CATHERINE, không nghe họ nói. - Nhưng mọi người không thấy tôi sắp chết sao? (*HILDA muốn bắt nàng nằm xuống.*) Buông tôi ra! Buông tôi ra!

GOETZ, tự nhủ. - Nếu ta có thể, chỉ... (*Bỗng đi đến*

quyết định và quay sang đám đông.) Người đàn bà này bị hại do lỗi của tôi và chính bởi tôi nàng sẽ được cứu chuộc. Các người ra hết đi. (*Mọi người chậm chạp đi ra.* NASTY kéo theo HEINRICH. HILDA do dự.) Cả cô nữa, HILDA.

Nàng nhìn GOETZ và đi ra.

MÀN 6

GOETZ, CATHERINE; về sau, ĐÁM ĐÔNG

GOETZ - Ta bắt được ngươi rồi! Dầu ngươi bùn xỉn tới cõ nào với những phép lạ, phen này, ngươi phải làm một phép lạ cho ta.

CATHERINE - Họ đi đâu hết? Đừng để em một mình.

GOETZ - Không, CATHERINE, không, em yêu, anh sẽ cứu em.

CATHERINE - Anh sẽ làm cách nào? Anh không phải linh mục.

GOETZ - Anh sẽ cầu Chúa ban cho anh các tội lỗi của em. Em nghe anh nói không?

CATHERINE - Có.

GOETZ - Anh sẽ mang các tội thay cho em. Linh hồn em sẽ trong sạch như ngày em mới chào đời. Còn trong sạch hơn cả khi linh mục giải tội cho em.

CATHERINE - Làm sao em biết Chúa có chấp nhận lời anh không?

GOETZ - Anh sẽ câu nguyễn: Nếu anh quay trở lại phía em với một khuôn mặt bị cùi nham nhở hoặc đầy mụn nhọt, em có tin anh không?

CATHERINE - Có, anh yêu, em sẽ tin anh.

GOETZ, *đang ra xa.*

GOETZ - Các tội lỗi này là của con, Người đã biết. Hãy trả lại con những gì thuộc về con. Ngài không có quyền kết tội người đàn bà này bởi vì con là tội phạm duy nhất. Nào! Đây là cánh tay con, đây là mắt con và ngực con. Hãy găm mòn má con đi, mong sao các tội lỗi của nàng trở thành mủ trong mắt con và trong tai con, chúng đốt cháy lồng con, đùi con và dương vật con như chất a-xít. Hãy cho con bị cùi, bị dịch tả, bị dịch hạch, nhưng cứu lấy nàng!

CATHERINE, *giọng yếu hơn.* - **GOETZ**, cứu em với!

GOETZ - Ngài có nghe con nói không, đồ Chúa điếc? Ngài không thể khước từ việc đổi chác mà con đề nghị vì đó là lẽ công bằng.

CATHERINE - GOETZ! GOETZ! GOETZ!

GOETZ - A! Ta không thể nghe nổi giọng nói của nàng nữa. (*Leo lên Tòa giảng.*) Ngài đã chết cho loài người, đúng không nào? Vậy hãy nhìn coi: Loài người đau khổ. Cần phải chết lần nữa. Hãy cho con, cho con các vết thương của

ngài! Cho con vết thương ở sườn ngài, cho con hai lỗ thủng
nơi bàn tay ngài. Nếu một Chúa có thể chịu đau cho họ,
tại sao một người lại không thể? Ngài ganh tị với ta phải
không? Hãy cho ta những dấu thánh của ngươi! Hãy cho ta!
(GOETZ *đang hai tay thành hình chữ thập trước mặt Chúa.*)
Đưa chúng cho ta! Cho ta! Cho ta! (*Lập lại chữ “cho ta!”*
như một loại thần chú.) Bộ ngươi điếc sao? Mẹ kiếp, ta ngu
quá; hãy tự giúp ngươi, Chúa sẽ giúp ngươi sau! (GOETZ
rút dao găm ở thắt lưng ra, dùng tay phải đâm vào bàn tay
trái, dùng tay trái đâm vào bàn tay phải, rồi đâm vào sườn.
Xong quăng dao ra sau bàn thờ, nghiêng người để bôi máu
lên ngực tượng Chúa.) Tất cả vô đây! (*Mọi người vào.*) Chúa
đã đổ máu. (*Tiếng rì rầm. GOETZ đưa cao hai tay.*) Hãy
coi đây, trong tình thương của Người, Người đã cho phép
tôi mang những dấu thánh của Người. Máu của chúa Kitô,
hỡi các người anh em, máu của chúa Kitô chảy thành dòng
trên đôi tay tôi. (*Di xuống các bậc tam cấp của Tòa giảng và*
đến gần CATHERINE.) Đừng sợ gì nữa em yêu. Anh xoa
trán em, vuốt mắt em và miệng em với máu Chúa Jésus của
chúng ta. (GOETZ *bôi máu lên mặt CATHERINE.*) Em có
còn thấy chúng nữa không?

CATHERINE - Không.

GOETZ - Hãy chết bình an.

CATHERINE - Máu của anh, GOETZ, máu của anh.
Anh đã cho em máu của anh vì em.

GOETZ - Máu của Chúa, CATHERINE.

CATHERINE - Máu của anh...

Nàng chết.

GOETZ - Tất cả hãy quỳ xuống. (*Họ quỳ xuống.*) Linh mục của các bạn là đồ chó; nhưng không việc gì phải sợ nữa; tôi sẽ ở lại cùng các bạn: Chừng nào máu của Chúa còn chảy trên bàn tay này, không một bất hạnh nào động đến các bạn được. Hãy trở về nhà các bạn và vui chơi trở lại, đây là lễ hội. Bữa nay nước của Chúa bắt đầu với tất cả chúng ta. Chúng ta sẽ xây dựng Thành phố Mặt trời.

Một lát.

Đám đông chầm chậm đi ra không nói một lời.

Một phụ nữ đi ngang gần GOETZ, cầm lấy tay GOETZ và lấy máu bôi lên mặt mình. HILDA là người sau cùng, nàng lại gần GOETZ, nhưng GOETZ không nhìn nàng.

HILDA - Đừng làm gì xấu với họ.

GOETZ không trả lời. Nàng bỏ đi. GOETZ lảo đảo và tựa người vào cột.

GOETZ - Rốt cuộc họ thuộc về ta.

Màn.

HỒI III

CẢNH BẮY

Một địa điểm ở Alweiler

MÀN 1

CÁC NÔNG DÂN tụ tập quanh một nương dân là
CÔ GIÁO của họ.

Sau đó, KARL và một phụ nữ trẻ.

CÔ GIÁO (Là một phụ nữ trẻ, vẻ dịu hiền. Cô cầm một

chiếc gậy dùng để chỉ các chữ vạch trên mặt đất.) - Đây là chữ gì?

MỘT NÔNG DÂN - Đó là chữ A.

CÔ GIÁO - Và chữ này?

MỘT NÔNG DÂN KHÁC - Chữ M.

CÔ GIÁO - Và ba chữ này?

MỘT NÔNG DÂN - OSR.

CÔ GIÁO - Không phải.

MỘT NÔNG DÂN KHÁC - OUR.

CÔ GIÁO - Và nguyên tiếng?

MỘT NÔNG DÂN - Amour (Tình yêu.)

TẤT CẢ CÁC NÔNG DÂN - Tình yêu, Tình yêu...

CÔ GIÁO - Can đảm lên, các bạn! Chẳng bao lâu các bạn sẽ biết đọc. Các bạn sẽ phân biệt được điều tốt với điều xấu và điều thực với điều giả. Böyle giờ, hãy trả lời, bạn này này... Bản chất ban đầu của chúng ta là gì?

MỘT NÔNG DÂN, trả lời giống như đọc sách giáo khoa.

- Bản chất ban đầu của chúng ta là bản chất mà chúng ta có trước khi biết GOETZ.

CÔ GIÁO - Bản chất ấy ra sao?

MỘT NÔNG DÂN, cùng trò. - Bản chất ấy xấu.

CÔ GIÁO - Phải làm thế nào để chống lại bản chất ban đầu của chúng ta?

MỘT NÔNG DÂN - Bằng cách tạo ra nơi chúng ta một bản chất thứ hai.

CÔ GIÁO - Làm thế nào để tạo ra nơi chúng ta một bản chất thứ hai?

MỘT NỮ NÔNG DÂN - Bằng cách dạy cho cơ thể các cử chỉ của tình yêu.

CÔ GIÁO - Các cử chỉ của tình yêu có phải là tình yêu không?

MỘT NỮ NÔNG DÂN - Không, các cử chỉ của tình yêu không phải là...

HILDA vào, CÁC NÔNG DÂN chỉ nàng.

CÔ GIÁO - Gì đó? (Cô quay lại.) A ! HILDA... (Một lát.) Em gái... Cô làm chúng tôi ngại.

HILDA - Sao tôi lại làm các bạn ngại: tôi chẳng nói gì.

CÔ GIÁO - Cô chẳng nói gì, nhưng cô nhìn chúng tôi và chúng tôi biết cô không tán đồng chúng tôi.

HILDA - Tôi không thể nghĩ điều tôi muốn sao?

CÔ GIÁO - Không, HILDA. Ở đây mọi người nghĩ lớn tiếng giữa ban ngày ban mặt. Ý nghĩ của mỗi người thuộc về mọi người. Cô có muốn hợp nhất với chúng tôi không?

HILDA - Không!

CÔ GIÁO - Vậy cô không yêu chúng tôi?

HILDA - Có chớ, nhưng theo cách của tôi.

CÔ GIÁO - Cô không sung sướng về hạnh phúc của chúng tôi?

HILDA - Tôi... A, các anh em của tôi, các bạn đã chịu biết bao đau khổ: nếu các bạn sung sướng, tôi cũng phải sung sướng.

Karl đi vào với một tấm băng trên mắt, do một phụ nữ trẻ dắt.

CÔ GIÁO - Ai đến đó?

PHỤ NỮ TRẺ - Chúng tôi tìm Thành phố Mặt trời.

MỘT NÔNG DÂN - Thành phố Mặt trời, các bạn đang ở đó đấy.

PHỤ NỮ TRẺ, với *Karl*. - Tôi đã cá mà. Thật thiệt thòi quá vì ông không thể thấy vẻ hân hoan của họ: nó sẽ làm ông vui.

CÁC NÔNG DÂN chen chúc quanh họ.

KARL - A! Các bạn tốt quá.

MỘT NÔNG DÂN - Mọi người ở đây đều tốt. Tất cả mọi người đều sung sướng.

MỘT NÔNG DÂN KHÁC - Nhưng trong thời buổi hỗn loạn này chúng tôi không đi đó đi đây nữa. Và chúng tôi dành gói gọn lại để thương yêu lẫn nhau. Đó là lý do tại sao sự viếng thăm của ông lại làm chúng tôi tràn đầy vui thích.

MỘT NỮ NÔNG DÂN - Thật êm dịu khi được chiều chuộng một người khách lạ. Các bạn cần gì?

PHỤ NỮ TRẺ - Chúng tôi muốn gặp người có bàn tay chảy máu.

KARL - Có đúng là các bàn tay ông ta chảy máu?

MỘT NÔNG DÂN - Không ngày nào mà tay ông ấy không chảy máu.

KARL - Vậy tôi muốn ông ta bôi chút máu lên đôi mắt tội nghiệp của tôi để tôi nhìn lại được.

MỘT NỮ NÔNG DÂN - A! a! Đó đúng là việc của ông ấy. Ông ấy sẽ chữa lành cho ông!

KARL - Các bạn thật may mắn, khi các bạn có được một người như vậy. Và các bạn chẳng bao giờ làm điều xấu nữa?

MỘT NÔNG DÂN - Không ai uống rượu, không ai ăn cắp.

MỘT NÔNG DÂN KHÁC - Cấm chồng đánh vợ mình.

MỘT NÔNG DÂN - Cấm cha mẹ đánh con cái.

KARL, ngồi dựa trên ghế dài. - Mong sao các điều ấy kéo dài.

MỘT NÔNG DÂN - Điều ấy sẽ kéo dài khi nào Chúa còn muốn.

KARL - Than ôi !

KARL thở dài.

CÔ GIÁO - Sao ông lại thở dài.

KARL - Cô gái trẻ này đã thấy người người cầm võ khí khắp nơi. CÁC NÔNG DÂN và bọn chủ đất sắp đánh nhau.

CÔ GIÁO - Trên vùng đất Heidenstamn?

KARL - Không, nhưng ở tất cả các vùng bao quanh.

CÔ GIÁO - Trong trường hợp này, điều ấy không quan hệ gì đến chúng tôi. Chúng tôi không muốn điều xấu cho bất cứ ai và bốn phận của chúng tôi là làm sao cho tình yêu ngự trị.

KARL - Hoan hô! Vậy cứ mặc bọn họ giết lẫn nhau. Hận thù, giết chóc, máu của kẻ khác là các thực phẩm cần thiết cho hạnh phúc của các bạn.

MỘT NÔNG DÂN - Ông nói gì vậy? Ông điên rồi.

KARK - Nói thiệt, tôi lập lại điều người ta nói khắp nơi.

CÔ GIÁO - Người ta nói gì?

KARL - Họ nói rằng hạnh phúc của các bạn làm sự đau khổ của họ không thể chịu nổi nữa và sự tuyệt vọng đã đẩy họ đến những quyết định cực đoan. (*Một lát.*) Hừ! Các bạn có lý để chẳng có gì phải lo ngại: Vài giọt máu đổ lên hạnh phúc của các bạn, sá gì việc ấy! Trả giá như vậy đâu có quá đắt!

CÔ GIÁO - Hạnh phúc của chúng tôi là thiêng liêng. GOETZ đã nói với chúng tôi như vậy. Bởi vì chúng tôi

không chỉ sung sướng về phần chúng tôi, mà còn tạo cơ hội cho tất cả mọi người. Chúng tôi làm chứng cho tất cả mọi người và trước tất cả mọi người rằng hạnh phúc là điều có thể có. Làng này là một thánh điện và tất cả CÁC NÔNG DÂN phải hướng mắt về phía chúng tôi như các tín đồ Thiên chúa hướng về đất thánh.

KARL - Khi tôi quay trở lại làng, tôi sẽ loan báo khắp nơi tin tức tốt lành này. Tôi biết có những gia đình toàn gia chết đói và hẳn họ sẽ thoái mái khi biết rằng các bạn đây sung sướng thay cho họ. (*Yên lặng bối rối của CÁC NÔNG DÂN.*) Và các bạn sẽ làm gì, những người tốt bụng, nếu cuộc chiến nổ ra?

MỘT NỮ NÔNG DÂN - Chúng tôi sẽ cầu nguyện.

KARL - A! Tôi e rằng các bạn bắt buộc phải đứng về một phía.

CÔ GIÁO - Về điều này thì không!

TẤT CẢ CÁC NÔNG DÂN - Không! Không! Không!

KARL - Chẳng phải là một cuộc thánh chiến sao, cuộc chiến mà các nô lệ muốn trở thành người?

CÔ GIÁO - Tất cả các cuộc chiến đều vô đạo, chúng tôi trở thành những người bảo vệ cho tình yêu và những kẻ tử đạo cho hòa bình.

KARL - Bọn chủ đất cướp bóc, tàn bạo, giết chết anh em các bạn ngay cửa của các bạn và các bạn không căm thù chúng?

MỘT NỮ NÔNG DÂN - Chúng tôi thương xót họ vì họ hung bạo.

TẤT CẢ CÁC NÔNG DÂN - Chúng tôi thương xót họ.

KARL - Nếu chúng hung bạo, các nạn nhân của chúng nổi dậy là không đúng sao?

CÔ GIÁO - Bạo lực là không đúng dù từ đâu đến.

KARL - Nếu các bạn kết tội bạo lực của anh em các bạn, vậy các bạn ủng hộ bạo lực của bọn chủ đất à?

CÔ GIÁO - Không, chắc chắn vậy.

KARL - Phải là vậy, vì các bạn không muốn bạo lực chấm dứt.

CÔ GIÁO - Chúng tôi muốn bạo lực chấm dứt do ý muốn của chính các chủ đất.

KARL - Và ai sẽ cho chúng ý muốn ấy?

CÔ GIÁO - Chúng tôi.

TẤT CẢ CÁC NÔNG DÂN - Chúng tôi! Chúng tôi!

KARL - Từ nay đến lúc đó, CÁC NÔNG DÂN phải làm gì?

CÔ GIÁO - Chịu đựng, chờ đợi và cầu nguyện.

KARL - Đồ phản bội, vậy là các người bị lột mặt nạ: các người chỉ có tình yêu cho các người. Nhưng hãy coi chừng; nếu cuộc chiến này bùng nổ, người ta sẽ hỏi tội các người và người ta không chấp nhận chút nào cho các

người đứng trung lập trong khi anh em của các người bị cắt cổ đâu. Nếu CÁC NÔNG DÂN chiến thắng, e rằng họ sẽ đốt Thành phố Mặt trời để trừng phạt các người vì đã phản bội họ. Còn về bọn chủ đất, nếu chúng thắng trận, chúng chẳng khoan nhượng cho một mảnh đất cao quý còn nằm trong tay lũ nông nô đâu. Hãy cầm vũ khí, các bạn, hãy cầm vũ khí! Nếu các bạn không chiến đấu vì tình đồng bào thì ít nhất cũng vì quyền lợi: hạnh phúc, là phải biết tự bảo vệ.

MỘT NÔNG DÂN - Chúng tôi không đánh nhau.

KARL - Vậy họ sẽ đánh các bạn.

CÔ GIÁO - Chúng tôi sẽ hôn tay kẻ đánh chúng tôi, chúng tôi sẽ vừa chết vừa cầu nguyện cho những người đã giết chúng tôi. Khi nào chúng tôi còn sống chúng tôi có phương sách là để chúng tôi bị hại, nhưng khi chúng tôi chết chúng tôi sẽ ngũ cư trong linh hồn các bạn và tiếng nói của chúng tôi sẽ âm vang trong tai các bạn.

KARL - Con mẹ nó, bọn ngươi thuộc bài lăm! A! Bọn ngươi không phải là những tên phạm tội nhất, tội phạm chính là gã tiên tri giả đã đặt lòng nhân ái lầm lạc vào mắt các ngươi.

CÁC NÔNG DÂN - Hắn nhục mạ GOETZ của chúng ta!

Họ đi về phía KARL.

NGƯỜI PHỤ NỮ TRẺ - Các bạn có đánh một người mù, khi các bạn là những người cho rằng mình sống là để yêu thương?

MỘT NÔNG DÂN, *lột tấm băng trên mắt KARL.* - Mù hay chưa kia! Nhìn nè: Đây là KARL, người hầu ở lâu đài, tim hắn thúi hoắc bởi hận thù và đã nhiều tuần nay, hắn rảo quanh, rao giảng bất hòa và phản loạn.

CÁC NÔNG DÂN - Treo cổ hắn lên!

HILDA - Nay, các bạn dễ thương, vậy bây giờ các bạn nổi giận à? KARL là đồ chó má vì hắn đã thúc giục các bạn gây chiến. Nhưng hắn nói sự thật và tôi không cho phép các bạn đánh kẻ nói lên sự thật, dù hắn từ đâu đến cũng vậy. Sự thật là, các anh em của tôi, Thành phố Mặt trời của các bạn xây dựng trên sự khốn cùng của những người khác: để bọn chủ đất khoan nhượng cho nó, CÁC NÔNG DÂN phải chịu đựng kiếp nô lệ. Các anh em, tôi không trách cứ hạnh phúc của các bạn, nhưng tôi cảm thấy thanh thản hơn khi chúng ta cùng khổ cực với nhau, bởi sự khổ cực của chúng ta là chung của tất cả loài người. Trên mặt đất nhuốm máu này mọi niềm vui đều dung tục và những kẻ sung sướng đều cô đơn.

MỘT NÔNG DÂN - Đi đi! Cô chỉ thích sự khốn cùng, còn GOETZ, ông ấy muốn xây dựng!

HILDA - GOETZ của các bạn là một gã bịp. (*Nhiều*

tiếng rì rầm.) Thế nào? Các bạn còn chờ gì mà chưa đánh tôi và treo cổ tôi lên?

GOETZ vào.

MÀN 2

NHỮNG NGƯỜI CŨ, GOETZ

GOETZ - Những bộ mặt đe dọa này là gì đây?

MỘT NÔNG DÂN - **GOETZ**, chính là...

GOETZ - Im đi! Tôi không muốn nhìn cặp lông mày nhăn nhó như thế nữa. Hãy mỉm cười trước đã, bạn sẽ nói sau. Nào, mỉm cười coi.

CÁC NÔNG DÂN *mỉm cười.*

MỘT NÔNG DÂN, *mỉm cười.* - Người này đến rao giảng với chúng tôi về cuộc nổi dậy.

GOETZ - Càng tốt, đó là một thử thách. Cần phải biết nghe lời thù hận.

MỘT NỮ NÔNG DÂN, *mỉm cười.* - Hắn đã nhục mạ ông, **GOETZ**, và nói ông là tiên tri giả hiệu.

GOETZ - KARL tốt bụng ơi, anh ghét tôi nhiều đến thế sao?

KARL - Thật lòng mà nói, phải: đủ nhiều đến thế.

GOETZ - Vậy do tôi không biết cách làm cho tôi được yêu: hãy tha thứ cho tôi. Hãy tiễn chân ông ta đến tận cổng làng, cho ông ta thực phẩm và hôn ông vì nền hòa bình.

KARL - Tất cả những trò này sẽ kết thúc bằng một cuộc tàn sát, GOETZ. Mong sao máu của những người này lại đổ xuống đầu ngươi.

GOETZ - Xin được như nguyện.

Họ đi ra.

MÀN 3

NHỮNG NGƯỜI CŨ, thiếu KARL và NGƯỜI PHỤ NỮ TRẺ

GOETZ - Chúng ta hãy cầu nguyện cho họ.

CÔ GIÁO - GOETZ, có điều gì làm chúng tôi bối rối.

GOETZ - Nói đi.

CÔ GIÁO - Điều đó liên quan đến HILDA. Chúng tôi rất yêu cô ấy, nhưng cô ấy làm chúng tôi phiền: cô ấy không đồng ý với ông.

GOETZ - Tôi biết rồi.

HILDA - Điều đó có hại gì cho các bạn vì tôi sẽ bỏ đi.

GOETZ, ngó người. - Cô bỏ đi?

HILDA - Lát nữa.

GOETZ - Tại sao?

HILDA - Bởi vì họ sung sướng.

GOETZ - Thì sao?

HILDA - Với những người sung sướng, tôi không có ích gì.

GOETZ - Họ yêu cô.

HILDA - Hắn vậy rồi, hắn vậy rồi. Nhưng họ sẽ tự an ủi lẫn nhau.

GOETZ - Họ vẫn cần đến cô.

HILDA - Ông tưởng vậy? (*Cô quay về phía CÁC NÔNG DÂN.*) Tôi có còn cần cho các bạn nữa không? (*Im lặng bối rối nơi CÁC NÔNG DÂN.*) Ông thấy đó. Tôi còn có thể giúp gì cho họ được, vì họ đã có ông. Tạm biệt.

GOETZ, với CÁC NÔNG DÂN. - Các bạn để cô ấy ra đi mà không nói một lời? Đồ bội bạc, vậy mà chính cô ấy đã cứu các bạn khỏi niềm tuyệt vọng khi các bạn còn đau khổ. Hãy ở lại đây HILDA, nhân danh họ mà tôi khẩn cầu cô. Và các bạn, tôi ra lệnh cho các bạn trả lại tình yêu của các bạn cho nàng.

HILDA, bỗng nhiên với vẻ sôi nổi. - Giữ lại hết đi: ông đã đánh cắp ví tiền của tôi, nhưng ông sẽ không thể bối thí cho tôi bằng tiền của tôi đâu.

CÔ GIÁO - Ở lại đi, HILDA, vì ông ấy đã muốn vậy.

Chúng tôi sẽ vâng lời ông, tôi thề với ông và chúng tôi sẽ yêu cô như Người Thánh Thiện đã ra lệnh cho chúng tôi.

HILDA - Suyt! Suyt! Các bạn đã yêu tôi bởi cử chỉ tự nhiên trong tim các bạn: giờ đây đã hết rồi, đừng nói đến nữa. Hãy quên tôi, hãy quên tôi thật nhanh: càng sớm càng tốt.

GOETZ, với CÁC NÔNG DÂN. - Hãy để chúng tôi nói chuyện.

CÁC NÔNG DÂN đi ra.

MÀN 4

GOETZ, HILDA

GOETZ - Cô sẽ đi đâu?

HILDA - Bất cứ nơi nào. Sự khổ cực đâu có thiếu.

GOETZ - Luôn luôn khổ cực! Luôn luôn bất hạnh! Không có gì khác nữa à?

HILDA - Không có gì khác đối với tôi. Đó là cuộc sống của tôi.

GOETZ - Có nhát thiết luôn phải đau khổ với nỗi đau của họ? Có phải rằng người ta không thể vui hưởng hạnh phúc của họ?

HILDA, sôi nổi. - Tôi, tôi không thể! Hạnh phúc tốt đẹp! Họ kêu lên be be. (Vé thất vọng.) Ô GOETZ, từ khi ông ở chung với tôi, tôi trở thành kẻ thù của tâm hồn tôi. Khi tâm hồn tôi lên tiếng, tôi mắc cỡ về những gì nó nói: Nếu họ muốn thứ hạnh phúc của loài cừu, tôi phải muốn thế cùng với họ. Nhưng này, tôi không thể, tôi không thể muốn vậy. Tôi hẳn phải là một quái vật: tôi ít yêu họ hơn từ khi họ bớt đau khổ. Tuy nhiên, tôi đau khổ đến dã sơ. (Một lát.) Có phải là tôi độc ác không?

GOETZ - Cô? Không. Cô ganh tị.

HILDA - Ganh tị. Đúng. Ganh đến chết được. (Một lát.) Ông thấy đấy, đã đến lúc tôi phải đi thôi: ông đã làm tôi bại hoại. Dù tôi ở đâu, dù ông có âm mưu gì, ông cần phải trực xuất cái xấu trong tâm hồn họ. Vĩnh biệt.

GOETZ - Vĩnh biệt (*Nàng chưa bước đi.*) Thế nào? Cô chờ gì? (*Nàng sắp bước ra.*) **HILDA**, làm ơn đừng bỏ tôi. (*Nàng cười.*) Cô còn có điều chi?

HILDA, không có vẻ tinh quái. - Chính ông, ông đã lấy hết của tôi, lại là người yêu cầu tôi không bỏ ông.

GOETZ - Họ càng yêu tôi, tôi càng cô độc. Tôi là mái nhà của họ và tôi không có mái. Tôi là bầu trời của họ và tôi không có bầu trời. Có, tôi có một bầu trời, đây này, cô xem xa xôi biết mấy. Tôi muốn tự mình làm cột trụ chống đỡ và mang vác cả vòm trời. Tôi điên mất: bầu trời là một lỗ hổng. Tôi tự hỏi Chúa cư ngụ ở đâu. (Một lát.) Tôi yêu

họ chưa đủ: tất cả đến từ đó. Tôi phác nhũng cử chỉ của tình yêu, nhưng tình yêu không tới: phải nhận ra rằng tôi không có thiên bẩm. Tại sao cô nhìn tôi?

HILDA - Ông không yêu họ nữa kia. Ông ăn cắp của tôi để chẳng làm nên gì.

GOETZ - A! Chẳng phải vì tình yêu của họ nên cần giữ cô lại đâu, mà chính là vì tình yêu của cô. Tôi phải yêu họ với tâm hồn của cô. Này, tôi đố kỹ cô đến mức ganh tị với cô. Cô đứng đó, cô nhìn họ, cô đụng vào họ, cô là sức nóng, cô là ánh sáng và cô không là tôi, điều ấy không thể chịu nổi. Tôi không hiểu tại sao chúng ta lại là hai và tôi muốn biến thành cô trong khi vẫn giữ nguyên là chính tôi.

NASTY vào.

MÀN 5

GOETZ, HILDA, NASTY

NASTY, với giọng không rõ. - GOETZ! GOETZ! GOETZ!

GOETZ, ngoảnh lại. - Ai đó?... NASTY!...

NASTY - Mọi người điếc cả rồi.

GOETZ - Điếc à? Điếc với anh? Mới đây.

NASTY - Phải. Mới đây.

GOETZ - Chúa thử thách anh như những người khác à? Chúng tôi sẽ xem thử anh thoát ra như thế nào.

NASTY - Chúa cứ thử tôi chừng nào Người muốn. Tôi sẽ chẳng hoài nghi Người cũng như sứ mạng của tôi; và nếu Người muốn nghi tôi, chính là ngài điên.

GOETZ - Giờ hãy nói đi.

NASTY, chỉ *HILDA*. - Nói cô ấy đi đi.

GOETZ - Nàng, chính là tôi. Hãy nói hay đi đi.

NASTY - Được. (*Một lát.*) Cuộc nổi dậy đã bùng nổ.

GOETZ - Nổi dậy nào? (*Đột ngột.*) Không phải do tôi! Không phải lỗi của tôi! Bọn họ giết lẫn nhau, tôi chẳng can dự vào làm quái gì!

NASTY - Họ chỉ bị giữ chân bởi nỗi sợ Giáo hội; anh đã chứng tỏ cho họ biết rằng không cần các linh mục; hiện nay bọn tiên tri nhanh nhẹn. Nhưng đó là các nhà tiên tri giận dữ rao giảng báo thù.

GOETZ - Và tất cả là tác phẩm của tôi?

NASTY - Phải.

GOETZ - Đỡ này!

GOETZ đánh **NASTY**.

NASTY - Đánh! Đánh nữa đi!

GOETZ - Hà! (*Quay lại chính mình.*) Cái Xấu mới dại dàng làm sao: ta có thể giết người! (*Bước qua lại. Một lát.*) Nào! Anh yêu cầu tôi gì nào?

NASTY - Anh có thể tránh điều tệ nhất.

GOETZ - Tôi? (*Cười khô khan.*) Tôi có con mắt độc, đồ ngốc. Làm cách nào anh dám sử dụng tôi?

NASTY - Tôi không có sự lựa chọn... Chúng tôi không khí giới, không tiền bạc, không có chỉ huy quân sự và nòng dân của chúng tôi quá vô kỷ luật để làm những người lính giỏi. Trong dăm bảy ngày nữa sẽ bắt đầu sự thất bại của chúng tôi; trong dăm bảy tháng sẽ là cuộc tàn sát.

GOETZ - Vậy thì sao?

NASTY - Còn một cơ may. Bây giờ, tôi không thể ngăn chặn cuộc nổi dậy; trong ba tháng, tôi có thể làm được. Nếu chúng tôi thắng một trận đánh trực diện, chỉ một trận thôi, bọn chủ đất sẽ đề nghị hòa bình.

GOETZ - Vai trò của tôi là gì?

NASTY - Anh là nhà quân sự giỏi nhất nước Đức.

GOETZ - (*Nhin NASTY, rồi quay đi.*) - A! (*Một thoáng yên lặng.*) Sửa lại! Luôn sửa lại! Các anh làm tôi mất thời giờ, tất cả dù các anh là ai. Lạy chúa lòng lành, tôi có việc khác để làm, tôi.

NASTY - Và anh sẽ để toàn thể mọi người bóp cổ lẫn nhau miễn là anh có thể xây cất thành phố đồ chơi, thành phố kiểu mẫu của anh?

GOETZ - Ngôi làng này là một con tàu cứu nạn*, tôi đã đặt tình yêu vào trong đó làm chỗ trú ẩn, sá gì cơn đại hồng thủy nếu tôi cứu được tình yêu.

NASTY - Anh có điên không? Anh không thoát khỏi cuộc chiến đâu, nó sẽ đến tận đây tìm anh. (*GOETZ yên lặng.*) Thế nào? Anh nhận lời?

GOETZ - Đâu lệ vậy. (*Đi lại phía NASTY.*) Thiếu kỷ luật: Tôi cần phải ra kỷ luật. Anh có biết như vậy có nghĩa gì không? Có những người bị treo cổ.

NASTY - Tôi biết.

GOETZ - **NASTY**, phải treo cổ người nghèo. Treo cổ cách ngẫu nhiên, thí dụ: kẻ thơ ngây cùng với tội phạm. Tôi nói gì? Tất cả họ đều vô tội. Bây giờ tôi là anh em của họ và tôi thấy sự vô tội của họ. Ngày mai, nếu tôi là chỉ huy của họ, chỉ còn có những tội phạm và tôi chẳng hiểu gì nữa ráo: tôi treo cổ.

NASTY - Được thôi. Cần làm thế.

GOETZ - Tôi cũng cần phải đổi thành tên đao phủ; các anh không có khí giới lẩn hiểu biết về chiến tranh: số đông là lợi thế duy nhất của các anh. Vậy sẽ phải hoang phí mạng sống. Cuộc chiến ngu xuẩn!

NASTY - Anh sẽ hi sinh hai chục ngàn người để cứu hàng trăm ngàn.

GOETZ - Chỉ có điều nếu tôi biết chắc vậy! **NASTY**, anh có thể tin tôi, tôi biết một trận chiến là như thế nào: Nếu chúng ta dấn thân vào, chúng ta sẽ có một trăm cơ hội chống lại một để thua trận.

NASTY - Vậy tôi sẽ bám vào cơ hội duy nhất đó. Nào! Dù Chúa có vẽ vời thế nào đi nữa, chúng ta là những kẻ được Người lựa chọn: tôi nhà tiên tri, và anh tên đao phủ; không còn thì giờ để lùi bước nữa.

Một lát.

GOETZ - HILDA!

HILDA - Ông muốn gì?

GOETZ - Giúp tôi. Cô sẽ làm gì vào địa vị tôi?

HILDA - Tôi sẽ không bao giờ ở vào địa vị của ông, cũng không muốn vậy. Các ông là những kẻ dẫn đường của loài người, các ông khác tôi và tôi chỉ là một người đàn bà. Với các ông, tôi chẳng có gì để cho.

GOETZ - Tôi chỉ tin nhiệm nơi cô.

HILDA - Nơi tôi?

GOETZ - Hơn cả chính tôi.

HILDA - Tại sao ông muốn tôi trở thành đồng loã với các tội ác của ông? Tại sao ông buộc tôi quyết định thay cho ông? Tại sao ông giao cho tôi quyền sống chết đối với các anh em của tôi?

GOETZ - Bởi vì tôi yêu cô.

HILDA - Im đi. (*Một lát.*) A! Ông thắng rồi: ông đã làm tôi chuyển sang phía bên kia rào chắn; trước tôi đã ở với những người chịu đau khổ, bây giờ tôi ở với những kẻ quyết

định sự đau khổ. Ô, GOETZ, tôi sẽ không bao giờ có thể ngủ được nữa! (Một lát.) Tôi căm ông đổ máu. Từ chối đi.

GOETZ - Chúng ta cùng quyết định với nhau?

HILDA - Phải. Cùng nhau.

GOETZ - Và chúng ta sẽ cùng nhau gánh chịu mọi hậu quả?

HILDA - Cùng nhau dù xảy ra bất cứ điều gì.

NASTY, với **HILDA**. - Cô chen vào đây làm gì?

HILDA - Tôi nói nhân danh những người nghèo.

NASTY - Không ai ngoài tôi có quyền nói nhân danh họ.

HILDA - Tại sao vậy?

NASTY - Vì tôi là một người trong số họ.

HILDA - Ông? Một người nghèo? Đã từ lâu rồi ông không còn là họ nữa. Ông là một thủ lãnh.

GOETZ *đăm mình trong suy tưởng và không nghe họ nói. Bỗng GOETZ ngẩng đầu lên.*

GOETZ - Tại sao không nói cho họ biết sự thật?

NASTY - Sự thật nào?

GOETZ - Rằng họ không biết đánh nhau và họ sẽ thua nếu họ lao vào cuộc chiến.

NASTY - Bởi họ sẽ giết kẻ nào nói với họ điều ấy.

GOETZ - Và nếu chính tôi nói với họ vậy?

NASTY - Anh?

GOETZ - Ngoài ra tôi còn được họ tín nhiệm bởi tôi là tiên tri và bởi tôi đã cho hết tài sản của tôi. Tín nhiệm để làm gì nếu không thử liều một phen?

NASTY - Một phần ngàn cơ may.

GOETZ - Một phần ngàn cơ may: Được! Anh có quyền từ chối?

NASTY - Không. Tôi không có quyền. Đến đó đi.

HILDA - Đừng tới đó.

GOETZ, *năm vai nàng*. - Đừng sợ chi: Lần này, Chúa về phía chúng ta. (Gọi.) Tất cả lại đây! (CÁC NÔNG DÂN trở lại sân khấu.) Người ta đánh nhau khắp nơi. Ngày mai, toàn nước Đức sẽ bốc lửa. Tôi đi xuống giữa mọi người để cứu vãn hòa bình.

TẤT CẢ CÁC NÔNG DÂN - Than ôi, GOETZ, đừng bỏ rơi chúng tôi. Không có ông chúng tôi sẽ làm gì?

GOETZ - Tôi sẽ trở lại, các anh em: nơi đây là Chúa của tôi, nơi đây là hạnh phúc của tôi; tôi sẽ trở lại. Đây là HILDA. Tôi giao các bạn cho nàng. Nếu, trong lúc tôi vắng mặt, người ta muốn lôi kéo các bạn vào phe này hay phe kia, các bạn hãy từ chối đánh nhau. Nếu người ta đe dọa các bạn, hãy trả lời đe dọa bằng tình yêu. Các bạn hãy nhớ lấy, anh em của tôi, hãy nhớ rằng: tình yêu sẽ làm chiến tranh lùi bước.

Họ đi ra.

MÀN 6

NHỮNG NGƯỜI CŨ, thiếu GOETZ và NASTY

CÁC NÔNG DÂN - Nếu họ không trở về?

Một thoảng yên lặng.

HILDA - Chúng ta cầu nguyện. (*Một lát.*) Cầu nguyện để tình yêu có thể làm chiến tranh lùi bước.

CÁC NÔNG DÂN *quỳ xuống.* - Cầu Chúa, mong sao tình yêu sẽ làm chiến tranh lùi bước.

HILDA, *đứng.* - Mong sao tình yêu của con làm chiến tranh lùi bước. Mong được như nguyện.

Sân khấu chìm trong bóng tối và những lời đối đáp đầu tiên của cảnh tám diễn ra ngay tức khắc sau câu nói cuối cùng của HILDA.

Màn

CẢNH TÁM và CHÍN

*Doanh trại của CÁC NÔNG DÂN. Tiếng ồn ào,
tiếng kêu trong bóng tối.*

MÀN 1

GOETZ, NASTY, CÁC NÔNG DÂN

TIẾNG NÓI - Hu! Hu! Hu!

TIẾNG GOETZ, át tiếng ồn ào. - Các bạn sẽ chết sạch!

TIẾNG NÓI - Đánh chết! Đánh chết đi! (Ánh sáng. Một khoảng trống trong rừng. Ban đêm. CÁC NÔNG DÂN với gậy gộc và chĩa ba. Dăm người có kiém. Những người khác cầm đuốc. GOETZ và NASTY đứng trên một tảng đá nhô ra và chế ngự đám đông.) Hu! Hu! Hu!

GOETZ - Các người đáng thương! Các bạn không có ngay cả can đảm để nhìn tận mặt sự thật sao?

MỘT GIỌNG NÓI - Sự thật, là ngươi là một tên phản bội.

GOETZ - Sự thật, các anh em, sự thật rành rành, là các bạn không biết đánh nhau.

MỘT NÔNG DÂN thân hình lực lưỡng tiến ra phía trước.

NGƯỜI TO CON - Tôi không biết đánh nhau? (*Tiếng cười nhạo của đám đông.*) È, các bạn, có vẻ tôi không biết đánh nhau! Tôi nắm súng con bò mộng và tôi vặn cổ nó.

GOETZ nhảy xuống đất và lại gần anh ta.

GOETZ - Trông bẽ ngoài, anh bạn to con, anh khoẻ gấp ba lần tôi?

NGƯỜI TO CON - Tôi ấy à, bồ?

Anh ta thình lình xô mạnh làm GOETZ lùi đến năm bước.

GOETZ - Được lăm. (*Với một trong số nông dân.*) Cho tôi mượn cây gậy. (*Với chàng, lực lưỡng.*) Và anh bạn, cầm cây gậy này. Coi chừng. Nào, bồ xuống, tạt ngang, đâm, thọc đi. (*GOETZ đỡ gạt, tránh né các cú đánh.*) Anh thấy chưa? Anh thấy chưa! Anh thấy chưa! Anh dùng sức mạnh làm gì? Anh chỉ làm các bóng ma trong không khí rên rỉ và làm gió đổ máu thôi. (*Họ đánh nhau.*) Böyle giờ, người anh em, tha lỗi cho tôi: tôi sẽ đập anh bạn chút đỉnh. Vì lợi ích chung. Nè! (*GOETZ đập trúng.*) Chúa ơi, xin lỗi. (**NGƯỜI NÔNG DÂN** té sụm.) Các bạn bị thuyết phục chưa: đây là người khoẻ nhất và tôi còn lâu mới là kẻ giỏi nhất. (*Một lát. Những nông dân yên lặng, sững sốt.* **GOETZ** thường thức

chiến thắng của mình một chút rồi tiếp.) Các bạn có muốn tôi nói với các bạn tại sao các bạn không sợ chết không? Mỗi người trong các bạn đều nghĩ cái chết sẽ rơi xuống người bên cạnh. (*Một lát.*) Nhưng đây là điều mà tôi đã hỏi Đức Chúa Cha của chúng ta và tôi nói với ngài rằng: Chúa của con, nếu Ngài muốn con giúp những người này, hãy cho con biết một dấu hiệu ai sẽ hy sinh trong cuộc chiến. (*Đột nhiên GOETZ làm bộ khiếp sợ.*) Hô! Hô! Hô! Hô! Tôi thấy gì? Ối, các anh em của tôi, điều gì xảy ra đến với các bạn? Ảo giác tàn khốc! A! Kìa các bạn nguy quá rồi!

MỘT NÔNG DÂN, lo ngại. - Có gì vậy? Điều gì thế?

GOETZ - Chúa đã làm da thịt các bạn chảy ra nhu sáp: tôi không còn thấy gì khác ngoài xương các bạn! Đức mẹ Đồng Trinh lòng lành! Tất cả các bộ xương này!

MỘT NÔNG DÂN - Theo ông, điều này muốn nói lên gì?

GOETZ - Chúa không muốn cuộc nổi dậy và chỉ cho tôi thấy những ai sắp để da họ lại trong trận chiến.

NGƯỜI NÔNG DÂN - Ai, thí dụ?

GOETZ - Ai? (*GOETZ chỉ ngón trỏ về phía người hỏi và với giọng khủng khiếp.*) Anh! (*Yên lặng.*) Và anh! Và anh! Và anh! Trò khiêu vũ ma quái làm sao!

MỘT NÔNG DÂN, dao động nhưng còn nghi ngờ. - Ai chứng tỏ với chúng tôi ông là tiên tri?

GOETZ - Những con người thiếu niềm tin, nếu các bạn cần bằng chứng, hãy nhìn máu đây. (*GOETZ đưa cao hai tay. Im lặng. Với NASTY.*) Tôi thắng rồi.

NASTY, *nói nhỏ qua răng*. - Chưa đâu. (*KARL tiến lên trước.*) Coi chừng người này, đó là kẻ khó nhát nhất.

KARL - Ô các anh em cả tin của tôi, vậy đến bao giờ các bạn mới học được tính đa nghi? Các bạn quá dịu dàng và hiền hậu đến nỗi các bạn không biết đến ngay cả thù ghét! Đến tận bữa nay, chỉ cần một người nói với các bạn bằng giọng của Chúa là đủ để các bạn cúi đầu. Sao vậy kia? Hắn có chút máu trên tay? Khó gì việc ấy! Nếu cần đổ máu để thuyết phục các bạn, tôi sẽ đổ máu.

KARL đưa hai tay lên không, tay bắt đầu nhuộm máu.

GOETZ - Người là ai?

KARL - Tiên tri như người.

GOETZ - Tiên tri của hận thù.

KARL - Đó là con đường độc nhất dẫn đến tình yêu.

GOETZ - Nhưng ta đã nhận ra người. Người là KARL, đầy tớ của ta.

KARL - Để phục vụ người.

GOETZ - Một đầy tớ-tiên tri, thiệt túc cười.

KARL - Chẳng đáng túc cười hơn một đại tướng-tiên tri.

GOETZ, *xuống bậc tam cấp*. - Đưa tay ta coi! (*KARL lật*

tay lại.) Mẹ kiếp, người này giấu trong tay áo những bong bóng chứa đầy máu.

KARL - Đưa tay ngươi ra coi. (*KARL nhìn tay GOETZ.*) Người này lấy móng tay cào mẩy vết thương cũ để chảy ra vài giọt máu. Nào, các anh em, các bạn hãy thử chúng tôi và quyết định ai trong hai chúng tôi là tiên tri.

TIẾNG ÔN - Phải đó... Phải...

KARL - Người biết làm vậy không? (*Làm một chiếc gậy nở hoa.*) Và làm vậy? (*Lôi một con thỏ ra khỏi mõm.*) Và vậy nữa? (*Làm khói bao quanh mình.*) Hãy cho chúng ta coi người biết làm gì nào?

GOETZ - Đó là những trò lường gạt mà ta đã xem hàng trăm lần ở những nơi công cộng. Ta không phải tên làm trò múa rối.

MỘT NÔNG DÂN - Những gì một nhà múa rối làm, nhà tiên tri phải biết làm.

GOETZ - Tôi không đến đây để thi tài làm phép lạ với tên hầu phòng của tôi. Các anh em, tôi đã là đại tướng trước khi trở thành tiên tri. Về cuộc chiến: nếu các bạn không tin ở nhà tiên tri, thì hãy đặt lòng tin nơi viên đại tướng.

KARL - Các bạn sẽ đặt lòng tin nơi viên đại tướng khi viên đại tướng chứng tỏ được rằng ông ta không phải là một tên phản bội.

GOETZ - Đồ vô ơn! Chính do tình yêu đối với ngươi và các anh em ngươi mà ta từ bỏ tất cả tài sản của ta.

KARL - Vì tình yêu ta?

GOETZ - Phải, vì ngươi, kẻ ghét ta.

KARL - Vậy ngươi yêu ta?

GOETZ - Phải, anh bạn, ta yêu ngươi.

GOETZ, thảng lời. - Hắn phản bội, các anh em! Hắn nói láo chúng ta! Hãy nhìn mặt tôi và nói tôi nghe thử làm cách nào người ta có thể yêu tôi được? Và các bạn, các chàng trai, tất cả các bạn với diện mạo của mình, các bạn có tin rằng các bạn dễ thương không?

GOETZ - Đồ ngốc! Nếu ta không yêu họ, tại sao ta lại cho họ đất đai của ta?

KARL - Thật vậy. Tại sao? Tất cả vấn đề là ở đây. (*Thình lình.*) Chúa ơi! Chúa, người lường được tất cả các bụng dạ và các trái tim, hãy giúp con! Con hiến dâng ngài thân xác con và miệng con: ngài hãy nói với chúng con tại sao gã con hoang **GOETZ** lại đem cho đất đai của gã.

KARL bắt đầu thốt lên những tiếng kêu khủng khiếp.

CÁC NÔNG DÂN - Chúa hiện hình!

- Chúa sắp nói!

Họ quỳ cả xuống.

GOETZ - Chúa ơi! Chỉ còn thiếu trò này nữa thôi.

KARL (*đã nhắm mắt và nói với một giọng lị duồng như không phải của mình.*) - Hô là! Hô! Hô! Đất đai!

CÁC NÔNG DÂN - Hô là, hô! Hô là hô!

KARL, *cùng trò*. - Đây, Chúa đây, ta thấy các con: Các con, ta thấy các con.

CÁC NÔNG DÂN - Hãy thương xót chúng con.

KARLA, *cùng trò*. - GOETZ có đó không?

MỘT NÔNG DÂN - Có, thưa Chúa - Cha, ở bên phải, ngay phía sau Người.

KARL, *cùng trò*. - GOETZ, GOETZ! Tại sao ngươi cho họ đất của ngươi? Trả lời.

GOETZ - Tôi được hân hạnh nói với ai đây?

KARL, *cùng trò*. - Ta là đắng hăng sống.

GOETZ - Này, nếu ngươi là đắng hăng sống, thì ngươi biết điều mà ngươi biết và ngươi phải biết tại sao ta đã làm điều mà ta đã làm.

CÁC NÔNG DÂN, *đe dọa*. - Hu! Hu! Trả lời! Trả lời!

GOETZ - Với các bạn, tôi trả lời, các anh em ạ. Với các bạn, không với hắn. Tôi đã cho đất của tôi để sao cho mọi người đều bình đẳng.

KARL *cười*.

CÁC NÔNG DÂN - Chúa cười!

- Chúa cười!

NASTY đã bước xuống tam cấp và đứng sau GOETZ.

KARL, cùng trò. - Người nói láo, GOETZ, người nói láo với Chúa ngươi.

Và các con, các con của ta, nghe đây!

Dù một tên lãnh chúa làm gì đi nữa, hắn sẽ chẳng bao giờ bình đẳng với các con.

Và đây là điều tại sao ta yêu cầu các con giết sạch bọn chúng.

Tên này đã cho các con đắt đai.

Nhưng các con, các con có thể cho hắn thứ gì của các con?

Hắn có thể chọn lựa giữa cho và giữ lại.

Nhưng các con, các con có thể từ chối không?

Với kẻ nào cho một nụ hôn hay một cú đánh,

Hãy trả lại bằng một nụ hôn hay một cú đánh.

Nhưng với kẻ nào cho mà các con không thể trả lại.

Thì hãy tặng tất cả hận thù trong tim các con.

Vì các con là nô lệ và hắn chế ngự các con.

Vì các con đã bị sỉ nhục và hắn còn sỉ nhục các con hơn.

Quà tặng buổi sáng, buồn rầu!

Quà tặng buổi trưa, lo âu!

Quà tặng buổi tối, tuyệt vọng!

GOETZ - A! Rao giảng hay nhỉ! Ai đã cho các bạn cuộc sống và ánh sáng? Là Chúa: cho là Luật của Người, dù Người có làm gì, Người cho. Và các bạn có thể trả gì lại cho Người, các bạn vốn chỉ là cát bụi? Chẳng có gì! Kết luận: Các bạn phải thù ghét Chúa.

NÔNG DÂN - Chúa thì khác.

GOETZ - Tại sao Người tạo ra chúng ta theo hình ảnh của Người? Nếu Chúa là sự nhân ái và là tình yêu thì con người, tạo vật của Chúa, cũng phải là tình yêu và nhân ái! Các anh em, tôi van nài các bạn: Hãy nhận quà tặng và tình thân hữu của tôi. Tôi không đòi hỏi, ô không, các bạn biết ơn tôi, đơn giản tôi muốn rằng các bạn không kết án tình yêu của tôi là một tật xấu và không khiển trách quà tặng của tôi là tội ác.

MỘT NÔNG DÂN - Nói gì thì nói: tôi, tôi không thích của bố thí.

KARL, *trở lại giọng tự nhiên và chỉ người ăn mày.* - Đây là một người đã hiểu rõ. Đất đai của bạn: kẻ làm bộ cho đất các bạn bẹp các bạn, vì hắn cho cái không phải của hắn. Bắt lấy chúng! Bắt lấy và giết chúng, nếu các bạn muốn trở thành người. Chính bởi bạo lực mà chúng ta tự rèn luyện.

GOETZ - Chỉ có hận thù thôi sao, các anh em? Tình yêu của tôi...

KARL - Tình yêu của người đến từ Quỉ, nó làm hỏng những gì nó đụng đến. A! Các chàng trai, nếu các bạn có

thể thấy những người ở Altweiler: chỉ cần ba tháng để đủ biến họ thành lũ bị hoạn. Hắn yêu các bạn nhiều đến nỗi hắn sẽ theo hết các hòn dái trong xứ để thay cây nhện lai hồng vô đó. Các bạn đừng để làm vậy: các bạn đã là súc vật và hận thù biến các bạn thành người; nếu họ tước mất hận thù khỏi các bạn, các bạn lại rơi xuống đi bốn chân và các bạn trở lại sự khổ đau câm nín của súc vật.

GOETZ - NASTY! Giúp tôi.

NASTY, chỉ KARL. - Vụ kiện đã xử xong. Chúa về phía KARL.

GOETZ, sững sờ. - NASTY!

CÁC NÔNG DÂN - Cút đi! Đi mà theo quỉ!

GOETZ, nổi hung vì giận. - Ta sẽ đi, đừng lo. Chạy đến chỗ chết đi; nếu bọn bay chết, ta sẽ nhảy múa. Bọn bay xấu tệ xấu hại! Đồ vong hồn và ma quỉ, ta cảm ơn Chúa đã chỉ cho ta thấy tâm hồn bọn ngươi bởi vì ta hiểu rõ rằng ta đã lầm; thật công bằng khi bọn quý tộc sở hữu đất, bởi họ có tâm hồn cao thượng; thật công bằng khi bọn ngươi bò bối cẳng, bọn thô lậu, bởi bọn ngươi chỉ là lũ heo.

CÁC NÔNG DÂN, muốn nhảy bổ lên GOETZ. - Đánh nó chết! Đánh nó chết đi!

GOETZ, giật thanh kiếm của MỘT NÔNG DÂN. - Lại đây treo cổ ta thử coi!

NASTY, đưa cao tay. - Đủ rồi. (*Im lặng tuyệt đối.*) Người

này đã tin vào lời nói của các bạn. Hãy học cách giữ lời, ngay cả với kẻ thù. (*Sân khấu trống dần và lại chìm trong bóng tối. Ngọn đuốc cuối cùng cắm vào tảng đá; NASTY cầm lấy đuốc và sắp sửa đi ra.*) Đi đi, GOETZ, đi lẹ đi!

GOETZ - NASTY! NASTY! Tại sao anh bỏ rơi tôi?

NASTY - Vì anh đã thất bại.

GOETZ - NASTY, đó là những con chó sói. Làm sao anh có thể ở với bọn họ được?

NASTY - Tất cả tình yêu trên trái đất này do nơi họ.

GOETZ - Nơi họ? Nếu anh có thể tìm được một mẩu vàng tình yêu trong hàng tấn phân, quả là anh có cặp mắt tinh tường. Tôi, tôi chẳng thấy gì.

NASTY - Đúng vậy, GOETZ: Anh chẳng thấy gì.

NASTY bước ra.

Đêm.

*Tiếng ôn ào xa dần, có tiếng phụ nữ kêu thét ở xa
xa, rồi một tia sáng yếu ớt chiếu vào **GOETZ**.*

MÀN 2

GOETZ, một mình.

GOETZ - Bọn bay sẽ chết sạch, lũ chó! Ta đã làm bọn

bay tốn thương một cách đáng nhớ. Tính hung ác của ta, hãy đến với ta; đến để làm ta nhẹ nhõm! (*Một lát.*) Nói giỡn thôi. Điều Tốt đã rửa sạch tâm hồn ta: chẳng còn một giọt nọc độc nào nữa. Tuyệt vời: hãy lên đường đến với điều Tốt, hãy lên đường đến Altweiler; cần phải treo cổ ta hoặc phải làm điều Tốt. Các con ta đang chờ ta, những con gà trống thiến, lũ bị hoạn của ta, các thiên thần ở sân nuôi gia súc của ta: Họ sẽ làm lễ hội đón ta. Nhưng có Chúa lòng lành, họ làm ta chán. Ta yêu bạn khác kia: Lũ chó sói. (*GOETZ bắt đầu cất bước.*) Nay, Chúa, Ngài cần phải dẫn con trong đêm tối mịt mù. Bởi vì cần phải kiên nhẫn mặc dù thất bại, bởi tất cả mọi thất bại đều là một dấu hiệu cho con, tất cả mọi đau khổ là một cơ may, tất cả mọi bất hạnh là một ân sủng: hãy cho con sử dụng tốt các hoạn nạn của con. Chúa, con tin ngài, con muốn tin ngài, ngài đã cho phép con lăn mình ra khỏi mọi người vì ngài muốn con thuộc về riêng ngài.

Và đây, Đức Chúa, chúng ta lại mặt đối mặt, như ngày xa xưa lúc con làm điều Xấu. A! Lê ra con chẳng bao giờ nên bận tâm đến loài người: Họ cản đường con. Đó là những bụi gai phải tránh xa để đi đến với ngài. Con đến với ngài, Chúa, con đến, con đi trong bóng đêm của ngài: hãy đưa tay cho con. Nói đi: đêm tối, chính là ngài, phải không? Ban đêm, sự vắng mặt bi thương của tất cả mọi sự! Vì ngài là kẻ hiện diện trong sự vắng mặt toàn thể, là kẻ người ta nghe được khi tất cả đều im hơi lặng

tiếng, là kẻ người ta nhìn được khi không trông thấy gì nữa. Đêm tối xa xưa, đêm tối bao la từ trước khi có các sinh vật, đêm tối của phi tri thức, đêm của bất hạnh và đau khổ, hãy che giấu ta, hãy ăn sống nuốt tươi thân xác ô uế của ta, hãy trượt dài vào tâm hồn ta và chính ta, và găm mòn ta. Ta muốn cùng quẫn, xấu hổ và cô đơn vì khinh bỉ bởi con người được làm ra để hủy hoại chính con người và để tự mở ra như một giống cái trước thể xác đen tối bao la của ban đêm. Đến lúc ta đã nếm qua tất cả, ta sẽ chẳng còn hứng thú gì nữa. Đến lúc ta sở hữu tất cả, ta sẽ chẳng còn là cái quái gì nữa. Con sẽ hạ mình dưới tất cả và ngài, Chúa, ngài sẽ giữ con trong màn lưới đêm của ngài và ngài sẽ nâng con lên trên bọn họ. (*Giọng cao và thống khổ.*) Chúa của con! Chúa của con! Phải chẳng đó là ý muốn của ngài? Sự ghét bỏ của con người, sự khinh bỉ của chính con, con đã chẳng tìm kiếm chúng đó sao, khi con còn xấu? Sự cô đơn của điều Tốt, làm thế nào nhận biết được từ sự cô đơn của cái Xấu? (*Ngày sáng dần.*) Ngày đang tới, con đã qua đêm tối của ngài. Hãy ban phúc lúc cho con ánh sáng: con sẽ nhìn rõ. (**GOETZ** quay đầu lại và thấy Altweiler đổ nát. **HILDA** ngồi trên một đống đá và vội vụn, hai tay ôm đầu. **GOETZ** kêu lên.) Ha!

MÀN 3

GOETZ, HILDA

HILDA, *ngẩng đầu lên nhìn.* - A, anh đó à!

GOETZ - Những người khác đâu? Chết? Tại sao? Tại họ từ chối đánh nhau?

HILDA - Phải.

GOETZ - Trả lại ta đêm tối, hãy che giấu những người này khỏi mắt ta. (*Một lát.*) Việc xảy đến ra sao?

HILDA - CÁC NÔNG DÂN mang theo vũ khí từ Walsheim đến, họ yêu cầu chúng tôi đi với họ và chúng tôi không muốn.

GOETZ - Vậy là, họ nỗi lửa đốt làng. Thật tuyệt. (**GOETZ** phá lên cười.) Sao cô không chết cùng những người khác?

HILDA - Ông lấy thế làm tiếc?

GOETZ - Mẹ kiếp! Chẳng còn kẻ nào sống sót, như vậy đơn giản hơn.

HILDA - Tôi cũng lấy làm tiếc. (*Một lát.*) Họ nhốt chúng tôi vô một ngôi nhà và họ nỗi lửa. Thật Tốt.

GOETZ - Phải, thật tốt, rất tốt.

HILDA - Cuối cùng, một cửa sổ bật mở. Tôi nhảy ra. Cái chết với tôi cũng thế thôi, nhưng tôi muốn gặp lại ông.

GOETZ - Để làm gì? Cô sẽ gặp lại tôi trên trời.

HILDA - Chúng ta sẽ không lên trên trời, GOETZ, và nếu chúng ta cả hai người cùng vô đó, chúng ta cũng sẽ không có mắt để nhìn nhau, không có tay để rờ nhau. Trên cao ấy, người ta chỉ bận bìu về Chúa. (*Nàng đến đúng tay vào GOETZ.*) Anh ở đây: chút thịt cũ mòn, thô nhám, khốn khổ, một cuộc sống - một cuộc sống đáng thương. Chính xương thịt này và cuộc sống này mà em yêu. Người ta chỉ có thể yêu trên trái đất và trái ý Chúa.

GOETZ - Anh chỉ yêu Chúa và anh không còn ở trên mặt đất.

HILDA - Vậy anh không yêu em?

GOETZ - Không. Và em cũng không, HILDA, em cũng không yêu anh. Cái mà em cho là tình yêu, đó là thù ghét.

HILDA - Tại sao em ghét anh?

GOETZ - Bởi em tin rằng anh đã giết những người của em.

HILDA - Chính em đã giết họ.

GOETZ - Em?

HILDA - Chính em là người nói không. Em thích họ chết hơn là họ giết người. Ô **GOETZ**, em lấy quyền gì mà chọn lựa cho họ?

GOETZ - Hừm! Hãy làm như anh! Hãy rửa tay em trong máu mọi người. Chúng ta chẳng là gì cả, chúng ta không thể là gì trên cái chẳng có gì. Con người mơ tưởng

rằng mình hành động như chính Chúa là kẻ dẫn dắt.

HILDA - Không đâu, GOETZ, không. Không có em, họ vẫn còn sống.

GOETZ - Phải. Không em, có thể. Anh, chẳng dính dấp gì.

HILDA - “Chúng ta cùng quyết định với nhau và chúng ta cùng gánh chịu những hậu quả”. Anh nhớ không.

GOETZ - Chúng ta không cùng nhau. Em muốn nhìn anh à? Nào! Nhìn anh đi, rờ anh đi. Xong, bây giờ hãy đi đi. Trong đời anh, anh sẽ không bao giờ nhìn một bộ mặt nào nữa. Anh sẽ chỉ có cặp mắt để nhìn đất và đá. (*Một lát.*) Con đã hỏi Người, Chúa, và Chúa đã trả lời con. Hãy ban phúc bởi Người đã vén cho con thấy sự độc ác của con người. Con sẽ trừng phạt tội lỗi của họ bởi chính da thịt của con, con sẽ hành hạ thân xác này bằng cái đói, cái lạnh và roi da: từ từ, từ từ thôi. Con sẽ hủy hoại người con bởi Ngài đã tạo ra con người là để cho nó bị hủy hoại. Đây là thần dân của con: một thần dân nhỏ xíu, chỉ một ngôi làng, gần như một gia đình. Các thần dân của con đã chết và con, kẻ còn sống, con chết đối với thế gian này và con sẽ trải qua phần còn lại của cuộc sống để suy tư về cái chết. (*Với HILDA.*) Em còn ở đây à. Đi đi. Đi tìm sự khổ khốn và cuộc sống ở nơi khác.

HILDA - Kẻ khổ khốn nhất, chính là anh: đây là chỗ của em. Em sẽ ở lại đây.

CẢNH MƯỜI

Ngôi làng đổ nát hoang tàn, sáu tháng sau.

MÀN 1

HILDA, rồi HEINRICH

Ngồi trên cùng chỗ như cảnh trước, HILDA nhìn con đường. Bỗng người ta đoán được nàng thấy có người đang đi đến. Nàng nhởn người dậy, đợi. HEINRICH bước vào, trên mũ cài nhiều hoa, tay ôm một bó hoa.

HEINRICH - Chúng tôi đây. (*Quay người sang một nhân vật vô hình.*) Bỏ nón ra. (*Với HILDA.*) Tôi tên HEINRICH, ngày xưa tôi giảng đạo, bây giờ tôi sống nhờ tiền bối thí. (*Với Quí.*) Mi chạy đi đâu vậy? Lại đây. (*Với HILDA.*) Khi ngửi thấy mùi chết chóc, là nó bắt tay vào việc. Nhưng nó không làm hại đến cả một con ruồi.

HILDA - Đã một năm và một ngày rồi, phải không? Một năm và một ngày kể từ vụ thành Worms?

HEINRICH - Ai nói với cô vậy?

HILDA - Tôi đếm từng ngày.

HEINRICH - Người ta có nói với cô về tôi?

HILDA - Có. Trước đây.

HEINRICH - Bữa nay đẹp trời, hen? Tôi đã hái những bông hoa trên đường đi: đây là bó hoa sinh nhật.

HEINRICH đưa hoa cho nàng.

HILDA - Tôi không thích bó hoa này.

Nàng đặt hoa bên cạnh nàng.

HEINRICH - Không việc gì phải sợ những người sung sướng.

HILDA - Ông không sung sướng.

HEINRICH - Tôi nói với cô rằng đây là ngày lễ: đêm khai hôm tôi đã ngủ. Nào, cô gái dễ thương, phải mỉm cười với tôi chớ: tôi yêu tất cả mọi người trừ một kẻ và tôi muốn cả thế giới đều hài lòng. (*Bỗng nhiên.*) Đi tìm gã đi. (*Nàng không động đậy.*) Nào! Đừng bắt gã phải đợi.

HILDA - Anh ấy không đợi ông.

HEINRICH - Gã? Cô làm tôi ngạc nhiên. Chúng tôi là một đôi bạn và tôi đánh cá gã đang mặc đẹp để đón tôi.

HILDA - Hãy để anh ấy yên. Cầm lấy bó hoa và đi đi.

HEINRICH, với Quí. - Mi có nghe nàng nói không?

HILDA - Gạt Quí của ông sang một bên, tôi chẳng tin đâu.

HEINRICH - Tôi cũng không tin.

HILDA - Vậy thì sao nào!

HEINRICH, *cười*. - Ha! Ha! Ha! Cô là một cô bé.

HILDA - Kẻ xúc phạm đến ông không còn nữa: anh ấy đã chết đối với cuộc đời này. Ngay cả chính ông, anh ấy cũng không còn nhận ra nữa, và ông, tôi chắc chắn rằng ông cũng không thể nhận ra anh ấy. Ông tìm một người và rồi ông lại tìm thấy một người khác.

HEINRICH - Tôi sẽ đón nhận người tôi tìm được.

HILDA - Hãy để anh ấy yên, tôi van ông. Tại sao ông cứ muốn làm hại tôi, người chẳng hề làm gì ông cả?

HEINRICH - Tôi không nghĩ là làm hại cô: cô làm tôi rất thích.

HILDA - Qua tất cả những vết thương mà ông gây ra cho anh ấy, tôi sẽ chảy máu.

HEINRICH - Cô yêu gã?

HILDA - Phải.

HEINRICH - Vậy là người ta có thể yêu gã! Thiệt tức cười. (*Cười*.) Tôi, nhiều người đã thử. Nhưng không thành công. Gã yêu cô?

HILDA - Anh ấy yêu tôi nhiều đến nỗi hơn cả anh ấy tự yêu anh ấy.

HEINRICH - Nếu gã yêu cô, tôi sẽ bớt nuối tiếc vì làm cô đau khổ.

HILDA - Hãy tha thứ cho những xúc phạm của anh ấy và Chúa sẽ tha thứ cho những xúc phạm của ông.

HEINRICH - Nhưng tôi không muốn Người tha thứ cho tôi chút nào. Sự sa hoả ngục có những mặt tốt của nó, ăn thua là cách làm. Tôi đã biết làm. Tôi hãy còn chưa ở Địa ngục và tôi đã có những thói quen nhỏ ở đó.

HILDA - Người đáng thương!

HEINRICH, giận dữ. - Không! Không! Không! Tôi không phải một người đáng thương! Tôi sung sướng, tôi nói với cô rằng tôi sung sướng. (*Một lát.*) Nào! Gọi gã đi! (*Nàng yên lặng.*) Tốt hơn là cô gọi gã: Gã sẽ ngạc nhiên khi thấy tôi. Cô không muốn? Vậy chính tôi sẽ gọi vậy, GOETZ! GOETZ! GOETZ!

HILDA - Anh ấy không có đây.

HEINRICH - Gã ở đâu?

HILDA - Trong rừng. Đôi khi anh ấy ở lại trong rừng hàng tuần.

HEINRICH - Xa đây không?

HILDA - Hai mươi lăm dặm.

HEINRICH, với Quỉ. - Mi, mi có tin không? (*HEINRICH nhắm mắt và lắng nghe Quỉ thì thầm vào tai.*) Phải. Phải. Phải. (*HEINRICH cười ranh mãnh. Rồi.*) Nay, tôi kiểm gã cách nào?

HILDA - Tìm đi, linh mục tốt bụng ạ, tìm đi. Bạn của ông sẽ biết cách dẫn đường ông.

HEINRICH - Chúa phù hộ cô, em gái ạ. (*Với Qui.*) Lại đây, chúng ta cùng đi nào.

HEINRICH biến mất. HILDA còn một mình và dõi mắt theo.

MÀN 2

HILDA, GOETZ

GOETZ đi vào, tay phải cầm một cây roi, tay trái cầm một bình có quai. **GOETZ** có vẻ kiệt sức.

GOETZ - Ai gọi anh? (*HILDA không trả lời.*) Hắn đã có ai gọi anh. Anh nghe có tiếng gọi.

HILDA - Anh luôn nghe thấy tiếng nói khi anh nhịn ăn.

GOETZ - Những bông hoa này từ đâu đến?

HILDA - Em hái chúng.

GOETZ - Em không thường hái hoa. (*Một lát.*) Chúng ta đang ở vào ngày nào? Ngày vào trong năm?

HILDA - Tại sao anh hỏi em?

GOETZ - Có một người phải đến đây vào mùa thu này.

HILDA - Ai?

GOETZ - Anh không rõ nữa. (*Một lát.*) Nói đi. Ngày nào? Ngày nào tháng nào?

HILDA - Anh tưởng em đếm từng ngày à? Chỉ còn có mỗi một ngày, luôn luôn bắt đầu trở lại: người ta cho chúng ta ngày vào lúc bình minh và rút nó đi khi ban đêm. Anh là một chiếc đồng hồ đã ngưng chạy, cứ chỉ mãi một giờ.

GOETZ - Ngưng chạy? Không: anh tiến tới. (*Lúc lắc chiếc bình.*) Em có nghe không? Nó róc rách. Nước làm nên thứ âm nhạc của thiên thần: anh có Địa ngục trong họng và Thiên đường trong tai.

HILDA - Đã bao lâu rồi anh không uống?

GOETZ - Ba ngày. Anh phải chịu đựng đến ngày mai.

HILDA - Tại sao đến ngày mai?

GOETZ, *cười vẻ ngốc nghếch...* Ha! Ha! Phải như vậy! Cần phải như vậy! (*Một lát. Lại lúc lắc bình.*) Óc ách! Óc ách! Heng! Anh chưa biết một tiếng động nào khó chịu hơn đối với một kẻ chết khát.

HILDA - Anh hãy vui đi, cám dỗ các ham muốn của anh đi. Uống khi khát, đơn giản quá mà! Nếu anh không ngừng thử cám dỗ trong tâm hồn anh, anh sẽ có nguy cơ quên mất chính anh.

GOETZ - Làm sao anh có thể chiến thắng mình nếu không tự cám dỗ mình?

HILDA - Ô GOETZ, có thể nào tin rằng anh sống như bữa nay là lần đầu không? Chiếc bình, tiếng động của nước, da trắng bệch trên môi anh, em đã biết nằm lòng. Có phải anh không biết điều gì sắp xảy ra không?

GOETZ - Anh sẽ chịu đựng đến ngày mai: vậy thôi.

HILDA - Anh sẽ chẳng bao giờ chịu đến cùng bởi anh đặt cho mình thử thách quá dài. Anh sẽ lúc lắc chiếc bình đến khi anh té xuống. Và khi anh té em sẽ cho anh uống.

GOETZ - Em muốn cái gì mới à? Thì đây. (*GOETZ nghiêng bình.*) Những bông hoa đang khát. Uống đi, những bông hoa, uống nước của ta, để Thiên đường vào thăm những cuống họng vàng nho nhỏ của mi. Em thấy chưa, chúng tái sinh. Đất và những bông hoa chấp nhận quà của anh. Chỉ có con người là từ chối. (*Dốc ngược bình.*) Và đây: không còn phương tiện để uống nữa. (*GOETZ cười và lập lại cách khó nhọc.*) Không còn phương tiện nữa... Không còn phương tiện nữa...

HILDA - Có phải do ý Chúa mà anh trở thành hư hỏng?

GOETZ - Hắn vậy rồi. Cần phải hủy hoại con người, đúng không nào? (*Quẳng bình.*) Nào, bây giờ cho anh uống!

GOETZ *ngã xuống.*

HILDA *lạnh lùng nhìn GOETZ rồi bật cười.* - Anh biết rõ. Lúc nào em cũng có nước dự trữ: em biết anh mà (*Nàng đi tìm bình nước, quay lại và nâng đầu GOETZ.*) Nào, uống đi.

GOETZ - Không trước ngày mai.

HILDA - Chúa mong anh cuồng si và hư hỏng, nhưng không muốn anh chết chút nào. Vậy phải uống.

GOETZ - Ta đã từng làm rung chuyển nước Đức và giờ đây ta nằm ngửa như một em bé trong tay vú nuôi. Ngài đã vừa lòng chưa, Đức Chúa, và ngài có biết ai hèn hạ tệ mạt hơn ta chưa? HILDA, em là người tiên đoán được tất cả, nếu anh thoả mãn cơn khát thì điều gì sẽ xảy ra tiếp đó?

HILDA - Biết, em biết! Trò chơi lớn của anh, trò cám dỗ xác thịt: anh muốn ngủ với em.

GOETZ - Và vậy mà em vẫn muốn anh uống?

HILDA - Phải.

GOETZ - Và nếu anh nhảy đè lên em?

HILDA - Trong tình trạng anh như vậy? Nào, tất cả đã được sắp xếp giống như một buổi lễ: Anh sẽ la lên những câu chửi thề và những điều tục tĩu và để kết thúc anh sẽ tự quất mình bằng roi da. Uống đi.

GOETZ, cầm bình. - Lại thêm một thất bại! (*Uống.*) Thể xác thật đê tiện.

HILDA - Thể xác vốn tốt. Cái đê tiện, là tâm hồn anh.

GOETZ, đặt bình xuống. - Cơn khát đã qua; anh thấy trống rỗng. (*Một lát.*) Anh buồn ngủ.

HILDA - Ngủ đi.

GOETZ - Không, bởi vì anh buồn ngủ. (*Nhin nàng.*) Cho anh coi vú em đi. (*Nàng không nhúc nhích.*) Nào vạch vú ra, cám dỗ anh đi; làm anh chết vì ham muốn. Không hả? A! Con đĩ, tại sao?

HILDA - Tại em yêu anh.

GOETZ - Hãy đốt cho tình yêu của em nóng trăng lên, rồi nhét vào tim anh, để tim anh đỏ rực và bốc lửa! Nếu em yêu anh, cần phải hành hạ anh.

HILDA - Em là của anh: tại sao em phải làm thế xác em thành cái máy để hành hạ?

GOETZ - Nếu em nhìn vào anh, em sẽ nghiền bẹp mõm anh. Đầu anh là một dạ hội ma thuật mà em là tất cả các mụ phù thủy.

HILDA, *cười*. - Anh tự khoe mình.

GOETZ - Anh muốn em là một con vật để anh cõi lên em như một con vật.

HILDA - Anh đau khổ biết bao vì phải là một con người!

GOETZ - Anh không phải là một con người, anh chẳng là gì cả. Chỉ có Chúa. Con người chính là một ảo giác quang học. Em chán ghét anh, hen?

HILDA, *bình thản*. - Không, vì em yêu anh.

GOETZ - Em thấy rõ anh tìm cách hạ nhục em?

HILDA - Phải. Bởi vì em là tài sản quý nhất của anh.

GOETZ, *với giọng giận dữ*. - Em không dự vào cuộc chơi!

HILDA - Không, em không chơi vậy.

GOETZ - Chừng nào em còn ở kế bên anh, anh còn không cảm thấy mình quá nhơp nhúa.

HILDA - Chính do vậy mà em ở lại.

GOETZ - Nếu anh ôm em trong vòng tay anh, em có đẩy anh ra không?

HILDA - Không.

GOETZ - Ngay cả khi anh đến với em tâm hồn đầy rác rưởi?

HILDA - Nếu anh dám dụng đến em, chính là tâm hồn anh trong sạch.

GOETZ - HILDA, làm thế nào người ta có thể yêu nhau không xấu hổ? Tội dâm dục là tội đê tiện nhất.

HILDA - Hãy nhìn em, nhìn thật kỹ, nhìn mặt em, môi em, cuống họng em và cánh tay em, em có phải là một tội lỗi không?

GOETZ - Em đẹp. Sắc đẹp, đó là điều Ác.

HILDA - Anh có chắc không?

GOETZ - Anh không dám chắc về bất cứ điều gì nữa. (*Một lát.*) Nếu anh thoả mãn những ham muốn của anh, anh phạm tội nhưng anh tự giải thoát được mình; nếu anh từ chối thoả mãn chúng, chúng làm toàn thể tâm hồn anh hôi thối... Đêm xuống: vào lúc hoàng hôn, phải có nhẫn quan tốt để phân biệt Chúa lòng lành với Quỉ. (*GOETZ lại gần nàng, dụng vô nàng và đột ngột tránh xa.*) Ngủ với em dưới ánh mắt của Chúa? Không: anh không thích các cuộc truy hoan. (*Một lát.*) Nếu anh biết có một đêm đủ sâu thẳm để giấu chúng ta khỏi ánh mắt Người...

HILDA - Tình yêu chính là đêm như vậy: Những người yêu nhau, Chúa không thấy họ nữa.

GOETZ *lưỡng lự rồi lui lại phía sau.*

GOETZ - Hãy cho con cặp mắt của loài linh miêu xúi Béotie để nhăn quan con xuyên thấu dưới làn da này. Hãy chỉ con con cái gì ẩn náu trong lỗ mũi nàng và trong đôi tai này. Con, kẻ ghê tởm khi đụng ngón tay vào đống phân, sao con lại có thể thích ôm nguyên bị cứt trong vòng tay?

HILDA, *sôi nổi*. - Có nhiều rác rưởi trong tâm hồn anh hơn là trong thể xác em. Chính trong tâm hồn anh là sự xấu xa và sự bẩn thỉu của xác thịt. Em, em không cần nhăn quan của loài linh miêu: em đã chăm sóc anh, tắm rửa anh, em đã biết mùi cơn sốt của anh. Em có ngừng yêu anh không? Mỗi ngày anh càng giống hơn cái thây ma mà anh sẽ trở thành và em vẫn yêu anh. Nếu anh chết, em sẽ nằm ngủ tựa vào anh và em cứ nằm vậy đến khi chấm hết, không ăn không uống, anh sẽ thối rữa trong tay em và em sẽ yêu thây ma thối rữa của anh: bởi vì người ta chẳng yêu gì nếu người ta không yêu hết thảy.

GOETZ, *đưa roi da cho nàng*. - Quất anh đi. (*HILDA nhún vai*.) Nào, quất đi, quất đi, báo thù trên anh do Cathérine bị chết, do tuổi xanh của em bị đánh mất và do tất cả những kẻ đã bị thiêu cháy bởi lỗi anh.

HILDA, *phá lên cười.* - Phải, em sẽ quất anh, đỗ tu sĩ dơ dây, em sẽ quất anh bởi anh đã hủy hoại tình yêu đôi ta.

Nàng cầm roi.

GOETZ - Quất lên mắt, HILDA, lên mắt.

MÀN 3

NHỮNG NGƯỜI CŨ, HEINRICH

HEINRICH - Quất đi! Quất đi! Làm như tôi không có ở đây vậy! (*Tiến đến trước. Với HILDA.*) Anh bạn thì thầm với tôi đi rào một vòng và nhẹ nhàng quay lại. Người ta không đánh lừa được nó đâu, cô biết mà. (*Với GOETZ.*) Cô ta muốn cản không cho chúng ta gặp lại. Có thật anh không đợi tôi?

GOETZ - Tôi? Tôi đếm từng ngày.

HILDA - Anh đếm từng ngày? Ô! GOETZ, anh đã nói dối em. (*Nàng nhìn GOETZ.*) Anh có điều chi? Mắt anh sáng lấp lánh, anh không còn là anh nữa.

GOETZ - Đó là do niềm vui gặp lại ông ta.

HILDA - Niềm vui lạ lùng: ông ta sắp làm cho anh tất cả các điều xấu mà ông ta có thể.

GOETZ - Đó là bằng chứng rằng ông ta yêu anh. Em ganh

à? (*Nàng không trả lời. GOETZ quay về phía HEINRICH.*)
Những bông hoa này, chính anh là người hái?

HEINRICH - Phải. Tặng anh.

GOETZ - Cám ơn.

GOETZ *nhặt bó hoa.*

HEINRICH - Ngày sinh nhật tốt lành, GOETZ.

GOETZ - Sinh nhật tốt lành, HEINRICH.

HEINRICH - Có thể anh sẽ chết đêm nay...

GOETZ - Thật không? Tại sao?

HEINRICH - CÁC NÔNG DÂN tìm anh để giết. Tôi phải chạy để đến trước họ.

GOETZ - Giết tôi, mẹ kiếp! Điều này làm tôi rất hân hạnh: Tôi tưởng họ quên hẳn tôi rồi chớ. Và tại sao họ muốn giết tôi?

HEINRICH - Thứ Năm vừa rồi, trong cánh đồng Gunsbach bọn quý tộc đánh tan nát đạo quân của NASTY. Hai mươi lăm ngàn người chết; đúng là tháo chạy Tán loạn. Trong vài ba tháng nữa, cuộc nổi dậy sẽ bị đè bẹp.

GOETZ, sôi nổi. - Hai mươi lăm ngàn người chết! Không nên đánh trận đánh đó. Lũ ngốc! Đáng lẽ chúng phải... (*Trấn tĩnh lại.*) Bỏ đi. Chúng ta sinh ra là để chết. (*Một lát.*) Người ta đổ tất cả lên đầu tôi, đương nhiên?

HEINRICH - Họ nói anh có thể tránh được vụ giết

chóc nếu anh cầm đầu đạo quân. Hãy hài lòng đi, anh là người bị thù ghét nhất nước Đức.

GOETZ - Và NASTY? Anh ta chạy trốn? Bị bắt? Chết?

HEINRICH - Đoán thử coi.

GOETZ - Cút con mẹ anh đi.

GOETZ *đăm mình trong suy tưởng.*

HILDA - Họ biết anh ấy ở đây?

HEINRICH - Phải.

HILDA - Ai nói với họ? Ông?

HEINRICH, *chỉ Quì.* - Tôi, không: nó.

HEINRICH, *dịu dàng.* - **GOETZ!** (*Nàng rờ cánh tay GOETZ.*) GOETZ!

GOETZ, *giật bắn mình.* - Hả! Gi vây?

HILDA - Anh không thể ở đây được.

GOETZ - Và tại sao? Phải đền tội chớ?

HILDA - Anh không phải đền tội: anh không phạm tội.

GOETZ - Em hãy lo chuyện của em đi.

HILDA - Điều này liên quan đến em. GOETZ, phải đi thôi.

GOETZ - Đi đâu?

HILDA - Đâu cũng được, miễn là anh có nơi ẩn náu. Anh không có quyền để anh bị giết.

GOETZ - Không.

HILDA - Đó sẽ là lừa phỉnh.

GOETZ - A, đúng: lừa phỉnh... Vậy thì sao? Anh đã chẳng lừa phỉnh suốt đời sao? (*Với HEINRICH.*) Người bắt đầu công kích đi: đúng thời điểm đó.

HEINRICH, chỉ **HILDA**. - Nói cô ta đi đi.

HILDA - Ông cứ việc nói trước mặt tôi, tôi sẽ không rời anh ấy đâu.

GOETZ - Ông ta có lý, **HILDA**: vụ án này phải xử kín.

HILDA - Vụ án nào?

GOETZ - Vụ án của anh.

HILDA - Tại sao anh lại để vụ án này xảy ra? Đuối ông linh mục này đi và chúng ta rời khỏi làng.

GOETZ - **HILDA**, anh cần người ta xử anh. Mọi ngày, mọi giờ, anh tự biết tội mình, nhưng anh không thuyết phục được anh bởi anh biết anh quá rõ để làm anh tin cậy. Anh không còn nhìn thấy tâm hồn anh nữa bởi anh có cái mũi che lấp ở trên: Cần phải có ai đó cho anh mượn đôi mắt họ.

HILDA - Hãy dùng mắt em.

GOETZ - Em cũng không nhìn thấy anh nốt: em yêu anh. **HEINRICH** ghét anh, vậy ông ta có thể thuyết phục anh: khi ý nghĩ của anh đi ra từ miệng ông ta, anh sẽ tin.

HILDA - Và nếu em bỏ đi, anh có hứa lát nữa sẽ chạy trốn cùng với em?

GOETZ - Được, nếu anh thắng kiện.

HILDA - Anh biết rõ anh đã quyết định thua kiện. Tạm biệt, GOETZ.

Nàng đi về phía GOETZ, ôm hôn và đi ra.

MÀN 4

GOETZ, HEINRICH

GOETZ, *quăng bó hoa*. - Nhanh lên, vào việc đi! Hãy gâys cho ta tất cả những gì xấu mà ngươi có thể.

HEINRICH, *nhìn GOETZ*. - Ta đã không tưởng tượng rằng anh là như vậy.

GOETZ - Can đảm lên, HEINRICH, nhiệm vụ dễ mà. Phân nửa chính ta là đồng loã với ngươi chống lại nửa kia. Nào, lục tung ta đến tận bản thể vì chính bản thể của ta là duyên cớ.

HEINRICH - Vậy đúng là ngươi muốn thua?

GOETZ - Nhưng không đâu, đừng sợ. Chỉ có điều, ta thích sự tuyệt vọng hơn là sự lưỡng lự.

HEINRICH - Nay... (*Một lát*.) Chờ đã: đây là một lỗ hổng của ký ức. Ta thường bị những lúc quên như thế này; nhưng rồi sẽ nhớ lại ngay thôi. (*Đi lại vẻ khích động*.) Tuy

nhiên ta đã dự phòng kỹ; sáng nay, ta đã ôn lại tất cả trong đầu ta... Lỗi do ngươi: ngươi không phải là kẻ lè ra phải như vậy. Ngươi phải đội vương miện bằng hoa hồng với cặp mắt thắng trận, ta sẽ xô nhào vương miện của ngươi và quất sụm chiến thắng của ngươi; cuối cùng, ngươi sẽ phải quỳ gối... Vẻ hùng vĩ của ngươi đâu? Vẻ ngạo nghễ của ngươi đâu? Người đang dở chết, ngươi muốn ta vui thú gì mà kết liễu ngươi? (Với sự giận dữ.) A! Ta vẫn còn chưa độc ác đủ!

GOETZ, cười. - Người đừng phát cáu, HEINRICH, hãy thư giãn, hãy thư thả sử dụng thời giờ của mình.

HEINRICH - Không được để mất một phút. Ta nói với ngươi chúng theo ta bén gót. (Với Quỷ.) Nhắc ta với, nhắc ta: giúp ta ghét hắn. (Than vân.) Nó chẳng bao giờ ở đúng nơi khi người ta cần đến hắn.

GOETZ - Ta, ta sẽ nhắc ngươi. (Một lát.) Đất.

HEINRICH - Đất?

GOETZ - Ta có sai lầm khi cho đất không?

HEINRICH - A! Đất đai... Nhưng ngươi có cho đất đâu: ngươi ta không thể cho cái người ta không có.

GOETZ - Nói đúng! Sự sở hữu là một tình bạn mật thiết giữa người và đồ vật; nhưng trong tay ta, đồ vật thét gào. Ta chẳng cho gì. Ta đọc công khai một văn bản cho, tất cả là vậy. Tuy nhiên, linh mục, nếu sự thật là ta đã không cho đất đai của ta, thì cũng có sự thật là CÁC NÔNG DÂN đã nhận đất. Trả lời thế nào về điều này?

HEINRICH - Họ đã không nhận được đất bởi họ không thể giữ chúng. Khi bọn quý tộc xâm lấn lãnh thổ và đặt một người em họ nhỏ tuổi của Conrad vào lâu đài Heidenstamn thì cái ác giác huy hoàng ấy làm gì còn?

GOETZ - Tốt lắm. Không cho cũng chẳng nhận; Vậy là đơn giản nhất. Những đồng bạc của Quỷ biến thành lá khô khi người ta muốn tiêu chúng: các việc tốt của ta giống vậy: khi người ta đụng đến, chúng biến thành xác chết. Nhưng còn ý định, đâu có như vậy? Hả? Nếu ta đã thật sự có ý định làm việc tốt, cả Quỷ lẫn Chúa đều không thể tước đoạt của ta. Hãy tấn công vào ý định. Hãy gặm mòn nó.

HEINRICH - Sẽ chẳng có gì khó khăn: bởi người không thể thụ hưởng các của cải của người, người muốn tự nâng mình lên trên tất cả mọi người bằng cách giả bộ từ bỏ chúng.

GOETZ - Ô giọng sang sảng, nói đi, nói ra ý nghĩ của ta; ta không còn biết là ta đang nghe hay chính ta đang nói nữa. Như vậy tất cả chỉ là nói láo và hài kịch. Ta đã không hành động: ta chỉ ra điệu bộ. A, linh mục, người gãi đúng chỗ ngứa của ta rồi. Này, người hết hơi lẹ quá!

HEINRICH, bị lây sự hăng hái của GOETZ. - Người đã cho để hủy hoại.

GOETZ - Người đúng rồi! Ta giết người thừa kế chưa đủ..

HEINRICH, cùng trò. - Người còn muốn phá nát của thừa kế.

GOETZ - Ta đã nâng lên thật cao vùng lãnh thổ Heidenstamn xưa kia...

HEINRICH, cùng trò. - Và ngươi quăng nó xuống đất để nó vỡ vụn.

GOETZ - Ta đã muốn lòng tốt của ta gây phá hoại hơn cả tính xấu của ta.

HEINRICH - Và ngươi đã thành công: hai mươi lăm ngàn xác chết! Trong một ngày đạo đức ngươi làm nhiều người chết hơn cả ba mươi lăm năm xấu xa.

GOETZ - Cân thêm những người chết là những người nghèo: Chính là những người mà ta làm bộ biếu tặng của cải của Conrad.

HEINRICH - Mẹ kiếp: ngươi vốn luôn ghét họ.

GOETZ, đưa cao nắm đấm. - Đồ chó! (*Ngưng lại và bắt cười.*) Ta muốn đánh ngươi; đó là dấu hiệu rằng ngươi đúng. Ha! Ha! Như vậy mới là nguyên nhân tiềm ẩn của mỗi sâu. Nói nữa đi! Hãy buộc tội ta ghét những người nghèo và đã khai thác sự biết ơn của họ để bắt họ phục tùng. Trước kia, ta áp chế tâm hồn họ bằng sự hành hạ, nay ta áp chế họ bằng điều Tốt. Ta đã tạo dựng ngôi làng thành một nhúm tâm hồn héo úa. Những con người tội nghiệp, họ nhái theo ta và ta, ta nhái theo đạo đức: Họ đều đã chết tử vì đạo một cách vô ích, mà chẳng biết vì

sao. Nghe đây, linh mục; ta đã phản bội tất cả mọi người và anh của ta nhưng cơn khát phản bội của ta chưa thoả: vậy là, một đêm kia, dưới chân thành Worms, ta bày đặt ra phản bội cái Xấu, đó là tất cả câu chuyện. Chỉ có điều cái Xấu không chịu để bị phản bội dễ như thế: không phải điều Tốt chui ra khỏi cái túi đựng xúc xắc: đó lại là một cái Xấu tệ hại hơn. Đằng nào cũng vậy: yêu quái hay thánh nhân, ta cũng kệ xác nó, ta muốn trở thành vô nhân tính. Nói đi, HEINRICH, nói rằng ta đã điên lên vì xấu hổ và ta muốn làm kinh ngạc Chúa để thoát khỏi sự khinh bỉ của loài người. Nào, ngươi còn chờ gì nữa? Nói đi! A, đúng rồi, ngươi không thể nói: chính là tiếng nói của ngươi đang trong miệng ta. (*Bắt chước HEINRICH.*) Ngươi không thay da, GOETZ, ngươi chỉ đổi giọng. Ngươi đã gọi lòng thù ghét loài người của ngươi là tình yêu và lòng điên cuồng phá hoại của ngươi là khoan hồng. Nhưng ngươi vẫn y hệt như chính ngươi; y hệt: chẳng ai khác hơn là một thằng con hoang. (*Trở lại giọng tự nhiên.*) Chúa ơi, con chứng thực rằng gã nói đúng, con, kẻ bị cáo, con xin nhận tội. Ta đã thua kiện, HEINRICH. Ngươi hài lòng không?

GOETZ lảo đảo và dựa vào tường.

HEINRICH - Không.

GOETZ - Ngươi khó tính quá.

HEINRICH - Ô Chúa ơi, phải chăng đây là chiến thắng của con? Chiến thắng mới buồn sao.

GOETZ - Người sẽ làm gì khi ta chết? Ta sẽ nhớ người.

HEINRICH, chỉ Quỷ. - Tên này sẽ cho ta khối việc để làm. Ta không có thời giờ để nghĩ đến người.

GOETZ - Ít ra, người cũng tin chắc rằng họ muốn giết ta?

HEIRICH - Chắc.

GOETZ - Những người trung thực. Ta sẽ vươn cổ ra cho họ và mọi việc sẽ chấm dứt: cách loại bỏ tốt cho tất cả mọi người.

HEINRICH - Không có gì chấm dứt bao giờ.

GOETZ - Không có gì? À phải, còn có Địa ngục. Hà, Địa ngục sẽ làm ta thay đổi.

HEINRICH - Địa ngục không làm cho người thay đổi đâu: người đã ở địa ngục rồi. Lão đây cho ta biết (*chỉ Quỷ*) rằng trái đất là hiện tượng bề ngoài: có Thiên đường và Địa ngục, tất cả nhiêu đó. Cái chết là một mèo lừa thô lỗ đối với các gia đình; với người quá cố, tất cả đều tiếp tục.

GOETZ - Tất cả sẽ tiếp tục với ta?

HEINRICH - Tất cả, Người sẽ vui hưởng bản thân người trong cõi vĩnh hằng.

Một lát.

GOETZ - Nó có vẽ gần gũi biết bao, điều Tốt ấy, khi ta còn độc ác. Chỉ việc duỗi cánh tay ra. Ta đã duỗi tay ra với

chúng và nó đổi thành gió thoảng. Vậy đó có phải là một ảo ảnh không? HEINRICH, HEINRICH, điều Tốt có thể thực hiện được không?

HEINRICH - Sinh nhật vui vẻ. Đã một năm và một ngày, ngươi đặt cho ta cùng câu hỏi. Và ta đã trả lời: không. Lúc ấy là ban đêm, ngươi nhìn ta, ngươi nói: "Ngươi làm như một con chuột mắc bẫy." Và rồi, ngươi quyết định thoát ra bằng cách quăng xác xác. Nay, nhìn đây: Đây là ban đêm, một đêm giống y vậy và ai là kẻ đang nằm trong bẫy?

GOETZ, *pha trò*. - Chính ta.

HEINRICH - Ngươi sẽ thoát ra chớ?

GOETZ, *ngưng pha trò*. - Không. Ta sẽ không tự thoát. (*Đi qua lại*.) Đức Chúa, nếu ngài khước từ chúng con các phương tiện để làm điều Tốt, tại sao ngài lại cho chúng con tham vọng mong ước làm điều Tốt? Nếu ngài đã không cho phép con trở thành tốt, thì do đâu ngài lại tước bỏ ham muốn của con trở thành độc ác? (*Đi qua lại*.) Cũng vẫn lạ vì không có đường ra.

HEINRICH - Tại sao ngươi làm ra vẻ nói với ngài? Người biết rõ ngài sẽ không trả lời.

GOETZ - Và tại sao im lặng như vậy? Ngài, người đã hiện ra nói với con lừa cái của nhà tiên tri, tại sao ngài từ chối ló mặt ra với ta?

HEINRICH - Bởi ngươi không đáng kể. Hành hạ những

kẻ yếu đuối hay người tự hành xác, hôn mê một ả giang hồ hay một NGƯỜI CÙI, chết do nhịn ăn hay do bội thực: Chúa đếch cần.

GOETZ - Vậy ai đáng để ý đến?

HEINRICH - Không một ai. Con người là hư vô. Đừng ra bộ ngạc nhiên: mi đã biết quá mà; người đã biết khi người quăng xúc xác. Nếu không sao người lai ăn gian? (*GOETZ muốn nói.*) Người ăn gian, CATHERINE đã thấy: người nói lớn tiếng để khoả lấp sự yên lặng của Chúa. Những mệnh lệnh mà người làm ra vẻ nhận được, chính người là kẻ truyền lệnh.

GOETZ, suy nghĩ. - Ta, phải.

HEINRICH, ngạc nhiên. - Ồ, phải. Chính người.

GOETZ, cùng trò. - Mình ta.

HEINRICH - Phải, ta nói với người, phải.

GOETZ, ngẩng đầu lên. - Mình ta, linh mục, người có lý. Chỉ mình ta. Ta khẩn cầu, ta nài xin một dấu hiệu, ta gởi lên Trời các thông điệp: chẳng có trả lời. Ngay tên ta, trời cũng mù tịt. Ta tự hỏi hằng phút xem ta có thể hiện hữu dưới mắt Chúa không. Giờ đây, ta biết câu trả lời chẳng có gì. Chúa không thấy ta, Chúa không nghe ta, Chúa chẳng biết ta. Người có thấy khoảng trống này trên đầu chúng ta không? Chúa đấy. Người có thấy kẽ hở kia trong cánh cửa không? Chúa đấy. Người có thấy chiếc hố nọ trong lòng đất không? Cũng là Chúa đấy. Sự

lặng thịnh, chính là Chúa. Sự vắng mặt, chính là Chúa. Chúa, chính là sự cô đơn của loài người. Chỉ có ta: chỉ ta đã quyết định cái Xấu; chỉ một mình, ta bịa ra điều Tốt. Chính ta đã gian lận, chính ta đã làm các phép lạ, chính ta buộc tội ta hôm nay, chỉ có ta có thể giải tội cho ta; ta, con người. Nếu Chúa hiện hữu, con người là hư vô; nếu con người hiện hữu... Người chạy đi đâu?

HEINRICH - Ta đi đây; ta không còn gì để làm với người.

GOETZ - Đợi đã, linh mục: ta sẽ làm người cười.

HEIRICH - Câm miệng!

GOETZ - Nhưng người còn chưa biết ta sắp nói với người điều chi. (*Nhin HEINRICH và đột ngột.*) Người biết rồi!

HEINRICH, la lên. - Không đúng! Ta không biết gì hết, ta không muốn biết gì cả.

GOETZ - HEINRICH, ta sắp cho người biết một trò tinh nghịch trọng yếu: Chúa không hiện hữu. (*HEINRICH nhảy bổ lên GOETZ và đánh GOETZ. Dưới những cú đánh, GOETZ cười và kêu*) Chúa không hiện hữu. Sướng quá, khóc vì sung sướng! Alleluia. Đồ điên! Đừng đánh: ta giải thoát cho chúng ta. Không còn Thiên đường, không còn Địa ngục nữa: không có gì ngoài Mặt đất.

HEINRICH - A! Người kết tội ta hàng trăm lần, hàng ngàn lần; miễn là Người hiện hữu. GOETZ, mọi người đã

gọi chúng ta là đồ phản bội và đồ con hoang; và họ kết tội chúng ta. Nếu Chúa không hiện hữu, không còn cách nào thoát khỏi loài người. Chúa ơi, tên này đã báng bổ, con tin ở Ngài, con tin! Cha của chúng con ở trên Trời, con thích được phán xét bởi một hữu thể vô tận hơn là bởi những kẻ ngang bằng với con.

GOETZ - Người nói với ai vậy? Người vừa mới nói rằng ngài điếc. (*HEINRICH nhìn GOETZ lặng lẽ.*) Không còn cách nào thoát khỏi loài người. Vĩnh biệt yêu quái. Vĩnh biệt thần thánh. Vĩnh biệt kiêu ngạo. Chỉ còn có loài người.

HEINRICH - Loài người không muốn có người, đồ con hoang.

GOETZ - Mặc! Ta sẽ sắp xếp. (*Một lát.*) HEINRICH, ta không thua kiện đâu: phiên Tòa không xảy ra do thiếu quan Tòa. (*Một lát.*) Ta bắt đầu lại tất cả.

HEINRICH, giật mình. - Người bắt đầu gì?

GOETZ - Cuộc sống.

HEINRICH - Như vậy sẽ dễ dàng hơn. (*Nhảy bổ lên GOETZ.*) Người sẽ không bắt đầu trở lại. Phải kết thúc: bữa nay.

GOETZ - Buông ta ra. HEINRICH, buông ta ra. Tất cả đều đã thay đổi, ta muốn sống.

GOETZ kháng cự.

HEINRICH, bóp cổ GOETZ - Sức mạnh của người

đâu? GOETZ, sức mạnh của ngươi đâu? Ngươi muốn sống làm quái gì: ngươi sẽ chết trong tuyệt vọng! (GOETZ yêu dần, gắng sức vô ích để đẩy HEINRICH ra.) Mong tất cả phần Địa ngục của ngươi được chứa đựng trong giây phút cuối cùng.

GOETZ - Buông ta ra. (*Kháng cự.*) Mẹ kiếp, nếu một trong hai ta phải chết, chẳng thà là ngươi!

GOETZ rút dao đâm **HEINRICH**.

HEINRICH - Ha! (*Một lát.*) Ta không muốn chấm dứt hận thù, ta không muốn chấm dứt khổ đau. (*Ngã xuống.*) Chẳng có gì cả, chẳng có gì, chẳng có gì. Và ngươi, ngày mai, ngươi sẽ lại thấy ánh ban mai, ánh ban mai.

HEINRICH chết.

GOETZ - Ngươi đã chết và thế giới vẫn tràn đầy: ngươi sẽ không thiếu vắng với ai. (*Cầm những bông hoa và quăng lên xác chết.*) Hài kịch của điều Tốt đã chấm dứt bằng một vụ giết người; càng tốt, ta không thể lùi lại sau được nữa. (*Gọi.*) **HILDA!** **HILDA!**

MÀN 5

HILDA, GOETZ

Màn đêm đã xuống.

GOETZ - Chúa đã chết.

HILDA - Chết hay sống cũng chẳng ăn thua gì với em. Đã lâu lắm em không lo nghĩ gì đến ông ấy nữa. HEINRICH đâu rồi?

GOETZ - Đã bỏ đi rồi.

HILDA - Anh đã thăng kiện?

GOETZ - Không có vụ kiện nào hết: anh nói với em rằng Chúa chết rồi. (*Ôm nàng trong tay.*) Chúng ta không còn chứng nhân nữa, còn có mình anh nhìn tóc em, trán em. Em thật biết bao từ khi Chúa không còn nữa. Hãy nhìn anh, nhìn anh đừng ngưng nghỉ chút nào: thế giới trở nên mù lòa; nếu em quay đầu đi, anh sợ mình biến thành hư vô. (*Cười.*) Cuối cùng ta chỉ có đôi ta.

Ánh sáng. Những bó đuốc tối gần.

HILDA - Họ kia. Anh lại đây.

GOETZ - Anh muốn đợi họ.

HILDA - Họ sẽ giết anh.

GOETZ - Mặc! Ai mà biết được? (*Một lát.*) Chúng ta ở lại đây: anh cần gấp những con người.

Những bó đuốc tối gần.

CẢNH MƯỜI MỘT

Doanh trại của CÁC NÔNG DÂN.

MÀN 1

KARL, BÀ PHÙ Thủy, HAI NÔNG DÂN, rồi NASTY

Bà phù thủy dùng một bàn tay bằng gỗ thoa lên CÁC NÔNG DÂN.

NASTY, bước vào. - Bà làm gì vậy?

BÀ PHÙ Thủy - Ai được tôi thoa bàn tay gỗ này lên sẽ trở thành không thể bị thương: họ tha hồ đâm chém và chẳng hề chi.

NASTY - Quẳng bàn tay này đi! (*Đi về phía bà ta.*) Nào! Quẳng đi. (*Bà phù thủy trốn sau lưng KARL.*) KARL, anh can dự vào việc này à?

KARL - Vâng. Hãy để bà ấy làm.

NASTY - Chừng nào tôi còn chỉ huy, chừng ấy các thủ trưởng còn không được nói láo với binh sĩ thuộc quyền.

KARL - Vậy các binh sĩ sẽ chết cùng với thủ trưởng của họ.

NASTY, với CÁC NÔNG DÂN. - Ra khỏi đây đi.

Họ đi ra. Một lát. KARL đi lại phía NASTY.

KARL - Anh do dự, NASTY, anh mơ mộng và trong lúc này, các cuộc đào ngũ tăng gấp bội! Quân đội mất binh sĩ như một người bị thương mất máu. Phải chặn đứng cơn băng huyết. Và chúng ta không có quyền khó khăn với các phương tiện.

NASTY - Anh muốn làm gì?

KARL - Ra lệnh tất cả mọi người để cô bé gái xinh xinh ấy thoa lên. Nếu họ tin là họ không thể bị thương, họ sẽ ở lại.

NASTY - Tôi đã làm họ thành người, anh lại biến họ thành súc vật.

KARL - Chẳng thà là súc vật để bị giết tại chỗ còn hơn là con người bỏ trốn.

NASTY - Tiên tri sai lầm, và đáng ghét!

KARL - Nay, phải, tôi là một tiên tri giả. Và còn anh, anh là gì nào?

NASTY - Tôi, tôi không muốn cuộc chiến này...

KARL - Có thể như thế, nhưng vì anh đã không biết ngăn chặn nó, vậy là Chúa không ở cùng anh.

NASTY - Tôi không phải là một tiên tri giả, nhưng là một người bị Chúa đánh lừa. Hãy làm điều anh muốn. (*KARL đi ra với bà phù thủy.*) Phải, Chúa của con, ngài đã

đánh lừa con vì ngài đã để con tưởng rằng con được ngài lựa chọn; nhưng làm thế nào con lại khiến trách ngài đã nói dối các tạo vật của ngài và làm thế nào con lại nghi ngờ tình yêu của ngài, con - kẻ yêu anh em con như con hằng yêu họ và kẻ nói dối họ như con hằng nói dối họ.

MÀN 2

NASTY, GOETZ, HILDA, BA NÔNG DÂN vũ trang

NASTY, không ngạc nhiên. - Vậy là các bạn đây rồi!

MỘT NÔNG DÂN, chỉ **GOETZ**. - Chúng tôi tìm gã để cắt họng chút chơi. Nhưng không phải là con người ấy nữa: gã nhận biết lỗi lầm và nói gã muốn chiến đấu trong hàng ngũ chúng ta. Vậy là chúng tôi dẫn gã đến với ông.

NASTY - Hãy để chúng tôi nói chuyện. (*Họ đi ra.*) Anh muốn chiến đấu trong hàng ngũ chúng tôi?

GOETZ - Phải.

NASTY - Tại sao?

GOETZ - Tôi cần các anh. (*Một lát.*) Tôi muốn là một người giữa mọi người.

NASTY - Không còn chi khác?

GOETZ - Tôi biết: Đó là điều khó nhất. Chính do vậy mà tôi phải bắt đầu từ gốc.

NASTY - Gốc là cái gì?

GOETZ - Tôi lỗi. Con người ngày nay sinh ra đầy tội lỗi, tôi cần nhận về phần tôi tội lỗi của họ nếu tôi muốn phần tôi trong tình yêu và đức hạnh của họ. Tôi đã muốn tình yêu thuần khiết: ngốc nghếch; yêu nhau, là ghét cùng một kẻ thù: vậy tôi sẽ kết hôn với hận thù của các bạn. Tôi đã muốn điều Tốt: ngu muội; trên mặt đất này và trong lúc này, điều Tốt và cái Xấu không thể tách rời: tôi chấp nhận là xấu để trở thành tốt.

NASTY, nhìn GOETZ - Anh đã thay đổi.

GOETZ - Thiệt kỳ cục! Tôi đã mất ai đó vốn rất thân với tôi.

NASTY - Ai?

GOETZ - Ai đó mà anh không biết. (*Một lát.*) Tôi yêu cầu được phục vụ dưới quyền anh như một người lính giản đơn.

NASTY - Tôi từ chối.

GOETZ - NASTY!

NASTY - Anh muốn tôi làm gì với một người lính trong khi tôi mất năm chục người lính mỗi ngày.

GOETZ - Khi tôi đến với các anh, tự kiêu như một gã nhà giàu, các anh đẩy tôi ra và như vậy là công bằng bởi tôi cứ tưởng các anh cần tôi. Nhưng giờ đây tôi nói với anh rằng tôi cần các anh và nếu anh lại đẩy tôi ra thì

các anh bất công bởi chẳng đúng chút nào khi xua đuổi kẻ ăn mày.

NASTY - Tôi không xua đuổi anh. (*Một lát.*) Từ một năm và một ngày nay, chỗ của anh vẫn đợi anh; hãy nắm lấy. Anh sẽ chỉ huy quân đội.

GOETZ - Không! (*Một lát.*) Tôi không phải sinh ra để chỉ huy. Tôi muốn tuân lệnh.

NASTY - Tuyệt lắm! Nay, tôi ra lệnh cho anh cầm đầu chúng tôi. Hãy tuân lệnh!

GOETZ - NASTY, tôi đã từ chối giết người, tôi sẽ giết người nếu cần; nhưng tôi sẽ không đưa người nào đến chỗ chết: giờ đây, tôi đã biết chết là gì. Chẳng có gì cả, NASTY, chẳng có gì: Chúng ta chẳng có gì ngoài cuộc sống.

HILDA, *với GOETZ - GOETZ!* Anh im đi!

GOETZ, với HILDA. - Phải. (*Với NASTY.*) Các lãnh tụ vốn cô đơn: tôi, tôi muốn mọi người khắp nơi: chung quanh tôi, trên tôi và họ che khuất bầu trời cho tôi. **NASTY**, cho phép tôi được là bắt cứ ai.

NASTY - Nhưng anh không phải là bắt cứ ai. Anh tưởng một lãnh tụ đáng giá hơn người khác à? Nếu anh không muốn chỉ huy thì cút đi.

HILDA, với GOETZ. - Nhận lời đi.

GOETZ - Không. Ba mươi sáu năm cô đơn, đủ với anh rồi.

HILDA - Em sẽ cùng anh.

GOETZ - Em, chính là anh. Chúng ta sẽ cô đơn cùng nhau.

HILDA, *nói nho nhỏ*. - Nếu anh là một người lính giữa những người lính, anh có nói với họ Chúa đã chết không?

GOETZ - Không.

HILDA - Anh thấy đấy.

GOETZ - Anh thấy gì?

HILDA - Anh sẽ không bao giờ giống họ. Không tốt hơn, chẳng xấu hơn: khác. Và nếu anh và họ đồng ý, chẳng qua là ngộ nhận.

GOETZ - Anh đã giết Chúa bởi Người ngăn cách anh với mọi người và cái chết của ngài lại càng cô lập anh hơn nữa. Anh sẽ không chịu để cái xác chết to lớn ấy làm nhiễm độc tình giao hảo nhân loại của anh: anh sẽ buông gói, nếu cần.

HILDA - Anh có quyền tước bỏ lòng can đảm của họ không?

GOETZ - Anh sẽ làm từng chút một. Sau một năm kiên nhẫn...

HILDA, *cười*. - Trong một năm, coi chừng, chúng ta đều chết sạch.

GOETZ - Nếu Chúa không có, tại sao ta lại cô đơn, ta - kẻ muôn sống với tất cả mọi người?

CÁC NÔNG DÂN vào, *đẩy bà phù thủy đi trước họ.*

BÀ PHÙ THỦY - Tôi thề với các bạn rằng làm vầy chẳng có chi là xấu cả. Nếu bàn tay này thoa vào bạn, bạn sẽ không thể bị thương.

CÁC NÔNG DÂN - Chúng tôi sẽ tin bà nếu NASTY để cho bà thoa.

Bà phù thủy lại gần NASTY.

NASTY - Cút đi với Quỉ!

BÀ PHÙ THỦY, nói nhỏ. - KARL nhăn, hãy để tôi làm không thì hỏng bét cả.

NASTY, lớn tiếng. - Tốt lắm. Làm lẹ đi.

Bà thoa tay NASTY. CÁC NÔNG DÂN vỗ tay.

MỘT NÔNG DÂN - Thoa cả vị tu sĩ.

GOETZ - Mẹ nó!

HILDA, dịu dàng. - GOETZ!

GOETZ - Thoa đi em gái, thoa mạnh vào.

Bà thoa.

NASTY, nói to. - Mọi người đi ra!

Họ đi ra.

GOETZ - NASTY, anh từ bọn họ ra?

NASTY - Phải.

GOETZ - Vậy anh có khinh họ không?

NASTY - Tôi chỉ khinh tôi. (*Một lát.*) Anh có biết tên hế nào đặc biệt hơn tôi không: tôi - kẻ ghét nói láo, tôi nói láo anh em của tôi nhầm cho họ có can đảm để bị giết trong một cuộc chiến mà tôi ghét bỏ.

GOETZ - Mẹ kiếp, HILDA, người này cũng cô đơn như anh.

NASTY - Còn hơn nhiều. Anh, anh luôn một mình. Tôi, tôi hàng trăm ngàn người và tôi chẳng là ai khác ngoài tôi. GOETZ, tôi không biết sự cô đơn hay thất bại cũng như thống khổ và tôi không trông cậy vào đâu để chống lại chúng.

Một người lính vào.

NGƯỜI LÍNH - Các lãnh tụ muốn nói chuyện với ông.

NASTY - Cho họ vào. (*Với GOETZ.*) Họ đến nói với tôi rằng lòng tin đã mất và họ không còn quyền hạn gì nữa.

GOETZ, *giọng mạnh mẽ.* - Không. (*NASTY nhìn GOETZ.*) Sự đau khổ, âu lo, hối hận, tốt với tôi. Nhưng anh, nếu anh đau khổ, ngọn đèn cây cuối cùng tắt mất và sẽ là đêm tối. Tôi chịu nắm quyền chỉ huy quân đội.

Các lãnh tụ và KARL vào.

MỘT LÃNH TỤ - NASTY, phải biết cách chấm dứt cuộc chiến. Những người của tôi...

NASTY - Anh sẽ nói khi tôi cho phép nói. (*Một lát.*) Tôi

loan báo với các anh một tin mới có giá trị như một chiến thắng: chúng ta có một tổng tư lệnh và đó là vị chỉ huy quân sự nổi danh nhất nước Đức.

MỘT LÃNH TỤ - Tu sĩ này?

GOETZ - Là tất cả trừ tu sĩ!

Cởi bỏ áo choàng và xuất hiện trong bộ binh phục.

CÁC LÃNH TỤ - GOETZ!

KARL - GOETZ! Mẹ kiếp...

MỘT LÃNH TỤ - GOETZ! Vậy tất cả sẽ thay đổi!

MỘT LÃNH TỤ - Cái gì thay đổi, hả? Cái gì thay đổi?
Một tên phản bội. Các bạn sẽ thấy hắn cho các bạn rơi vào
một cái bẫy nhớ đời.

GOETZ - Lại đây! NASTY đã phong ta ra làm lãnh tụ
và chỉ huy quân đội. Có tuân lệnh ta không?

MỘT LÃNH TỤ - Ta thà chết còn hơn.

GOETZ - Vậy thì chết đi, ông bạn! (*Rút dao đâm.*) Còn
các anh em, hãy nghe đây! Ta nắm quyền chỉ huy một cách
miễn cưỡng; nhưng ta sẽ không buông ra đâu. Tin ta đi, nếu
còn có một cơ may để thắng cuộc chiến này, ta sẽ thắng.
Tuyên bố ngay lập tức sẽ treo cổ tất cả các binh sĩ định đào
ngũ. Ta muốn một bản kê đầy đủ số binh sĩ, khí giới và
lương thực nội trong tối nay; các bạn phải lấy đầu mình để
bảo đảm tất cả mọi việc. Chúng ta sẽ bảo đảm chiến thắng
khi binh sĩ của các bạn sợ ta còn hơn sợ kẻ thù. (*Họ muốn*

nói.) Không. Không được nói một tiếng. (*Họ đi ra.* **GOETZ** dùng chân đẩy xác chết.) Triều đại của con người bắt đầu như thế đó. Khởi thủy đẹp. Nào, NASTY, tôi sẽ là đao phủ và đồ tể.

GOETZ có vẻ thất thần trong khoảnh khắc.

NASTY, đặt tay lên vai **GOETZ**. - **GOETZ**...

GOETZ - Đừng lo, tôi không mềm lòng đâu. Tôi sẽ làm họ sợ vì tôi không còn cách nào khác để yêu họ, tôi sẽ ra lệnh cho họ vì tôi không còn cách nào khác để vâng lời, tôi sẽ chỉ một mình với bầu trời trống rỗng trên đầu vì tôi không còn cách nào khác để hiện hữu với tất cả mọi người. Còn cuộc chiến này phải thực hiện và tôi sẽ thực hiện.

Màn

QUÝ VÀ CHÚA

Tác giả: Jean Paul Sartre

Dịch giả: Vũ Quang Hùng

Chịu trách nhiệm xuất bản: NGUYỄN MINH NHỰT

Chịu trách nhiệm nội dung: NGUYỄN TUẤN VIỆT

Biên tập: NGUYỄN VŨ DUY

Bìa: Maccalisto

Trình bày: Nguyễn Hoàng Vũ

CÔNG TY TNHH SÁCH ĐIỆN TỬ TRẺ

(YBOOK CO.,LTD)

161B Lý Chính Thắng, Phường 7, Quận 3, TP. Hồ Chí Minh

ĐT tổng đài: (84-8) 3526 1001 (Ext 102 - 103)

Fax: (84-8) 3843 7450

Email: info@ybook.vn

Website: www.ybook.vn

Khổ 14 x 20 cm. Số: 1171-2013/CXB/13-159/Tre

Quyết định xuất bản số: 383A/QĐ-Tre, ngày 30 tháng 10 năm 2013